



**ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

**Βρυξέλλες, 2 Δεκεμβρίου 2009 (04.12)
(OR. en)**

17024/09

**CO EUR-PREP 3
JAI 896
POLGEN 229**

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

της : Προεδρίας
προς : το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων/ το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

αριθ. προηγ. εγγρ. : 16484/1/09 REV 1 JAI 866 + ADD 1

Θέμα : Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης - Μια ανοικτή και ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες

Το σχέδιο του Προγράμματος της Στοκχόλμης υποβλήθηκε από την Προεδρία στις 16 Οκτωβρίου 2009. Η EMA διεξήγαγε μια πρώτη ανταλλαγή απόψεων σχετικά με το Πρόγραμμα κατά τις συνεδριάσεις της στις 21 και 22 Οκτωβρίου 2009. Εν συνεχεία οι Σύμβουλοι ΔΕΥ εξέτασαν ολόκληρο το κείμενο σε τρεις συνεδριάσεις τους, στις 30 Οκτωβρίου και τις 6 και 13 Νοεμβρίου. Η EMA εξέτασε επίσης τρεις φορές το κείμενο, στις 4, 11 και 20 Νοεμβρίου.

Κατά τη σύνοδό του στις 30 Νοεμβρίου και 1η Δεκεμβρίου 2009, το Συμβούλιο (Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις) προέβη σε ευρεία ανταλλαγή απόψεων όσον αφορά το Πρόγραμμα το οποίο έτυχε ευρείας συναίνεσης. Συζητήθηκαν πολλά θέματα και το κείμενο αναδιατυπώθηκε, όπως έχει στο παράρτημα του παρόντος σημειώματος, ώστε να απηχεί τις εν λόγω συζητήσεις. Η Προεδρία υποβάλλει με το παρόν σημείωμα στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων και στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το αποτέλεσμα των εν λόγω συζητήσεων προς έγκριση σύμφωνα με το άρθρο 68 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και προς δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

**Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης -
Μια ανοικτή και ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες**

1. Προς μια Ευρώπη των πολιτών στο χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαιώνει την προτεραιότητα που αποδίδει στην ανάπτυξη ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης (ΕΑΔ), ανταποκρινόμενο σε βασικό μέλημα των λαών των κρατών που έχουν συνενωθεί στο πλαίσιο της Ένωσης.

Βάσει των επιτευγμάτων των Προγραμμάτων του Τάμπερε και της Χάγης έχει σημειωθεί **σημαντική πρόοδος** στον τομέα αυτό έως σήμερα. Οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα έχουν καταργηθεί στη ζώνη του Σένγκεν και η διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ πραγματοποιείται πλέον με μεγαλύτερη συνοχή. Με την ανάπτυξη της σφαιρικής προσέγγισης της μετανάστευσης η εξωτερική διάσταση της μεταναστευτικής πολιτικής της ΕΕ επικεντρώνεται στο διάλογο και τη σύμπραξη με τις τρίτες χώρες, βάσει των αμοιβαίων συμφερόντων. Έχουν γίνει σημαντικά βήματα προς τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου. Ευρωπαϊκοί οργανισμοί όπως η Ευρωπόλ, η Eurojust, ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και ο Frontex έχουν φθάσει σε επιχειρησιακή ωριμότητα στους αντίστοιχους τομείς δραστηριότητάς τους. Η συνεργασία σε αστικές υποθέσεις διευκολύνει την καθημερινή ζωή των πολιτών και η συνεργασία στον τομέα επιβολής του νόμου προσφέρει μεγαλύτερη ασφάλεια.

Παρά τα προαναφερόμενα και άλλα σημαντικά επιτεύγματα στο χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, **η Ευρώπη εξακολουθεί να αντιμετωπίζει διάφορες προκλήσεις**. Οι προκλήσεις αυτές πρέπει να αντιμετωπισθούν κατά συνολικό τρόπο. Απαιτούνται συνεπώς περαιτέρω προσπάθειες ώστε να βελτιωθεί η συνοχή μεταξύ τομέων πολιτικής. Επιπλέον θα πρέπει να ενισχυθεί η συνεργασία με τις χώρες εταίρους.

Είναι συνεπώς καιρός για ένα νέο θεματολόγιο που θα επιτρέψει στην Ένωση και τα κράτη μέλη της να αξιοποιήσουν τα επιτεύγματα και να αντιμετωπίσουν τις μελλοντικές προκλήσεις. Προς τούτο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε το παρόν νέο πολυετές πρόγραμμα, που θα αποκαλείται **Πρόγραμμα της Στοκχόλμης**, για την περίοδο 2010-2014.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επικροτεί το γεγονός ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια θα διαδραματίζουν μεγαλύτερο ρόλο μετά την έναρξη ισχύος της **Συνθήκης της Λισσαβώνας**¹. Οι πολίτες και οι αντιπροσωπευτικές οργανώσεις θα έχουν περισσότερες ευκαιρίες να προβάλλουν και να ανταλλάσσουν δημοσία τις απόψεις τους σε όλους τους τομείς δράσης της Ένωσης, σύμφωνα με το άρθρο 11 ΣΕΕ. Κατά τον τρόπο αυτό θα ενισχυθεί ο ανοικτός και δημοκρατικός χαρακτήρας της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς όφελος των λαών της.

Η Συνθήκη διευκολύνει τη διαδικασία επίτευξης των στόχων που διαγράφονται στο παρόν πρόγραμμα, τόσο για τα θεσμικά όργανα όσο και για τα κράτη μέλη. Επιβεβαιώνονται ο ρόλος της Επιτροπής όσον αφορά την εκπόνηση πρωτοβουλιών καθώς και το δικαίωμα μιας ομάδας επτά τουλάχιστον κρατών μελών να υποβάλλει νομοθετικές προτάσεις. Η νομοθετική διαδικασία βελτιώνεται με τη χρήση, στους περισσότερους τομείς, της διαδικασίας συναπόφασης, με την οποία εξασφαλίζεται πλήρης συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Τα εθνικά κοινοβούλια θα διαδραματίζουν διαρκώς σημαντικότερο ρόλο κατά τη νομοθετική διαδικασία. Με την ενίσχυση εξάλλου του ρόλου του Δικαστηρίου θα βελτιωθεί η ικανότητα της ΕΕ να εφαρμόζει πλήρως τις σχετικές πολιτικές και θα εξασφαλισθεί η συνοχή της ερμηνείας.

Τα ευρωπαϊκά όργανα θα πρέπει να αξιοποιούν όλες τις ευκαιρίες που προσφέρει η Συνθήκη της Λισσαβώνας για την ενίσχυση του ευρωπαϊκού χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης προς όφελος των πολιτών της ΕΕ.

Το παρόν Πρόγραμμα ορίζει στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για το νομοθετικό και επιχειρησιακό σχεδιασμό στο πλαίσιο του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, σύμφωνα με το άρθρο 68 ΣΛΕΕ.

1.1 Πολιτικές προτεραιότητες

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κρίνει ότι μια προτεραιότητα για τα επόμενα έτη θα είναι η **επικέντρωση στα συμφέροντα και τις ανάγκες των πολιτών. Η πρόκληση θα είναι να επιτευχθεί ο σεβασμός των θεμελιωδών ελευθεριών και της ακεραιότητας και ταυτοχρόνως να διασφαλισθεί η ασφάλεια στην Ευρώπη**. Είναι εξαιρετικά σημαντικό τα μέτρα επιβολής του νόμου αφενός και τα μέτρα διαφύλαξης των ατομικών δικαιωμάτων, του κράτους δικαίου και των κανόνων διεθνούς προστασίας αφετέρου να ακολουθούν αρμονικά την ίδια κατεύθυνση και να αλληλοενισχύονται.

¹ Όπως είναι γενικά γνωστή. Στην πραγματικότητα η Συνθήκη αποτελείται από δύο συνθήκες : τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Για λόγους ευκολίας στο Πρόγραμμα θα χρησιμοποιείται ενίοτε ο όρος «Συνθήκη της Λισσαβώνας» ή «Συνθήκη».

Κάθε μελλοντική δράση θα πρέπει να επικεντρώνεται στον πολίτη και άλλα πρόσωπα για τα οποία είναι υπεύθυνη η ΕΕ. Η ΕΕ θα πρέπει στο προσεχές μέλλον να επιδιώξει τις ακόλουθες κύριες προτεραιότητες :

Προαγωγή της ιθαγένειας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων : Η ευρωπαϊκή ιθαγένεια πρέπει να αποτελεί απτή πραγματικότητα. Ο χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης πρέπει να αποτελεί πρώτα από όλα ένα ενιαίο χώρο προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Η διεύρυνση του χώρου του Σένγκεν πρέπει να συνεχισθεί. Ο σεβασμός του προσώπου και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας καθώς και των άλλων δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου αποτελεί ουσιώδη αξία. Πρόκειται, λ.χ., για τη διαφύλαξη της άσκησης αυτών των ελευθεριών και της ιδιωτικής σφαίρας του πολίτη πέρα από τα εθνικά σύνορα, ιδίως μέσω της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Πρέπει να συνυπολογίζονται οι ειδικές ανάγκες των ευάλωτων προσώπων και οι ευρωπαίοι πολίτες και άλλοι πρέπει να μπορούν να ασκούν πλήρως τα ειδικά δικαιώματά τους στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, κατά περίπτωση, ακόμη και σε τρίτες χώρες.

Μια Ευρώπη του δικαίου και της δικαιοσύνης : Η εμπάθυνση του ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης είναι απαραίτητη για την υπέρβαση του σημερινού κατακερματισμού του. Κατά πρώτο λόγο πρέπει να δημιουργηθούν μηχανισμοί για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, ώστε να μπορεί ο καθένας να διεκδικεί τα δικαιώματά του σε όλη την Ένωση. Πρέπει επίσης να βελτιωθούν η συνεργασία μεταξύ των ασκούντων συναφή προς τη δικαιοσύνη επαγγέλματα στο δημόσιο τομέα και η κατάρτισή τους, να κινητοποιηθούν δε μέσα για την κατάργηση των εμποδίων στην αναγνώριση των νομικών πράξεων σε άλλα κράτη μέλη.

Μια Ευρώπη που προστατεύει : Πρέπει να αναπτυχθεί μια στρατηγική εσωτερικής ασφάλειας για την περαιτέρω βελτίωση της ασφάλειας στο εσωτερικό της Ένωσης και την επακόλουθη προστασία της ζωής και της ακεραιότητας των ευρωπαίων πολιτών και την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος, της τρομοκρατίας και άλλων απειλών. Η στρατηγική αυτή θα πρέπει να επιδιώκει την ενίσχυση της συνεργασίας σε θέματα επιβολής του νόμου, διαχείρισης των συνόρων, πολιτικής προστασίας καθώς και στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης, ώστε να βελτιωθεί η ασφάλεια στην Ευρώπη. Επιπλέον η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να εργάζεται υπό πνεύμα αλληλεγγύης μεταξύ κρατών μελών και να αξιοποιεί πλήρως το άρθρο 222 ΣΛΕΕ.

Πρόσβαση στην Ευρώπη σε μια παγκοσμιοποιημένη υφήλιο : Η πρόσβαση στην Ευρώπη για τους επιχειρηματίες, τους τουρίστες, τους σπουδαστές, τους επιστήμονες, τους εργαζομένους, τα πρόσωπα που χρήζουν διεθνούς προστασίας και όσους άλλους έχουν νόμιμο συμφέρον να εισέλθουν στο έδαφος της ΕΕ πρέπει να γίνει αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη. Ταυτοχρόνως η Ένωση και τα κράτη μέλη της πρέπει να εγγυώνται την ασφάλεια των ευρωπαίων πολιτών. Θα πρέπει να καθιερωθούν διαχείριση των συνόρων και πολιτικές θεωρήσεων ολοκληρωμένου χαρακτήρα ώστε να εξυπηρετηθούν οι σκοποί αυτοί.

Μια Ευρώπη ευθύνης, αλληλεγγύης και σύμπραξης σε θέματα μετανάστευσης και ασύλου. Η διαμόρφωση μιας προνοητικής και συνολικής ευρωπαϊκής πολιτικής μετανάστευσης, με βάση την αλληλεγγύη και την ευθύνη, παραμένει βασικός πολιτικός στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρέπει να εφαρμοσθούν αποτελεσματικά όλες οι σχετικές νομικές πράξεις και να αξιοποιηθούν πλήρως οι συναφείς οργανισμοί και υπηρεσίες που δρουν στον τομέα αυτό. Η μετανάστευση με καλή διαχείριση μπορεί να ωφελήσει όλους τους ενδιαφερομένους. Το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο αποτελεί σαφή βάση της περαιτέρω προόδου στον τομέα αυτό. Η Ευρώπη θα χρειασθεί μια ευέλικτη μεταναστευτική πολιτική που να προσαρμόζεται στις προτεραιότητες και ανάγκες των κρατών μελών και να επιτρέπει στους μετανάστες να αξιοποιούν πλήρως το δυναμικό τους. Τα πρόσωπα που χρειάζονται προστασία πρέπει να έχουν εγγυημένη πρόσβαση σε νομικά ασφαλείς και αποτελεσματικές διαδικασίες ασύλου. Επιπλέον, προκειμένου να διατηρηθούν αξιόπιστα και βιώσιμα συστήματα μετανάστευσης και ασύλου στην ΕΕ, επιβάλλεται να προλαμβάνεται, να ελέγχεται και να καταστέλλεται η παράνομη μετανάστευση, δεδομένου ότι η ΕΕ αντιμετωπίζει διαρκώς αυξανόμενη πίεση από παράνομες μεταναστευτικές ροές, ιδίως στα κράτη μέλη που ευρίσκονται στα εξωτερικά της σύνορα, ιδίως δε τα νότια, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Οκτωβρίου 2009.

Ο ρόλος της Ευρώπης σε μια παγκοσμιοποιημένη υφήλιο – η εξωτερική διάσταση : Η σημασία της εξωτερικής διάστασης της πολιτικής της ΕΕ στο χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης καθιστά σαφή την ανάγκη περαιτέρω ενσωμάτωσης των εν λόγω πολιτικών στις γενικές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η εξωτερική διάσταση είναι ουσιώδης για την αντιμετώπιση των βασικών προκλήσεων που αντιμετωπίζουμε και για την παροχή μεγαλύτερων ευκαιριών στους πολίτες της ΕΕ προκειμένου να εργάζονται και να έχουν συναλλαγές σε παγκόσμιο επίπεδο. Η εξωτερική διάσταση της ΕΑΔ είναι κρίσιμη για την επιτυχία των στόχων του παρόντος προγράμματος και θα πρέπει ιδίως να λαμβάνεται υπόψη σε όλες τις άλλες πτυχές της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ και να συνάδει πλήρως με αυτές.

1.2 Τα μέσα

Προκειμένου να εφαρμοσθεί με επιτυχία το επόμενο πολυετές πρόγραμμα, είναι σημαντικά τα ακόλουθα μέσα.

1.2.1 Αμοιβαία εμπιστοσύνη

Η **αμοιβαία εμπιστοσύνη** μεταξύ αρχών και υπηρεσιών των διάφορων κρατών μελών καθώς και μηχανισμών λήψης αποφάσεων αποτελεί τη βάση της αποτελεσματικής συνεργασίας στο χώρο αυτό. Η διασφάλιση της εμπιστοσύνης και η αναζήτηση νέων τρόπων βελτίωσης της συνεργασίας και της αμοιβαίας κατανόησης μεταξύ των διάφορων συστημάτων των κρατών μελών θα αποτελέσει συνεπώς μια από τις κυριότερες μελλοντικές προκλήσεις.

1.2.2 Εφαρμογή

Ιδιαίτερη προσοχή επιβάλλεται να δοθεί στο μέλλον στην **πλήρη και αποτελεσματική εφαρμογή, επιβολή και αξιολόγηση των ισχυουσών πράξεων**. Η μεταφορά στις εθνικές νομοθεσίες θα πρέπει να εξασφαλίζεται με τη χρήση, εφόσον απαιτείται, των υφιστάμενων θεσμικών μέσων.

Στο μέλλον θα πρέπει επίσης να είναι ταχύτερη η ανταπόκριση στις ανάγκες των πολιτών και των επιχειρήσεων. Η Ένωση θα πρέπει να επικεντρωθεί στον εντοπισμό των αναγκών των πολιτών και των ασκούντων συναφή προς τη δικαιοσύνη επαγγέλματα και της κατάλληλης ανταπόκρισης. Για την ανάπτυξη δράσης σε επίπεδο Ένωσης θα πρέπει να συμβάλει η πείρα των κρατών μελών και να εξετασθεί σειρά μέτρων, μεταξύ των οποίων μη νομοθετικές λύσεις όπως εγκεκριμένα εγχειρίδια, ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών (μεταξύ άλλων πλήρης αξιοποίηση των ευρωπαϊκών δικαστικών δικτύων) και περιφερειακά σχέδια που επιδιώκουν την κάλυψη των αναγκών αυτών, ιδίως εφόσον επιτρέπουν την ταχεία ανταπόκριση.

1.2.3 Νομοθεσία

Γενικά οι νέες νομοθετικές πρωτοβουλίες της Επιτροπής ή των κρατών μελών, εφόσον **το προβλέπει η Συνθήκη**¹, θα πρέπει να υποβάλλονται μόνο αφού ελεγχθεί η τήρηση των αρχών της αναλογικότητας και της επικουρικότητας και μετά την κατάλληλη προετοιμασία, ιδίως προηγούμενη αξιολόγηση του αντικτύπου, ώστε να διαπιστώνονται οι ανάγκες και οι δημοσιονομικές επιπτώσεις και να αξιοποιείται η πείρα των κρατών μελών. Είναι βασικό να αξιολογούνται οι επιπτώσεις των νέων νομοθετικών πρωτοβουλιών για τις τέσσερις ελευθερίες δυνάμει της Συνθήκης και να διασφαλίζεται η πλήρης τήρηση των αρχών της εσωτερικής αγοράς από τις εν λόγω πρωτοβουλίες.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κρίνει ότι η ανάπτυξη της νομοθεσίας στο χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης είναι εντυπωσιακή, αλλά παρατηρούνται ελλείψεις από την άποψη των αλληλεπικαλύψεων καθώς και κάποια έλλειψη συνοχής. Ταυτοχρόνως θα μπορούσαν να βελτιωθούν η **ποιότητα της νομοθεσίας** και ιδίως η διατύπωση ορισμένων νομικών πράξεων.

¹ Για λόγους συντομίας το Πρόγραμμα παρέχει μόνο στην Επιτροπή το δικαίωμα πρωτοβουλίας. Αυτό δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες σύμφωνα με το άρθρο 76 ΣΛΕΕ.

Θα πρέπει να εξετασθεί το ενδεχόμενο οριζόντιας ανασκόπησης των θεσπιζόμενων πράξεων, κατά περίπτωση, ώστε να **βελτιωθούν η συνοχή και η κωδικοποίηση της νομοθεσίας**. Ιδιαίτερη σημασία έχουν η νομική συνοχή και η ευκολία πρόσβασης. Οι **αρχές που διέπουν τη βελτίωση της νομοθεσίας και οι νομοτεχνικές αρχές** θα πρέπει να ενισχυθούν σε όλο το φάσμα της διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Η διοργανική συμφωνία για την απλούστευση της νομοθεσίας που επιτεύχθηκε μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ θα πρέπει να εφαρμοσθεί πλήρως. Θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες από όλα τα θεσμικά όργανα της ΕΕ σε όλα τα στάδια της διοργανικής διαδικασίας, ώστε η νομοθεσία της ΕΕ να συντάσσεται **σε σαφή και κατανοητή γλώσσα**.

1.2.4 Αυξημένη συνοχή

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο και την Επιτροπή να ενισχύσουν τον εσωτερικό συντονισμό ώστε να επιτευχθεί μεγαλύτερη **συνοχή** μεταξύ εξωτερικών και εσωτερικών στοιχείων των εργασιών ΕΑΔ. Η ίδια ανάγκη συνοχής και καλύτερου συντονισμού ισχύει για τους οργανισμούς της ΕΕ (Ευρωπόλ, Eurojust, Frontex, CEPOL, παρατηρητήριο της Λισσαβώνας για τα ναρκωτικά, μελλοντική ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης για το άσυλο και Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων). Το Συμβούλιο θα πρέπει να ασκεί περισσότερη πολιτική επίβλεψη στους οργανισμούς, λ.χ. συνάγοντας συμπεράσματα από τις ετήσιες εκθέσεις. Ως προς ορισμένους οργανισμούς ισχύουν ειδικοί κανόνες όσον αφορά την επίβλεψη από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

1.2.5 Αξιολόγηση

Η Συνθήκη της Λισσαβώνας προβλέπει ότι είναι δυνατόν να ληφθούν μέτρα ώστε τα κράτη μέλη, σε συνεργασία με την Επιτροπή, να προβαίνουν σε **αντικειμενική και αμερόληπτη αξιολόγηση της εφαρμογής των πολιτικών του τομέα αυτού**, ιδίως για να προωθηθεί η πλήρης εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια πρέπει να ενημερώνονται για το περιεχόμενο και τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων αυτών. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κρίνει ότι οι σχετικοί μηχανισμοί αξιολόγησης θα πρέπει να αποφεύγουν της αλληλεπικαλύψεις και να αφορούν όλες τις πολιτικές του τομέα αυτού μακροπρόθεσμα. Θα πρέπει επίσης να υπάρχει αποτελεσματικό σύστημα παρακολούθησης των αξιολογήσεων αυτών.

Θα πρέπει να πραγματοποιείται αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των νομικών πράξεων που θεσπίζονται σε επίπεδο Ένωσης. Η αξιολόγηση είναι επίσης αναγκαία για τον προσδιορισμό οποιωνδήποτε εμποδίων στην εύρυθμη λειτουργία του ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης. Θα πρέπει να επικεντρώνεται σε ειδικά προβλήματα και συνεπώς να διευκολύνει την πλήρη εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης. Η δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις θα πρέπει να αποτελέσει τον πρώτο τομέα αξιολόγησης, αλλά θα πρέπει να ακολουθήσουν και άλλοι τομείς πολιτικής, όπως η τήρηση των διαδικασιών ασύλου στη σχετική νομοθεσία. Οι διαδικασίες αξιολόγησης θα πρέπει να προσαρμοσθούν στο συγκεκριμένο τομέα πολιτικής εφόσον απαιτείται.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή :

- να υποβάλει μία ή περισσότερες προτάσεις δυνάμει του άρθρου 70 ΣΛΕΕ σχετικά με την αξιολόγηση των πολιτικών δυνάμει του Τίτλου V ΣΛΕΕ η εν λόγω πρόταση ή προτάσεις θα πρέπει, εφόσον απαιτείται, να περιλαμβάνουν μηχανισμό αξιολόγησης βάσει του καθιερωμένου συστήματος της αξιολόγησης από ομοτίμους η αξιολόγηση θα πρέπει να είναι περιοδική, να περιλαμβάνει αποτελεσματικό σύστημα παρακολούθησης και να διευκολύνει την καλύτερη γνώση των εθνικών συστημάτων ώστε να εντοπίζονται οι βέλτιστες πρακτικές και τα εμπόδια της συνεργασίας οι ασκούντες συναφή προς τη δικαιοσύνη επαγγέλματα θα πρέπει να είναι σε θέση να συμβάλουν στις αξιολογήσεις το Συμβούλιο θα πρέπει κατ' αρχήν να διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο στη διαδικασία αξιολόγησης και ιδίως στη συνέχεια που δίνεται σε αυτήν.

Θα πρέπει να αποφεύγεται η αλληλεπικάλυψη με άλλους μηχανισμούς αξιολόγησης, αλλά να επιδιώκονται οι συνέργειες και η συνεργασία, ιδίως με τις εργασίες του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η Ένωση θα πρέπει να λαμβάνει ενεργό μέρος στις εργασίες των οργάνων παρακολούθησης του Συμβουλίου της Ευρώπης και να συμβάλλει σε αυτές.

1.2.6 Κατάρτιση

Προκειμένου να προωθηθεί μια αυθεντική ευρωπαϊκή παιδεία στους τομείς του δικαίου και της επιβολής του νόμου είναι σημαντικό να αναβαθμισθεί η κατάρτιση σε θέματα σχετικά με την ΕΕ και να καταστεί προσιτή κατά σύστημα σε όλα τα επαγγέλματα που συμμετέχουν στην υλοποίηση του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Τα εν λόγω επαγγέλματα περιλαμβάνουν τους δικαστές, τους εισαγγελείς, τους δικαστικούς υπαλλήλους, το προσωπικό της αστυνομίας και των τελωνείων και τους συνοριακούς φρουρούς.

Θα πρέπει να επιδιωχθεί ο στόχος της συστηματικής παροχής ευρωπαϊκής κατάρτισης σε όλους τους ενδιαφερομένους. Η φιλοδοξία της Ένωσης και των κρατών μελών της θα είναι να εξασφαλισθεί ότι έως το 2015 σημαντικό μέρος των ασκούντων συναφή προς τη δικαιοσύνη επαγγέλματα θα έχει συμμετάσχει σε ευρωπαϊκή κατάρτιση ή ανταλλαγή με άλλο κράτος μέλος, ενδεχομένως στο πλαίσιο προγραμμάτων κατάρτισης που εφαρμόζονται ήδη. Για το σκοπό αυτό θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν ιδίως τα υφιστάμενα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Τα κράτη μέλη είναι κατά προτεραιότητα υπεύθυνα σε αυτό τον τομέα, αλλά η Ένωση πρέπει να διευκολύνει και να στηρίξει οικονομικά την προσπάθειά τους και επίσης να διαθέτει δικούς της μηχανισμούς ώστε να συμπληρώνει τις εθνικές προσπάθειες. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κρίνει ότι οι πτυχές που αφορούν τη συνεργασία με την ΕΕ και τη διεθνή συνεργασία θα πρέπει να περιλαμβάνονται στα εθνικά προγράμματα εκπαίδευσης. Είναι σημαντικό να διασφαλίζεται η δικαστική ανεξαρτησία κατά την κατάρτιση των δικαστών, των εισαγγελέων και των δικαστικών υπαλλήλων και ταυτοχρόνως να δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην ευρωπαϊκή διάσταση για τους ασκούντες συναφή προς τη δικαιοσύνη επαγγέλματα οι οποίοι χρησιμοποιούν συχνά ευρωπαϊκές πράξεις. Οι CEPOL και Frontex θα πρέπει να διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην κατάρτιση του προσωπικού επιβολής του νόμου και των συνοριακών φρουρών, ώστε να εξασφαλίζεται η ευρωπαϊκή διάσταση. Η κατάρτιση των συνοριακών φρουρών και των τελωνειακών υπαλλήλων έχει ιδιαίτερη σημασία για την προώθηση κοινής προσέγγισης όσον αφορά την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων. Θα μπορούσαν να αναζητηθούν λύσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με στόχο την ενίσχυση της ευρωπαϊκής κατάρτισης. Πρέπει επίσης να αναπτυχθούν προγράμματα ηλεκτρονικής μάθησης και κοινό εκπαιδευτικό υλικό για την κατάρτιση των ασκούντων συναφή προς τη δικαιοσύνη επαγγέλματα σχετικά με τους ευρωπαϊκούς μηχανισμούς.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή :

- να προτείνει σχέδιο δράσης με στόχο τη σημαντική άνοδο του επιπέδου της ευρωπαϊκής κατάρτισης και των συστηματικών προγραμμάτων ανταλλαγών στην Ένωση. Το σχέδιο θα πρέπει να προτείνει τρόπους με τους οποίους θα εξασφαλισθεί ότι το ένα τρίτο του συνόλου των αστυνομικών που συμμετέχουν στην ευρωπαϊκή αστυνομική συνεργασία και το ήμισυ των δικαστών, των εισαγγελέων και των δικαστικών υπαλλήλων που συμμετέχουν στην ευρωπαϊκή δικαστική συνεργασία καθώς και το ήμισυ των υπόλοιπων επαγγελματιών που συμμετέχουν στην ευρωπαϊκή συνεργασία θα μπορούν να συμμετάσχουν στα σχέδια ευρωπαϊκής κατάρτισης,
- να εξετάσει τι θα μπορούσε να ορισθεί ως ευρωπαϊκή κατάρτιση και να προτείνει στο σχέδιο δράσης τρόπους ανάπτυξης της ιδέας αυτής ώστε να λάβει ευρωπαϊκή διάσταση,
- να καθιερώσει ειδικά προγράμματα ανταλλαγών τύπου «Ερασμος», που θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τρίτες χώρες και ιδίως τις υποψήφιες χώρες και τις χώρες με τις οποίες η Ένωση έχει συνάψει συμφωνίες εταιρικής σχέσης και συνεργασίας,
- να μεριμνήσει ώστε η συμμετοχή στην κοινή κατάρτιση, ασκήσεις και προγράμματα ανταλλαγών να αποφασίζεται βάσει καθηκόντων και να μην εξαρτάται από τομεακά κριτήρια.

1.2.7 Γνωστοποίηση

Τα επιτεύγματα στο χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης έχουν κατά κανόνα μεγάλη σημασία για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τους ασκούντες συναφή προς τη δικαιοσύνη επαγγέλματα. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί συνεπώς όλα τα θεσμικά όργανα, ιδίως δε την Επιτροπή, καθώς και τα κράτη μέλη, να εξετάσουν τρόπους για την **καλύτερη γνωστοποίηση προς τους πολίτες και τους ασκούντες συναφή προς τη δικαιοσύνη επαγγέλματα των συγκεκριμένων αποτελεσμάτων** της πολιτικής στο χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να επινοήσει στρατηγική για να εξηγήσει καλύτερα στους πολίτες πώς μπορούν να επωφεληθούν από τα νέα μέσα και νομικές πράξεις, για παράδειγμα μέσω της χρήσης υπηρεσιών ηλεκτρονικής δικαιοσύνης και της διαδικτυακής πύλης της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης.

1.2.8 Διάλογος με την κοινωνία των πολιτών

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενθαρρύνει τα θεσμικά όργανα της Ένωσης, εντός του πλαισίου των αρμοδιοτήτων τους, να διεξάγουν ανοικτό, διαφανή και **τακτικό διάλογο με αντιπροσωπευτικές οργανώσεις και την κοινωνία των πολιτών**. Η Επιτροπή θα πρέπει να θέσει σε εφαρμογή ειδικούς μηχανισμούς, όπως το Ευρωπαϊκό φόρουμ για τη Δικαιοσύνη, για την αναβάθμιση του διαλόγου σε τομείς όπου ενδείκνυνται τέτοιου είδους μηχανισμοί.

1.2.9 Χρηματοδότηση

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει ότι το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης θα πρέπει να χρηματοδοτηθεί εντός των τομέων και των ανώτατων ορίων του ισχύοντος δημοσιονομικού πλαισίου. Πολλά από τα μέτρα και τις δράσεις του προγράμματος είναι δυνατόν να εφαρμοσθούν με αποτελεσματικότερη χρήση των υφιστάμενων πράξεων και πόρων. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επισημαίνει ότι οι ισχύουσες **δημοσιονομικές προοπτικές** λήγουν στα τέλη του 2013. Υπογραμμίζει την πρόθεσή του να εξετάσει διεξοδικά τους στόχους του Προγράμματος της Στοκχόλμης. Το πρόγραμμα δεν προδικάζει ωστόσο τις διαπραγματεύσεις σχετικά με τις επόμενες δημοσιονομικές προοπτικές.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο φρονεί επίσης ότι οι διαδικασίες που εφαρμόζονται στα χρηματοδοτικά προγράμματα θα πρέπει, λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία των κρατών μελών, να είναι διαφανείς, ευέλικτες, συνεκτικές καθώς επίσης να εξορθολογισθούν και να καταστούν πλέον προσιτές στις διοικητικές υπηρεσίες, τους εταίρους και τους ασκούντες συναφή προς τη δικαιοσύνη επαγγέλματα μέσω της ενεργούς διάδοσης σαφών κατευθυντήριων γραμμών, μηχανισμού για τον καθορισμό των εταίρων και ακριβούς προγραμματισμού. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να εξετάσει κατάλληλα μέσα για την επίτευξη του σκοπού αυτού.

Στο πλαίσιο των επόμενων δημοσιονομικών προοπτικών, θα πρέπει να εξετασθεί πώς να σχεδιασθούν καλύτερα τα χρηματοδοτικά μέσα ούτως ώστε να εξασφαλισθεί η κατάλληλη στήριξη για τα επιχειρησιακά σχέδια που εκπονούνται εκτός της Ένωσης τα οποία ενισχύουν την ασφάλεια της Ένωσης, ιδίως στον τομέα της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας. Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στους τρόπους και τα μέσα ταχύτερης αντίδρασης της ΕΕ σε επείγοντα περιστατικά σε αυτόν τον τομέα όσον αφορά τη χρηματοδοτική ενίσχυση και στον τρόπο παροχής τεχνικής συνδρομής για την παγκόσμια εφαρμογή των διεθνών συμφωνιών, όπως αυτών που αφορούν την τρομοκρατία.

1.2.10 Σχέδιο δράσης

Στο πλαίσιο του Προγράμματος της Στοκχόλμης το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να υποβάλει ταχέως, εντός του πρώτου εξαμήνου του 2010, **σχέδιο δράσης** που θα εγκριθεί από το Συμβούλιο. Το εν λόγω σχέδιο δράσης θα μεταφράζει τους στόχους και τις προτεραιότητες του Προγράμματος της Στοκχόλμης σε συγκεκριμένες ενέργειες, με σαφές χρονοδιάγραμμα θέσπισης και εφαρμογής. Θα πρέπει να περιλαμβάνει πρόταση χρονοδιαγράμματος όσον αφορά τη μετατροπή πράξεων λόγω νέας νομικής βάσεως.

1.2.11 Αναθεώρηση του Προγράμματος της Στοκχόλμης

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να υποβάλει πριν από τον Ιούνιο του 2012 **ενδιάμεση έκθεση** για την εφαρμογή του Προγράμματος της Στοκχόλμης. Τα προγράμματα των τριών Προεδριών και τα νομοθετικά προγράμματα της Επιτροπής πρέπει να δημοσιεύονται το συντομότερο δυνατόν ώστε τα εθνικά κοινοβούλια να ενημερώνονται εγκαίρως για τις προτάσεις.

2. Προώθηση των δικαιωμάτων των πολιτών : μια Ευρώπη των δικαιωμάτων

2.1 Μια Ευρώπη βασισμένη στα θεμελιώδη δικαιώματα

Η Ευρωπαϊκή Ένωση βασίζεται σε κοινές αξίες και στο σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβόνας θα έχει πρωταρχική σημασία η ταχεία προσχώρηση της ΕΕ στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Αυτό θα ενισχύσει την υποχρέωση της Ένωσης, καθώς και των θεσμικών της οργάνων, να εξασφαλίζουν την ενεργό προώθηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε όλους τους τομείς δραστηριότητάς τους. Η νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων θα μπορέσει να συνεχίσει να αναπτύσσεται αναλόγως, ενισχύοντας τη δημιουργία ενός ενιαίου ευρωπαϊκού συστήματος θεμελιωδών δικαιωμάτων και δικαιωμάτων του ανθρώπου με βάση την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και τα δικαιώματα που περιλαμβάνονται στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί :

- την Επιτροπή να υποβάλει πρόταση σχετικά με την επείγουσα προσχώρηση της ΕΕ στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
- τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη να μεριμνήσουν ώστε οι νομοθετικές πρωτοβουλίες να είναι και να παραμείνουν συμβατές με τα θεμελιώδη δικαιώματα καθόλη τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας ενισχύοντας την εφαρμογή της μεθοδολογίας για τη συστηματική και αυστηρή παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τη Σύμβαση και τα δικαιώματα που περιλαμβάνονται στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί τα θεσμικά όργανα της ΕΕ :

- να αξιοποιήσουν πλήρως την πείρα του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να διαβουλεύονται με τον οργανισμό αυτό, στο πλαίσιο της εντολής του, όσον αφορά τη θέσπιση πολιτικών και νομοθεσίας που έχουν επιπτώσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα και να τον χρησιμοποιούν για να γνωστοποιήσουν στους πολίτες θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων που τους επηρεάζουν στην καθημερινή τους ζωή,
- να συνεχίσουν τις προσπάθειες της ΕΕ για κατάργηση της θανατικής ποινής, των βασανιστηρίων και άλλων απάνθρωπων και απαξιοτικών συμπεριφορών,
- να συνεχίσουν να στηρίζουν και να προωθούν τη δράση της Ένωσης και των κρατών μελών κατά της ατιμωρησίας και να καταπολεμούν τα εγκλήματα γενοκτονίας, τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και τα εγκλήματα πολέμου· σε αυτή τη συνάρτηση, να προωθήσουν τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, τρίτων χωρών και των διεθνών δικαστηρίων και ιδίως του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου και να προωθήσουν την ανταλλαγή δικαστικών στοιχείων και ορθών πρακτικών για την καταπολέμηση τέτοιου είδους εγκλημάτων μέσω του Ευρωπαϊκού Δικτύου Σημείων Επαφής όσον αφορά πρόσωπα υπεύθυνα για γενοκτονία, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και εγκλήματα πολέμου.

Η Ένωση αποτελεί ένα χώρο με κοινές αξίες, οι οποίες δεν συνάδουν με τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, τις γενοκτονίες και τα εγκλήματα πολέμου, συμπεριλαμβανομένων των εγκλημάτων που διαπράττονται από ολοκληρωτικά καθεστώτα. Κάθε κράτος μέλος έχει διαφορετική προσέγγιση για αυτό το θέμα, αλλά, με στόχο τη συμφιλίωση, η μνήμη αυτών των εγκλημάτων πρέπει να είναι κοινή για όλους και να προωθείται, όπου είναι δυνατόν, από όλους μας. Η Ένωση πρέπει ως προς το θέμα αυτό να αναλαμβάνει το ρόλο του μεσολαβητή.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή

- να εξετάσει και να υποβάλει έκθεση στο Συμβούλιο το 2010 σχετικά με το κατά πόσον είναι αναγκαίες συμπληρωματικές προτάσεις που θα αφορά τη δημόσια επιδοκιμασία, άρνηση ή χονδροειδή υποτίμηση εγκλημάτων γενοκτονίας, εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας και εγκλημάτων πολέμου εις βάρος ομάδας ατόμων που προσδιορίζεται βάσει άλλων κριτηρίων εκτός από αυτά της φυλής, του χρώματος, της θρησκείας, της γενεαλογικής καταβολής ή της εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, όπως είναι η κοινωνική θέση ή οι πολιτικές πεποιθήσεις

2.2 Πλήρης άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας

Το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών και των μελών της οικογένειάς τους στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί μια από τις θεμελιώδεις αρχές στις οποίες βασίζεται η Ένωση και μια από τις θεμελιώδεις ελευθερίες του ευρωπαϊού πολίτη. Οι πολίτες της Ένωσης έχουν το δικαίωμα να κινούνται και να διαμένουν ελεύθερα εντός της επικράτειας των κρατών μελών, το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στις δημοτικές εκλογές του κράτους μέλους κατοικίας τους, το δικαίωμα προστασίας από τις διπλωματικές και προξενικές αρχές άλλων αρχών μελών κλπ. Κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους οι πολίτες δικαιούνται ίση μεταχείριση με τους υπηκόους σύμφωνα με τις διατάξεις του κοινοτικού δικαίου. Η πλήρης εφαρμογή της σχετικής ευρωπαϊκής νομοθεσίας αποτελεί επομένως προτεραιότητα.

Όπως παρατήρησε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η συνεργασία Σένγκεν, η οποία έχει άρει τους ελέγχους των εσωτερικών συνόρων σε μεγάλο μέρος της ΕΕ, αποτελεί μείζον επίτευγμα στο χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει την προσήλωσή του στην περαιτέρω διεύρυνση του χώρου Σένγκεν. Εφόσον πληρούνται όλες οι απαιτήσεις για την εφαρμογή του κεκτημένου του Σένγκεν, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο, το Κοινοβούλιο και την Επιτροπή να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα με όλα τα υπόλοιπα κράτη μέλη που είναι έτοιμα να προσχωρήσουν στον χώρο Σένγκεν χωρίς καθυστέρηση.

Πρέπει να παρέχεται συνδρομή στους ευρωπαϊούς πολίτες που βρίσκονται αντιμέτωποι με διοικητικές και νομικές διαδικασίες όσον αφορά το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας. Στο πλαίσιο της Συνθήκης, πρέπει να εξαλειφθούν τα εμπόδια που περιορίζουν αυτό το δικαίωμα στην καθημερινή ζωή.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή :

- να παρακολουθεί την υλοποίηση και εφαρμογή των σχετικών κανόνων ώστε να διασφαλίζεται το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας.

Η απόκτηση δικαιώματος διαμονής βάσει του δικαίου της ΕΕ για τους πολίτες της ΕΕ και τα μέλη των οικογενειών τους αποτελεί εγγενές πλεονέκτημα της άσκησης του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας. Στόχος αυτού του δικαιώματος δεν είναι ωστόσο η καταστρατήγηση των κανόνων μετανάστευσης. Η ελεύθερη κυκλοφορία δεν συνεπάγεται μόνον δικαιώματα αλλά και υποχρεώσεις. Πρέπει να αποφεύγονται οι καταχρήσεις και η απάτη. Τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίσουν και να προστατεύσουν το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας συνεργαζόμενα μεταξύ τους και με την Επιτροπή για την καταπολέμηση των εγκληματικών δράσεων με αποτελεσματικά και αναλογικά μέτρα, βάσει του εφαρμοστέου νόμου.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί συνεπώς της Επιτροπή:

- να παρακολουθεί την υλοποίηση και εφαρμογή των σχετικών κανόνων ώστε να αποφεύγονται η κατάχρηση και η απάτη,
- να εξετάσει τρόπους για τη βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τις άδειες διαμονής και τα σχετικά έγγραφα και για την παροχή συνδρομής στις αρχές των κρατών μελών με στόχο την αποτελεσματική αντιμετώπιση της κατάχρησης του θεμελιώδους αυτού δικαιώματος.

Τα κράτη μέλη, λαμβάνοντας υπόψη τους τον ανωτέρω στόχο, θα πρέπει επίσης να παρακολουθούν εκ του σύνεγγυς την πλήρη και ορθή εφαρμογή του υπάρχοντος κεκτημένου και να αντιμετωπίζουν τις ενδεχόμενες καταχρήσεις και απάτες όσον αφορά το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων και να ανταλλάσσουν πληροφορίες και στατιστικές για τις καταχρήσεις αυτές και τις απάτες. Σε περίπτωση διαπίστωσης συστημικών τάσεων όσον αφορά τις καταχρήσεις του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας και τις απάτες, τα κράτη μέλη θα πρέπει να γνωστοποιούν τις τάσεις αυτές στην Επιτροπή, η οποία θα προτείνει στο Συμβούλιο πώς είναι δυνατόν να αντιμετωπισθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

2.3 Συνύπαρξη σε ένα χώρο που σέβεται την πολυμορφία και προστατεύει τους πλέον ευάλωτους

Δεδομένου ότι η πολυμορφία αποτελεί πλούτο για την Ένωση, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πρέπει να προσφέρουν ένα ασφαλές περιβάλλον εντός του οποίου θα γίνονται σεβαστές οι διαφορές και θα προστατεύονται οι πλέον ευάλωτοι. Πρέπει να συνεχισθούν αποφασιστικά η καταπολέμηση των διακρίσεων, του ρατσισμού, του αντισημιτισμού, της ξενοφοβίας και της ομοφοβίας.

2.3.1 Ρατσισμός και ξενοφοβία

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή :

- να υποβάλει κατά την περίοδο εφαρμογής του Προγράμματος της Στοκχόλμης εκθέσεις σχετικά με τη μεταφορά στις εθνικές νομοθεσίες της απόφασης-πλαίσιο του 2008 για το ρατσισμό και την ξενοφοβία έως τις 28 Νοεμβρίου 2013 και, ενδεχομένως, να υποβάλλει προτάσεις για την τροποποίησή του,
- να αξιοποιήσει πλήρως τις ισχύουσες πράξεις, ιδίως τα προγράμματα χρηματοδότησης για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θέσουν το συντομότερο δυνατόν σε εφαρμογή την απόφαση-πλαίσιο και το αργότερο έως τις 28 Νοεμβρίου 2010.

2.3.2 Δικαιώματα του παιδιού

Τα δικαιώματα του παιδιού, δηλαδή η αρχή του συμφέροντος του παιδιού που περιλαμβάνει το δικαίωμα στη ζωή, στην επιβίωση και στην ανάπτυξη, τη μη διακριτική μεταχείριση και τον σεβασμό του δικαιώματος των παιδιών να εκφράζουν τη γνώμη τους για όλα τα θέματα που τα αφορούν ανάλογα με την ηλικία τους και το επίπεδο ανάπτυξής τους, όπως κατοχυρώθηκαν στο Χάρτη και τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, αφορούν όλες τις πολιτικές της ΕΕ. Πρέπει να λαμβάνονται υπόψη συστηματικά και κατά στρατηγικό τρόπο προκειμένου να εξασφαλισθεί ολοκληρωμένη προσέγγιση. Η ανακοίνωση της Επιτροπής «σχετικά με μια στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού» (2006) περιλαμβάνει σημαντικές ιδέες για αυτό το θέμα. Πρέπει να θεσπισθεί φιλόδοξη στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή:

- να προσδιορίσει μέτρα στα οποία η Ένωση μπορεί να προσδώσει προστιθέμενη αξία προκειμένου να προστατευθούν και να προωθηθούν τα δικαιώματα του παιδιού. Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα παιδιά που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, ιδίως στα παιδιά που έπεσαν θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κατάχρησης καθώς και σε παιδιά που είναι θύματα εμπορίας και στους ασυνόδευτους ανήλικους στο πλαίσιο της πολιτικής μετανάστευσης.

Όσον αφορά την απαγωγή παιδιών από γονείς, εκτός από την αποτελεσματική εφαρμογή της υπάρχουσας νομοθεσίας, πρέπει να διερευνηθεί η δυνατότητα διαμεσολάβησης σε παγκόσμιο επίπεδο και να ληφθούν υπόψη οι ορθές πρακτικές στα κράτη μέλη. Η Ένωση πρέπει να συνεχίσει να αναπτύσσει μηχανισμούς συναγερμού σε περιπτώσεις απαγωγής παιδιών από γονείς, ενισχύοντας τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών και τη διαλειτουργικότητα των συστημάτων.

2.3.3 Ευάλωτες ομάδες

Όλες οι μορφές διακρίσεων παραμένουν απαράδεκτες. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη πρέπει να καταβάλλουν από κοινού προσπάθεια για την πλήρη ένταξη των ευάλωτων ομάδων και ειδικότερα των Ρομ στην κοινωνία με την προώθηση της ενσωμάτωσής τους στο εκπαιδευτικό σύστημα και την αγορά εργασίας και την καταπολέμηση της βίας που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν. Για το σκοπό αυτό τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίσουν ότι η ισχύουσα νομοθεσία θα εφαρμόζεται ορθά για την αντιμετώπιση των ενδεχόμενων διακρίσεων. Η ΕΕ θα προσφέρει πρακτική υποστήριξη και θα προωθήσει τη καλύτερη πρακτική ώστε να βοηθήσει τα κράτη μέλη να επιτύχουν αυτόν τον στόχο. Η κοινωνία των πολιτών θα διαδραματίσει ιδιαίτερο ρόλο.

Οι ευάλωτες ομάδες που είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένες, όπως γυναίκες που έχουν πέσει θύματα βίας ή ακρωτηριασμού των γεννητικών οργάνων ή πρόσωπα που έχουν τραυματισθεί σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοοι ή κάτοικοι χρειάζονται μεγαλύτερη προστασία, μεταξύ άλλων νομικού χαρακτήρα. Θα δοθεί κατάλληλη χρηματοδοτική στήριξη, μέσω των διαθέσιμων χρηματοδοτικών προγραμμάτων.

Η ανάγκη υποβολής πρόσθετων προτάσεων όσον αφορά τους ευάλωτους ενήλικες θα πρέπει να εκτιμηθεί βάσει της πείρας που έχει αποκτηθεί από την εφαρμογή της Σύμβασης της Χάγης του 2000 για την προστασία σε διεθνές επίπεδο των ενηλίκων από τα κράτη μέλη που είναι μέλη της Σύμβασης ή θα γίνουν μέλη στο μέλλον. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να προσχωρήσουν στη Σύμβαση το συντομότερο δυνατόν.

2.3.4 Θύματα αξιόποινων πράξεων, συμπεριλαμβανομένης της τρομοκρατίας

Όσοι είναι εξαιρετικά ευάλωτοι ή ιδιαίτερα εκτεθειμένοι, όπως τα πρόσωπα κατά των οποίων ασκείται κατ' επανάληψη βία στο πλαίσιο στενών σχέσεων, τα θύματα βίας λόγω φύλου ή τα πρόσωπα που έχουν πέσει θύματα άλλων αξιόποινων πράξεων σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοοι ή κάτοικοι, χρειάζονται ειδική στήριξη και νομική προστασία. Τα θύματα τρομοκρατίας χρήζουν επίσης ιδιαίτερης φροντίδας, στήριξης και κοινωνικής αναγνώρισης. Χρειάζεται ολοκληρωμένη και συντονισμένη προσέγγιση των θυμάτων, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με μια στρατηγική που να εξασφαλίζει το σεβασμό των δικαιωμάτων και να βελτιώνει τη στήριξη των προσώπων τα οποία έχουν πέσει θύματα εγκλήματος.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη:

- να εξετάσουν με ποιόν τρόπο θα βελτιωθούν η νομοθεσία και τα μέτρα πρακτικής στήριξης για την προστασία των θυμάτων και θα εξασφαλισθεί αποτελεσματικότερη εφαρμογή των υφισταμένων μέσων,
- να προσφέρουν μεγαλύτερη στήριξη στα θύματα με άλλους τρόπους, ενδεχομένως μέσω ευρωπαϊκών δικτύων που παρέχουν βοήθεια στην πράξη και να υποβάλλουν σχετικές προτάσεις,
- να εξετάσουν την σκοπιμότητα θέσπισης συνεκτικής νομικής πράξης για την προστασία των θυμάτων, στην οποία θα συμπτύσσονται η οδηγία για την αποζημίωση των θυμάτων και η οδηγία πλαίσιο για τα θύματα, με βάση αξιολόγηση των δύο αυτών μέσων.

Επιβάλλεται αυξημένη χρήση των προγραμμάτων χρηματοδότησης σύμφωνα με τα αντίστοιχα νομοθετικά τους πλαίσια.

2.4 Ατομικά δικαιώματα κατά τις ποινικές διαδικασίες

Η προστασία των δικαιωμάτων των υπόπτων και των κατηγορουμένων σε ποινικές διαδικασίες αποτελεί θεμελιώδη αξία της Ένωσης, που έχει σημασία για τη διαφύλαξη της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών και της εμπιστοσύνης των πολιτών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημειώνει συνεπώς με ικανοποίηση το γεγονός ότι το Συμβούλιο ενέκρινε τον οδικό χάρτη για την ενίσχυση των δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων ή κατηγορουμένων σε ποινικές διαδικασίες, ο οποίος θα ενισχύσει τα ατομικά δικαιώματα κατά τις ποινικές διαδικασίες όταν θα εφαρμοσθεί πλήρως. Ο εν λόγω οδικός χάρτης θα αποτελεί συνεπώς τμήμα του Προγράμματος της Στοκχόλμης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή :

- να υποβάλει τις προβλεπόμενες στον οδικό χάρτη προτάσεις για την ταχεία εφαρμογή του, υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται σε αυτόν,
- να εξετάσει περαιτέρω στοιχεία των στοιχειωδών δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων και των κατηγορουμένων, και να εκτιμήσει κατά πόσον άλλα ζητήματα, όπως το τεκμήριο αθωότητας, πρέπει να εξετασθούν, για την προώθηση της βελτίωσης της συνεργασίας στον τομέα αυτό.

2.5 Προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών στην κοινωνία της πληροφορίας

Όσον αφορά την αξιολόγηση της προσωπικής ιδιωτικής ζωής στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το δικαίωμα της ελευθερίας υπερτερεί όλων. Το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και το δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα διασφαλίζονται από το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Η Ένωση πρέπει συνεπώς να ανταποκριθεί στην πρόκληση την οποία θέτει η αυξημένη ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και στην ανάγκη να διαφυλαχθεί η προστασία της ιδιωτικής ζωής. Η Ένωση πρέπει να διασφαλίσει συνολική στρατηγική για την προστασία των δεδομένων στο εσωτερικό της και στο πλαίσιο των σχέσεών της με τρίτες χώρες. Σε αυτή τη συνάρτηση, πρέπει να προωθήσει την εφαρμογή των αρχών που περιλαμβάνονται στα σχετικά έγγραφα της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων και στη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης του 1981 για την προστασία των δεδομένων καθώς επίσης και να προωθήσει την προσχώρηση στη Σύμβαση αυτή. Πρέπει επίσης να προβλέπει και να ρυθμίζει τις περιπτώσεις κατά τις οποίες δικαιολογείται η παρέμβαση των δημόσιων αρχών κατά την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών και να εφαρμόζει αρχές της προστασίας δεδομένων στην ιδιωτική σφαίρα.

Η Ένωση πρέπει να λάβει υπόψη της την ανάγκη για αυξημένη ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εξασφαλίζοντας παράλληλα τον πλήρη σεβασμό του δικαιώματος προστασίας της ιδιωτικής ζωής. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι πεπεισμένο ότι οι τεχνολογικές εξελίξεις δεν παρουσιάζουν μόνο νέες προκλήσεις για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, αλλά επίσης προσφέρουν νέες δυνατότητες για την καλύτερη προστασία των εν λόγω δεδομένων.

Πρέπει να διασφαλίζονται βασικές αρχές, όπως η αρχή του οριοθετημένου σκοπού, της αναλογικότητας, της νομιμότητας της επεξεργασίας, της περιορισμένης διάρκειας διατήρησης, της ασφάλειας και της εμπιστευτικότητας, καθώς και ο σεβασμός των ατομικών δικαιωμάτων, ο έλεγχος από ανεξάρτητες εθνικές εποπτικές αρχές και η έννομη προστασία, και πρέπει επίσης να καθιερωθεί πλήρης καθεστώς προστασίας. Τα θέματα αυτά εξετάζονται επίσης στο πλαίσιο της στρατηγικής στον τομέα της διαχείρισης των πληροφοριών της ΕΕ που εκτίθεται στο Κεφάλαιο 4.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή :

- να αξιολογήσει τη λειτουργία των διάφορων πράξεων για την προστασία των δεδομένων και να παρουσιάσει, εφόσον απαιτείται, περαιτέρω νομοθετικές και μη νομοθετικές πρωτοβουλίες για να διαφυλαχθεί η αποτελεσματική εφαρμογή των ανωτέρω αρχών,
- να προτείνει σύσταση για τη διαπραγμάτευση συμφωνίας σχετικά με την προστασία δεδομένων και, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, την ανταλλαγή δεδομένων με τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής για τους σκοπούς της επιβολής του νόμου, βασιζόμενη στις εργασίες που έχουν διεξαχθεί από την ομάδα επαφών υψηλού επιπέδου ΕΕ-ΗΠΑ για την προστασία δεδομένων,
- να εξετάσει τα κύρια στοιχεία συμφωνιών για την προστασία των δεδομένων με τρίτα κράτη για τους σκοπούς της επιβολής του νόμου, τα οποία μπορεί να περιλαμβάνουν, εφόσον κρίνεται σκόπιμο, δεδομένα τα οποία κατέχουν ιδιώτες, με βάση υψηλό επίπεδο προστασίας των δεδομένων,
- να βελτιώσει το σεβασμό των αρχών της προστασίας δεδομένων με την ανάπτυξη κατάλληλων νέων τεχνολογιών, τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, ιδίως στον τομέα της έρευνας.
- να εξετάσει τη δημιουργία συστήματος ευρωπαϊκής πιστοποίησης για τις τεχνολογίες, τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που «σέβονται την ιδιωτική ζωή»,
- να διεξαγάγει εκστρατείες ενημέρωσης, ιδίως για να ευαισθητοποιηθεί το κοινό.

Γενικότερα, η Ένωση πρέπει να διαδραματίσει ηγετικό ρόλο στην ανάπτυξη και την προώθηση διεθνών προτύπων σε θέματα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, με βάση τις κατάλληλες πράξεις της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων και τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς επίσης και στη σύναψη των κατάλληλων διεθνών πράξεων είτε σε διμερές είτε σε πολυμερές επίπεδο.

2.6 Συμμετοχή στη δημοκρατική ζωή της Ένωσης

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει ότι η διαφάνεια στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, η πρόσβαση στα έγγραφα και η χρηστή διοίκηση προωθούν τη συμμετοχή των πολιτών στη δημοκρατική ζωή της Ένωσης. Επιπλέον, η Πρωτοβουλία Ευρωπαίων Πολιτών που θεσπίστηκε βάσει του άρθρου 11 της ΣΕΕ θα δημιουργήσει νέο μηχανισμό για συμμετοχή των πολιτών. Ο μηχανισμός αυτός πρέπει να τεθεί γρήγορα σε λειτουργία.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή:

- να εξετάσει με ποιόν τρόπο θα διασφαλιστούν καλύτερα η διαφάνεια της λήψης αποφάσεων, η πρόσβαση στα έγγραφα και η χρηστή διοίκηση υπό το φως των νέων δυνατοτήτων που προσφέρονται με τη συνθήκη της Λισσαβώνας και να υποβάλει κατάλληλες προτάσεις με αυτόν τον σκοπό.

Ενόψει των ευρωπαϊκών εκλογών του 2014 πρέπει να εξετασθεί προσεκτικά πώς θα ενθαρρυνθούν να ψηφίσουν οι πολίτες. Η συμμετοχή στη ψηφοφορία μειώθηκε κατά 20% από το 1979 ενώ συγχρόνως οι εξουσίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ως από κοινού νομοθέτη αυξήθηκαν σημαντικά. Θα πρέπει να διερευνηθούν μέτρα όπως η διευκόλυνση της εγγραφής στους εκλογικούς καταλόγους.

Επιπλέον το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή, πριν από τον Δεκέμβριο του 2012:

- να υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έκθεση για τις εθνικές πρακτικές και παραδόσεις όσον αφορά τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και να προτείνει, με βάση αυτήν την έκθεση, με ποιόν τρόπο μπορεί να ορισθεί κοινή ημέρα εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Υπό το φως αυτής της έκθεσης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα αποφασίσει για τη συνέχεια των εργασιών επί του θέματος.

2.7 Δικαίωμα προστασίας σε τρίτες χώρες

Κάθε πολίτης της Ένωσης που ταξιδεύει ή ζει σε τρίτη χώρα στην οποία το κράτος του δεν αντιπροσωπεύεται έχει δικαίωμα προστασίας από μέρους των διπλωματικών και προξενικών αρχών κάθε άλλου κράτους μέλους με τους ίδιους όρους με αυτούς που ισχύουν για τους υπηκόους του εν λόγω κράτους. Το δικαίωμα αυτό, το οποίο κατοχυρώνεται στις συνθήκες, δεν έχει διαφημισθεί αρκετά και χρειάζονται περαιτέρω προσπάθειες για την πλήρη εφαρμογή του. Πρέπει να αναληφθούν δράσεις επικοινωνίας σχετικά με αυτό το δικαίωμα.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή:

- να εξετάσει κατάλληλα μέτρα για την επίτευξη του αναγκαίου συντονισμού και συνεργασίας για τη διευκόλυνση της προξενικής προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 23 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3. Διευκόλυνση της ζωής των πολιτών : μια Ευρώπη του δικαίου και της δικαιοσύνης

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δήλωσε κατά τη σύνοδό του στο Τάμπερε το 1999 ότι η ενισχυμένη αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών και λοιπών αποφάσεων και η αναγκαία προσέγγιση της νομοθεσίας θα διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ των αρχών και τη δικαστική προστασία των ατομικών δικαιωμάτων και ότι η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης θα πρέπει να αποτελέσει τον ακρογωνιαίο λίθο της δικαστικής συνεργασίας τόσο σε αστικά όσο και σε ποινικά θέματα. Η αρχή αυτή εκφράζεται πλέον στη Συνθήκη.

Στο Πρόγραμμα της Χάγης, που εγκρίθηκε το 2004, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επισήμανε ότι, προκειμένου να εφαρμοσθεί αποτελεσματικά η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, πρέπει να ενισχυθεί η αμοιβαία εμπιστοσύνη με τη σταδιακή ανάπτυξη μιας ευρωπαϊκής δικαστικής παιδείας βασισμένης στην πολυμορφία των δικαιοδοτικών συστημάτων και στην ενότητα που προσδίδει η ευρωπαϊκή νομοθεσία. Τα δικαστικά συστήματα των κρατών μελών πρέπει να μπορούν να λειτουργήσουν από κοινού, κατά τρόπο συνεκτικό και αποτελεσματικό, σύμφωνα με τις εθνικές νομικές παραδόσεις τους.

Η ΕΕ θα πρέπει να συνεχίσει να ενισχύει την αμοιβαία εμπιστοσύνη στα δικαιοδοτικά συστήματα των κρατών μελών με την καθιέρωση των ελάχιστων δικαιωμάτων που απαιτούνται για την ανάπτυξη της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης και με την καθιέρωση ελάχιστων κανόνων όσον αφορά τον ορισμό των αξιόποινων πράξεων και των ποινών όπως ορίζονται από τη Συνθήκη. Ο ευρωπαϊκός δικαστικός χώρος πρέπει επίσης να επιτρέπει στους πολίτες να διεκδικούν τα δικαιώματά τους σε όλη την Ένωση με σημαντική αύξηση της γενικής ευαισθητοποίησης όσον αφορά τα δικαιώματα και με τη διευκόλυνση της πρόσβασής τους στη δικαιοσύνη.

Εν προκειμένω το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει την οριζόντια σημασία της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης, που δεν περιορίζεται σε ειδικούς τομείς του δικαίου. Θα πρέπει να ενσωματωθεί σε όλους τους τομείς του αστικού, ποινικού και διοικητικού δικαίου, ώστε να εξασφαλισθούν καλύτερη πρόσβαση στη δικαιοσύνη και ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ διοικητικών και δικαστικών αρχών.

3.1 Συνέχιση της εφαρμογής της αμοιβαίας αναγνώρισης

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημειώνει με ικανοποίηση ότι έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος στην εφαρμογή των δύο προγραμμάτων για την αμοιβαία αναγνώριση που ενέκρινε το Συμβούλιο το 2000 και τονίζει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για τη μεταφορά των κανόνων που έχουν συμφωνηθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο στο εθνικό τους δίκαιο. Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογραμμίζει την ανάγκη να αξιολογηθεί η εφαρμογή των μέτρων αυτών και να συνεχίσουν οι εργασίες για την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης.

3.1.1 Ποινικό δίκαιο

Ενώπιον του διασυνοριακού εγκλήματος θα πρέπει να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες ώστε να καταστεί αποτελεσματικότερη η δικαστική συνεργασία. Οι θεσπιζόμενες πράξεις πρέπει να είναι πλέον εύχρηστες και να επικεντρώνονται σε προβλήματα που παρουσιάζονται διαρκώς κατά τη διασυνοριακή συνεργασία, όπως θέματα σχετικά με τις προθεσμίες και τις γλωσσικές συνθήκες ή την αρχή της αναλογικότητας. Προκειμένου να βελτιωθεί η συνεργασία βάσει της αμοιβαίας αναγνώρισης, θα πρέπει επίσης να ρυθμισθούν ορισμένα ζητήματα αρχής. Μπορεί λ.χ., να απαιτείται οριζόντια προσέγγιση όσον αφορά ορισμένα προβλήματα που προκύπτουν συχνά κατά τις διαπραγματεύσεις σχετικά με πράξεις. Η νομοθετική προσέγγιση, όπου είναι αναγκαίο, του ουσιαστικού και του δικονομικού δικαίου αναμένεται ότι θα διευκολύνει την αμοιβαία αναγνώριση.

Η αμοιβαία αναγνώριση θα μπορούσε να επεκταθεί σε όλα τα είδη αποφάσεων δικαστικού χαρακτήρα, ανάλογα με την έννομη τάξη, είτε στον ποινικό είτε στο διοικητικό τομέα.

Για τα θύματα ή τους μάρτυρες αξιόποινων πράξεων που κινδυνεύουν μπορούν να προβλεφθούν μέτρα ειδικής προστασίας που πρέπει να είναι αποτελεσματικά στο εσωτερικό της Ένωσης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο φρονεί ότι θα πρέπει να επιδιωχθεί περαιτέρω η δημιουργία ενός πλήρους συστήματος συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων στις υποθέσεις με διασυνοριακή διάσταση, βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης. Οι ισχύουσες πράξεις στον τομέα αυτό συνιστούν ένα αποσπασματικό καθεστώς. Απαιτείται μια νέα προσέγγιση που θα βασίζεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, λαμβάνοντας ταυτοχρόνως υπόψη την ευελιξία του παραδοσιακού συστήματος αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής. Το νέο αυτό πρότυπο θα μπορούσε να έχει ευρύτερο πεδίο εφαρμογής και θα πρέπει να καλύπτει όσο το δυνατόν περισσότερα είδη αποδεικτικών στοιχείων, λαμβανομένων υπόψη των οικείων μέτρων.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή :

- να προτείνει ένα συνολικό σύστημα, έπειτα από αξιολόγηση του αντικτύπου, προς αντικατάσταση των πράξεων που ισχύουν στο συγκεκριμένο τομέα, περιλαμβανομένης της αποφάσεως-πλασίου για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, που θα καλύπτει κατά το δυνατόν όλα τα είδη αποδεικτικών στοιχείων και θα περιέχει προθεσμίες όσον αφορά την εκτέλεση, θα περιορίζει δε κατά το δυνατόν τους λόγους άρνησης,
- να διερευνήσει αν υφίστανται άλλα μέσα που διευκολύνουν το παραδεκτό των αποδεικτικών στοιχείων στον τομέα αυτό,
- να διερευνήσει αν θα μπορούσαν να εκτελούνται μέτρα προανάκρισης από τις αρχές επιβολής του νόμου του αιτούντος/εκδίδοντος κράτους μέλους, σε σύνδεση και συμφωνία με τις αρχές του κράτους μέλους εκτέλεσης, σύμφωνα με το άρθρο 89 της ΣΛΕΕ και, αν συντρέχει λόγος, να υποβάλει τις απαραίτητες προτάσεις,
- να διερευνήσει αν και με ποιο τρόπο οι αρχές ενός κράτους μέλους θα μπορούσαν να λαμβάνουν γρήγορα πληροφορίες από ιδιωτικές οντότητες ή δημόσιες αρχές άλλου κράτους μέλους χωρίς να χρησιμοποιούν καταναγκαστικά μέτρα ή χρησιμοποιώντας τις δικαστικές αρχές του άλλου κράτους μέλους,
- να διερευνήσει τα αποτελέσματα της αξιολόγησης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης και, όπου κρίνεται σκόπιμο, να υποβάλει προτάσεις ώστε να αυξηθούν η αποτελεσματικότητα και η νομική προστασία των προσώπων στη διαδικασία παράδοσης, με σταδιακή προσέγγιση των λοιπών πράξεων αμοιβαίας αναγνώρισης,
- να καταρτίσει διεξοδική μελέτη σχετικά με τα υφιστάμενα νομικά και διοικητικά εμπόδια της διασυνοριακής εκτέλεσης κυρώσεων και διοικητικών αποφάσεων για παραβάσεις οδικής κυκλοφορίας και να παρουσιάσει, εφόσον απαιτείται, περαιτέρω νομοθετικές και μη νομοθετικές πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της οδικής ασφάλειας στην Ένωση.

Η Ένωση θα πρέπει να αποσκοπεί στις συστηματικές ανταλλαγές πληροφοριών και, μακροπρόθεσμα, στην αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων για έκπτωση από ορισμένες κατηγορίες δικαιωμάτων.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή :

- να μελετήσει τη χρήση της έκπτωσης από δικαιώματα στα κράτη μέλη και να προτείνει στο Συμβούλιο πρόγραμμα μέτρων, περιλαμβανομένων των ανταλλαγών πληροφοριών σχετικά με την έκπτωση από ορισμένες κατηγορίες δικαιωμάτων και, με σταδιακή προσέγγιση, να δίνει προτεραιότητα στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η έκπτωση είναι πιθανότερο να θίξει την ακεραιότητα των προσώπων ή την οικονομική ζωή.

Στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει την ανάγκη να εφαρμόσουν πλήρως τα κράτη μέλη και η Eurojust την απόφαση 2009/426 του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2008, η οποία, μαζί με τη Συνθήκη της Λισσαβώνας, δίνει την ευκαιρία για περαιτέρω ανάπτυξη της EUROJUST στο μέλλον, περιλαμβανομένης της δυνατότητας κίνησης ποινικών ερευνών και επίλυσης συγκρούσεων δικαιοδοσίας. Με βάση την αξιολόγηση της εφαρμογής της παρούσας πράξης, θα μπορούσαν να εξετασθούν νέες δυνατότητες σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της συνθήκης, στις οποίες περιλαμβάνονται περαιτέρω εξουσίες σε εθνικό μέλος της Eurojust, ενίσχυση των εξουσιών του Συλλογικού Σώματος της Eurojust ή τη δημιουργία ευρωπαϊκής εισαγγελικής αρχής.

3.1.2 Αστικό δίκαιο

Όσον αφορά τις αστικές υποθέσεις, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κρίνει ότι η διαδικασία κατάργησης όλων των ενδιάμεσων μέτρων (της κήρυξης εκτελεστότητας) θα πρέπει να συνεχισθεί κατά την περίοδο που καλύπτεται από το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης. Παράλληλα, η κατάργηση της κήρυξης της εκτελεστότητας θα συνοδεύεται επίσης από σειρά διασφαλίσεων, που είναι δυνατόν να συνίστανται σε δικονομικά μέτρα καθώς και σε κανόνες περί συγκρούσεως δικαίων.

Επιπλέον, η αμοιβαία αναγνώριση θα πρέπει να επεκταθεί σε τομείς οι οποίοι δεν καλύπτονται ακόμη και είναι ουσιώδεις για την καθημερινή ζωή, όπως η κληρονομική διαδοχή και οι διαθήκες, οι περιουσιακές σχέσεις των συζύγων και οι περιουσιακές συνέπειες του χωρισμού ζευγαριών, λαμβανομένων υπόψη των νομικών συστημάτων των κρατών μελών, περιλαμβανομένης της πολιτικής τους στον τομέα της δημόσιας τάξης, και των σχετικών εθνικών παραδόσεων.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θεωρεί ότι η διαδικασία εναρμόνισης των κανόνων περί συγκρούσεως δικαίων σε ενωσιακό επίπεδο θα πρέπει επίσης να συνεχισθεί, εφόσον απαιτείται, σε τομείς όπως ο χωρισμός και τα διαζύγια. Θα μπορούσε επίσης να περιλαμβάνει τους τομείς του εταιρικού δικαίου, των ασφαλιστήριων συμβολαίων και των τόκων εγγυήσεων.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογραμμίζει επίσης τη σημασία της έναρξης εργασιών σχετικά με την κωδικοποίηση των πράξεων που έχουν θεσπισθεί έως τώρα στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις. Κατά πρώτο και κύριο λόγο η συνοχή της ενωσιακής νομοθεσίας θα πρέπει να ενισχυθεί με τον εξορθολογισμό των ισχυουσών πράξεων. Θα πρέπει να επιδιωχθούν η συνοχή και η ευχρηστία των πράξεων, με αποτέλεσμα την αποτελεσματικότερη και πλέον ομοιόμορφη εφαρμογή τους.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή :

- να εκτιμήσει ποιες διασφαλίσεις πρέπει να συνοδεύουν την κατάργηση της κήρυξης της εκτελεστότητας και με ποιόν τρόπο θα μπορούσαν να εξορθολογισθούν οι διασφαλίσεις αυτές,
- να εκτιμήσει αν υπάρχουν λόγοι κωδικοποίησης και απλούστευσης για να βελτιωθεί η συνοχή της ενωσιακής νομοθεσίας,
- να παρακολουθεί την πρόσφατη μελέτη σχετικά με τα τυχόν προβλήματα που αντιμετωπίζονται όσον αφορά τις ληξιαρχικές πράξεις και την πρόσβαση στα σχετικά βιβλία.

Βάσει των πορισμάτων η Επιτροπή θα μπορούσε να υποβάλει κατάλληλες προτάσεις που να λαμβάνουν υπόψη τις διαφορετικές έννομες τάξεις και παραδόσεις των κρατών μελών.

Βραχυπρόθεσμα θα μπορούσε να εξετασθεί ενδεχόμενο σύστημα που θα επέτρεπε στους πολίτες να αποκτούν εύκολα τις οικείες ληξιαρχικές πράξεις. Μακροπρόθεσμα ενδέχεται να εξετασθεί κατά πόσον θα ήταν ενδεδειγμένη η αμοιβαία αναγνώριση των αποτελεσμάτων που συνδέονται με τις ληξιαρχικές πράξεις, σε ορισμένους τομείς τουλάχιστον. Στο συγκεκριμένο αυτό τομέα, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι εργασίες της Διεθνούς Επιτροπής για την Προσωπική Κατάσταση.

3.2 Ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης

Η αμοιβαία αναγνώριση συνεπάγεται ότι οι αποφάσεις που εκδίδονται σε εθνικό επίπεδο έχουν αντίκτυπο στα άλλα κράτη μέλη και ειδικότερα στο δικαστικό τους σύστημα. Επιβάλλεται συνεπώς να ληφθούν μέτρα για την ενίσχυση της αμοιβαίας αναγνώρισης ώστε να αξιοποιηθεί πλήρως η πρόοδος αυτή.

Η Ένωση θα πρέπει να στηρίζει τις προσπάθειες των κρατών μελών να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα των δικαστικών τους συστημάτων προωθώντας τις ανταλλαγές βέλτιστων πρακτικών και την ανάπτυξη καινοτόμων σχεδίων σε θέματα εκσυγχρονισμού της δικαιοσύνης.

3.2.1 Κατάρτιση

Η κατάρτιση δικαστών (περιλαμβανομένων των διοικητικών δικαστηρίων), εισαγγελέων και λοιπού δικαστικού προσωπικού είναι σημαντική για την ενίσχυση της αμοιβαίας αναγνώρισης, (βλ. επίσης το κεφάλαιο 1.2.6). Η Ένωση πρέπει να εξακολουθήσει να στηρίζει και να ενισχύει τα μέτρα για την περαιτέρω ανάπτυξη της κατάρτισης σύμφωνα με τα άρθρα 81 και 82 της ΣΛΕΕ.

3.2.2 Ανάπτυξη δικτύων

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκτιμά ότι οι επαφές μεταξύ ανώτερων υπαλλήλων των κρατών μελών σε τομείς δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων είναι πολύτιμες και πρέπει να προωθούνται στην Ένωση στο μέτρο του δυνατού. Οι τομείς αυτοί θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, αναλόγως των εθνικών δομών, ανώτερους διοικητές αστυνομίας ή εισαγγελείς, επικεφαλής εκπαιδευτικών ινστιτούτων, επικεφαλής σωφρονιστικών ιδρυμάτων, γενικούς διευθυντές τελωνειακής διοίκησης. Όπου κρίνεται σκόπιμο, τα δίκτυα αυτά πρέπει επίσης να ενημερώνονται για τις εργασίες της Επιτροπής Εσωτερικής Ασφάλειας, ή να είναι σε θέση να συμμετέχουν στην ανάπτυξη της έκθεσης αξιολόγησης της απειλής που συνιστά το οργανωμένο έγκλημα (OCTA) καθώς και λοιπών στρατηγικών μέσων της Ένωσης. Τα δίκτυα αυτά πρέπει πρωτίστως να συνεδριάζουν χρησιμοποιώντας τις υφιστάμενες δομές, όπως την Ευρωπόλ, τη Eurojust και τον Frontex, ή κατόπιν προσκλήσεως της Προεδρίας ως χώρας υποδοχής. Άλλα υφιστάμενα δίκτυα ασκούντων συναφή προς τη δικαιοσύνη επαγγέλματα πρέπει επίσης να εξακολουθήσουν να λαμβάνουν στήριξη από την Ένωση. Μεταξύ των δικτύων αυτών είναι το Ευρωπαϊκό Δίκτυο των Δικαστικών Συμβουλίων και το Δίκτυο των Προέδρων των Ανωτάτων Δικαστηρίων.

3.2.3 Αξιολόγηση

Όπως και σε άλλους τομείς, η ανάπτυξη της αμοιβαίας αναγνώρισης πρέπει, στις δικαστικές υποθέσεις, να συνοδεύεται από βελτίωση της αξιολόγησης, τόσο εκ των προτέρων όσο και εκ των υστέρων, (βλ. επίσης το κεφάλαιο 1.2.5).

3.2.4 Βελτίωση των μέσων

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητεί την ενίσχυση των επιχειρησιακών ικανοτήτων των δικαστών, εισαγγελέων και άλλων παραγόντων του τομέα της δικαιοσύνης καθώς και των μέσων που διατίθενται στα πρόσωπα αυτά. Προς το σκοπό αυτό το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιθυμεί εναργέστερη συμβολή της Eurojust και των ευρωπαϊκών δικαστικών δικτύων σε αστικές και ποινικές υποθέσεις στη βελτίωση της συνεργασίας και της αποτελεσματικής εφαρμογής του δικαίου της ΕΕ από όλους τους ασκούντες συναφή προς τη δικαιοσύνη επαγγέλματα. Θα πρέπει να συνεχισθούν οι εργασίες για τη βελτίωση των ηλεκτρονικών μέσων που έχουν αναπτυχθεί έως τώρα και θα πρέπει να παρασχεθούν οι απαιτούμενοι πόροι για τη συνέχιση των σχετικών εργασιών.

3.2.5 Εφαρμογή

Μια από τις προτεραιότητες της Ένωσης θα πρέπει να είναι η εφαρμογή των αποφάσεων που έχουν ληφθεί ήδη. Αυτό θα πρέπει να γίνεται με διάφορους τρόπους : βελτιωμένη συνοδεία της εφαρμογής της ενωσιακής νομοθεσίας, με καλύτερη χρήση των μέσων χρηματοδότησης, αύξηση της κατάρτισης των δικαστών και των άλλων ασκούντων συναφή με τη δικαιοσύνη επαγγέλματα και ενίσχυση των μηχανισμών αξιολόγησης και των πρακτικών μέτρων.

Με την επιφύλαξη του ρόλου της Επιτροπής και του Δικαστηρίου, η εφαρμογή εμπίπτει κατ' αρχήν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, αλλά, δεδομένου ότι οι πράξεις αμοιβαίας αναγνώρισης αποτελούν κοινά μέσα, η Ένωση θα πρέπει να συνοδεύει καλύτερα την εφαρμογή τους καθιστώντας δυνατή την ανταλλαγή εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή :

- να εξασφαλίσει την ανταλλαγή πληροφοριών με ανάπτυξη εγχειριδίων ή εθνικών δελτίων, από κοινού με εμπειρογνώμονες σε θέματα αστικού και ποινικού δικαίου και τα κράτη μέλη, σχετικά με τη χρήση των πράξεων αμοιβαίας αναγνώρισης, κατ' αναλογία προς το εγχειρίδιο για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης. Ο στόχος θα πρέπει να είναι η ύπαρξη εγχειριδίου ή εθνικού δελτίου για κάθε πράξη που έχει θεσπισθεί ήδη έως το τέλος της πενταετούς περιόδου.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κρίνει επίσης ότι θα πρέπει να αξιοποιηθούν στο έπακρο όλα τα σύγχρονα μέσα ηλεκτρονικής επικοινωνίας και ότι οι δικαστικές αρχές που συμμετέχουν στα ευρωπαϊκά δικαστικά δίκτυα θα πρέπει, το συντομότερο δυνατόν, να διαθέτουν ασφαλές δίκτυο επικοινωνίας ώστε να προστατεύεται η αλληλογραφία μεταξύ τους. Η Ένωση θα πρέπει επίσης να δώσει έμφαση στις εικονοτηλεδιασκέψεις και στη διευκόλυνση της ανάπτυξης μεταφραστικών εργαλείων, ώστε να είναι όσο το δυνατόν ακριβέστερα. Οι σχετικές εξελίξεις θα πρέπει να συνοδεύονται από την εφαρμογή του σχεδίου δράσης για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη και να αποτελούν μέρος της. Επιπλέον, τα μέτρα θα πρέπει να λαμβάνονται για ενίσχυση της συνεργασίας, ενώ θα λαμβάνουν πλήρως υπόψη τις διατάξεις για την προστασία των δεδομένων μεταξύ των αρμόδιων αρχών, ώστε να ανιχνεύονται οι διευθύνσεις της συνήθους διαμονής προσώπων, σε σχέση με την επίδοση δικογράφων.

3.2.6. Κράτηση

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο φρονεί ότι θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για να ενισχυθεί η αμοιβαία αναγνώριση και για να καταστεί αποτελεσματικότερη η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης στον τομέα της κράτησης. Θα πρέπει να συνεχισθούν οι προσπάθειες για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και την εφαρμογή των ευρωπαϊκών σωφρονιστικών κανόνων, που ενέκρινε το Συμβούλιο της Ευρώπης. Θα μπορούσαν επίσης να εξετασθούν θέματα όπως οι εναλλακτικές προς τη φυλάκιση λύσεις, τα πιλοτικά σχέδια περί κρατήσεων και οι βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά τη διαχείριση του σωφρονιστικού συστήματος. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλείται να εξετάσει περαιτέρω το θέμα αυτό στο πλαίσιο των δυνατοτήτων που προσφέρει η Συνθήκη της Λισσαβώνας.

3.3 Δημιουργία βάσης κοινών στοιχειωδών κανόνων

Στο βαθμό που απαιτείται προς διευκόλυνση της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων κάθε είδους και της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, η Ένωση μπορεί να θεσπίζει κοινούς στοιχειώδεις κανόνες. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο φρονεί ότι κάποιο επίπεδο νομοθετικής προσέγγισης είναι αναγκαίο προκειμένου να προωθηθεί η κοινή κατανόηση των θεμάτων ποινικού δικαίου μεταξύ δικαστών και εισαγγελέων και συνεπώς να καταστεί δυνατή η κατάλληλη εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης, λαμβανομένων υπόψη των διαφορών μεταξύ διαφορετικών δικαιοδοτικών παραδόσεων και έννομων τάξεων των κρατών μελών.

3.3.1 Ποινικό δίκαιο

Η εγκληματική συμπεριφορά στους τομείς της ιδιαίτερα σοβαρής εγκληματικότητας με διασυνοριακή διάσταση, που οφείλεται στη φύση ή τις επιπτώσεις των εν λόγω αξιόποινων πράξεων ή σε ειδική ανάγκη από κοινού καταπολέμησής τους, θα πρέπει να αποκτούν από κοινού ποινική υπόσταση και να υπόκεινται σε κοινά ελάχιστα επίπεδα ανώτατων ποινών. Πρόκειται για τα σοβαρά αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 83 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην τρομοκρατία, την εμπορία ανθρώπων, το λαθρεμπόριο ναρκωτικών, τη σεξουαλική εκμετάλλευση γυναικών και παιδιών και την παιδική πορνογραφία καθώς και το έγκλημα στον κυβερνοχώρο.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή :

- να εξετάσει κατά πόσον το επίπεδο προσέγγισης είναι επαρκές σε σχέση με τις αποφάσεις-πλαίσια που έχουν θεσπισθεί και να υποβάλει έκθεση σχετικά με την ανάγκη θέσπισης κοινών ορισμών και ποινών, να εξετάσει δε την υποβολή νέων νομοθετικών προτάσεων, όπου απαιτείται περαιτέρω νομοθετική προσέγγιση.

Θα πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω η σχέση μεταξύ προσέγγισης των αξιόποινων πράξεων ή του ορισμού τους και του κανόνα του διττού αξιόποινου στο πλαίσιο της αμοιβαίας αναγνώρισης. Η Επιτροπή καλείται να υποβάλει έκθεση στο Συμβούλιο για το θέμα αυτό. Ένα από τα θέματα μπορεί να είναι το αν είναι αναγκαία και εφικτή η προσέγγιση ή ο ορισμός των αξιόποινων πράξεων για τις οποίες δεν ισχύει το διττό αξιόποινο.

Θα πρέπει να θεσπίζονται διατάξεις ποινικού δικαίου όταν κρίνονται αναγκαίες για την προστασία των εκάστοτε συμφερόντων και όταν όλα τα άλλα μέσα προστασίας τους έχουν αποδειχθεί ανεπαρκή.

Μπορούν να θεσπισθούν ελάχιστοι κανόνες όσον αφορά τον ορισμό των αξιόποινων πράξεων και κυρώσεων, όταν η εναρμόνιση των ποινικών δικαίων και ρυθμίσεων των κρατών μελών αποδεικνύεται αναγκαία για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής μιας πολιτικής της Ένωσης σε τομέα ο οποίος έχει εναρμονισθεί ήδη.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει τη σημασία της συνοχής των διατάξεων ποινικού δικαίου στις διάφορες πράξεις της ΕΕ και καλεί το Συμβούλιο :

- εφαρμόσει τις εργασίες σχετικά με πρότυπες διατάξεις ποινικού δικαίου, και το Συμβούλιο και την Επιτροπή να εξακολουθήσουν να μελετούν, από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τρόπους για τη βελτίωση της συνοχής των διατάξεων ποινικού δικαίου σε διάφορες πράξεις της ΕΕ,

και καλεί την Επιτροπή:

- να εξετάσει τις δυνατότητες χρήσης των υφιστάμενων προγραμμάτων για τη χρηματοδότηση πιλοτικών σχεδίων στα κράτη μέλη στον τομέα των εναλλακτικών προς τη φυλάκιση λύσεων.

3.3.2 Αστικό δίκαιο

Η κατάργηση της κήρυξης της εκτελεστότητας πρέπει να συνοδεύεται από σειρά διασφαλίσεων, ειδικότερα όσον αφορά αποφάσεις που ελήφθησαν ερήμην, που είναι δυνατόν να συνίστανται σε δικονομικά μέτρα καθώς και σε κανόνες περί συγκρούσεως δικαίων (λ.χ. δικαίωμα ακρόασης, επίδοση των δικογράφων, προθεσμίες γνωμοδότησης κ.λπ.). Ο κυριότερος στόχος πολιτικής στον τομέα της πολιτικής δικονομίας είναι ότι τα σύνορα μεταξύ χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν θα πρέπει πλέον να συνιστούν εμπόδιο για τη διευθέτηση αστικών υποθέσεων ούτε για την κίνηση δίκης ή την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές υποθέσεις. Με τα συμπεράσματα του Τάμπερε και το Πρόγραμμα της Χάγης έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικά βήματα για την επίτευξη του στόχου αυτού. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημειώνει ωστόσο ότι η αποτελεσματικότητα των ενωσιακών πράξεων στο σχετικό τομέα δεν έχει αποδειχθεί ακόμη.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή :

- ως πρώτο βήμα, να διαβιβάσει έκθεση σχετικά με τη λειτουργία του υφιστάμενου καθεστώτος της ΕΕ όσον αφορά την πολιτική δικονομία σε διασυνοριακό επίπεδο και με βάση την εν λόγω έκθεση να υποβάλει πρόταση με στόχο τη βελτίωση της συνοχής της ισχύουσας νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- να εκτιμήσει, επίσης στο πλαίσιο προσεχών αναθεωρήσεων ισχυόντων κανονισμών, κατά πόσον απαιτείται να θεσπισθούν κοινά ελάχιστα πρότυπα ή πρότυπα κανόνων πολιτικής δικονομίας για τη διασυνοριακή εκτέλεση αποφάσεων δικαστικού χαρακτήρα και αποφάσεων σε θέματα όπως η επίδοση δικογράφων, η συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων, οι διαδικασίες δικαστικού ελέγχου και η εκτέλεση, ελάχιστοι κανόνες όσον αφορά αποφάσεις για τη γονική μέριμνα και να υποβάλει, όπου κρίνεται σκόπιμο, προτάσεις για τα θέματα αυτά,
- να συνεχίσει τις εργασίες περί κοινών κανόνων συγκρούσεως δικαίων, εφόσον απαιτείται.

3.4 Τα οφέλη για τους πολίτες του ευρωπαϊκού δικαστικού χώρου

3.4.1 Διευκόλυνση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη

Η πρόσβαση στη δικαιοσύνη στον ευρωπαϊκό δικαστικό χώρο πρέπει να διευκολυνθεί, ιδίως στις διασυνοριακές διαδικασίες. Ταυτόχρονα πρέπει να συνεχισθούν οι προσπάθειες για τη βελτίωση των εναλλακτικών μεθόδων διεθθέτησης των διαφορών, ιδίως όσον αφορά το δίκαιο των καταναλωτών. Πρέπει να παρέχεται βοήθεια στους πολίτες για να υπερβαίνουν τους γλωσσικούς φραγμούς που μπορούν να δυσχεράνουν την πρόσβασή τους στη δικαιοσύνη.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κρίνει ότι η ηλεκτρονική δικαιοσύνη αποτελεί εξαιρετική ευκαιρία για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη. Το σχέδιο δράσης για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη, που εγκρίθηκε στα τέλη Νοεμβρίου του 2008, θεσπίζει το πλαίσιο για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων ηλεκτρονικής δικαιοσύνης έως το τέλος του 2013. Η ευρωπαϊκή διαδικτυακή πύλη της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης θα αποτελέσει μέσο για την καλύτερη ενημέρωση των ατόμων όσον αφορά τα δικαιώματά τους και θα τους παρέχει πρόσβαση σε ορισμένες πληροφορίες και υπηρεσίες σχετικά με τα διάφορα δικαστικά συστήματα. Πρέπει να γίνεται μεγαλύτερη χρήση της προσφυγής σε εικονοτηλεδιασκέψεις, λ.χ. για να μην αναγκάζονται τα θύματα να μετακινούνται ανώφελα και να αποφεύγουν την πίεση της συμμετοχής στη δίκη. Σύμφωνα με τους κανόνες για την προστασία των δεδομένων, ορισμένα εθνικά μητρώα θα διασυνδεθούν σταδιακά (λ.χ. τα μητρώα αφερεγγυότητας, διερμηνέων, μεταφραστών και διαθηκών). Ορισμένες υφιστάμενες βάσεις δεδομένων μπορούν επίσης να ενσωματωθούν εν μέρει στην πύλη (π.χ. στο Ευρωπαϊκό Μητρώο Επιχειρήσεων και στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Πληροφοριών σχετικά με την έγγαιο ιδιοκτησία). Ορισμένες ευρωπαϊκές και εθνικές διασυνοριακές διαδικασίες θα μπορούν να γίνονται μεσοπρόθεσμα ηλεκτρονικώς (λ.χ. η έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής, η διαδικασία επίλυσης μικροδιαφορών και η διαμεσολάβηση). Επιπλέον, θα πρέπει να προωθηθεί η χρήση ηλεκτρονικών υπογραφών στο πλαίσιο του σχεδίου για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο, την Επιτροπή και τα κράτη μέλη :

- να δημιουργήσουν κατάλληλες συνθήκες ώστε να μπορούν οι διάδικοι να επικοινωνούν με το δικαστήριο με ηλεκτρονικά μέσα στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών· για το σκοπό αυτό θα πρέπει να διατίθενται δυναμικά έντυπα μέσω της διαδικτυακής πύλης της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης όσον αφορά ορισμένες ευρωπαϊκές διαδικασίες, όπως η διαδικασία έκδοσης ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής και η διαδικασία επίλυσης μικροδιαφορών· κατά το στάδιο αυτό θα πρέπει να βελτιωθεί αποφασιστικά η ηλεκτρονική επικοινωνία μεταξύ δικαστικών αρχών σε θέματα εφαρμογής της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενθαρρύνει επιπλέον τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη :

- να αφιερώσουν προσπάθειες στην πλήρη εφαρμογή του σχεδίου δράσης για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη· εν προκειμένω η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλείται να υποβάλει προτάσεις στο πλαίσιο των δημοσιονομικών προοπτικών για την κατάλληλη χρηματοδότηση σχεδίων ηλεκτρονικής δικαιοσύνης και ιδίως οριζόντιων σχεδίων ΤΠ σε μεγάλη κλίμακα.

Ορισμένες διατυπώσεις επικύρωσης των εγγράφων αποτελούν επίσης εμπόδιο ή υπερβολική επιβάρυνση. Λαμβανομένων υπόψη των δυνατοτήτων που συνδέονται με τη χρήση νέων τεχνολογιών, μεταξύ των οποίων των ψηφιακών υπογραφών, η ΕΕ θα πρέπει να προβλέψει την κατάργηση όλων των διατυπώσεων επικύρωσης των εγγράφων μεταξύ των κρατών μελών. Ενδεχομένως θα πρέπει να εξετάσει την ενδεχόμενη δημιουργία, μακροπρόθεσμα, ευρωπαϊκών δημόσιων εγγράφων.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή :

- να εξετάσει τη δυνατότητα κατάργησης των διατυπώσεων επικύρωσης των εγγράφων μεταξύ των κρατών μελών και να υποβάλει σχετική πρόταση.

3.4.2 Υποστήριξη της οικονομικής δραστηριότητας

Ο ευρωπαϊκός δικαστικός χώρος θα πρέπει να στηρίζει την οικονομική δραστηριότητα στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή :

- να εκτιμήσει την ανάγκη και τη σκοπιμότητα της πρόβλεψης ορισμένων προσωρινών και ασφαλιστικών μέτρων σε ενωσιακό επίπεδο, λ.χ. για να προλαμβάνεται η εξαφάνιση περιουσιακών στοιχείων πριν από την εκτέλεση μιας απαίτησης,
- να υποβάλει κατάλληλες προτάσεις για την αποτελεσματικότερη εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων στην ΕΕ όσον αφορά τους τραπεζικούς λογαριασμούς και τα περιουσιακά στοιχεία των οφειλετών, βάσει των πράσινων βιβλίων του 2006 και του 2008.

Κατά την επεξεργασία μέτρων τέτοιου χαρακτήρα, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι συνέπειες που θα μπορούσαν να έχουν όσον αφορά το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και το δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των πολιτών.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαιώνει ότι το κοινό πλαίσιο αναφοράς για το ευρωπαϊκό δίκαιο των συμβάσεων θα πρέπει να αποτελεί ένα μη δεσμευτικό σύνολο βασικών αρχών, ορισμών και πρότυπων κανόνων που θα χρησιμοποιούνται από τον νομοθέτη σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εξασφάλιση μεγαλύτερης συνοχής και καλύτερης ποιότητας κατά τη νομοθετική διαδικασία. Η Επιτροπή καλείται να υποβάλει πρόταση σχετικά με κοινό πλαίσιο αναφοράς.

Η σημερινή χρηματοπιστωτική κρίση έδειξε την αναγκαιότητα ρύθμισης των χρηματοπιστωτικών αγορών και παρεμπόδισης των καταχρήσεων. Πρέπει επίσης να εξετασθούν περαιτέρω μέτρα σχετικά με το δίκαιο των επιχειρήσεων και να δημιουργηθεί ένα σαφές κανονιστικό περιβάλλον που θα επιτρέπει στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις ειδικότερα να εκμεταλλεύονται πλήρως την εσωτερική αγορά ώστε να μπορέσουν να αναπτυχθούν και να λειτουργούν πέραν των εθνικών συνόρων όπως λειτουργούν στις εγχώριες αγορές. Πρέπει να διερευνηθεί κατά πόσον θα μπορούσαν να θεσπισθούν γενικοί κανόνες που να διέπουν το εφαρμοστέο δίκαιο στον τομέα του εταιρικού δικαίου, κανόνες σχετικά με την αφερεγγυότητα των τραπεζών και την εκχώρηση απαιτήσεων. Το θέμα του δικαίου των συμβάσεων πρέπει επίσης να εξετασθεί περαιτέρω. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή :

- να εξετάσει κατά πόσον απαιτείται να ληφθούν μέτρα στους τομείς αυτούς, και, εφόσον απαιτείται, να υποβάλει σχετικές προτάσεις.

3.5 Ενίσχυση της διεθνούς παρουσίας της ΕΕ στο δικαστικό τομέα

3.5.1 Αστικό δίκαιο

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κρίνει ότι ο σαφής καθορισμός των εξωτερικών ενδιαφερόντων και προτεραιοτήτων της ΕΕ στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις είναι πολύ σημαντικός για τη διάδραση με τρίτες χώρες εντός ασφαλούς νομοθετικού περιβάλλοντος.

Στη Σύμβαση του Λουγκάνο είναι δυνατόν να προσχωρήσουν και άλλα κράτη, θα πρέπει δε να εκτιμηθεί, σε συνεργασία με τα λοιπά συμβαλλόμενα μέρη, ποιες τρίτες χώρες θα μπορούσαν να ενθαρρυνθούν να προσχωρήσουν στην εν λόγω σύμβαση.

Η Ένωση θα πρέπει να αξιοποιήσει τη συμμετοχή της στη Διάσκεψη της Χάγης προκειμένου να προωθήσει ενεργά την ευρύτερη δυνατή προσχώρηση στις σημαντικότερες συμβάσεις και να προσφέρει κάθε δυνατή συνδρομή στα άλλα κράτη για την ορθή εφαρμογή των σχετικών πράξεων. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο, την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να παροτρύνουν όλες τις χώρες εταίρους να προσχωρήσουν στις Συμβάσεις, οι οποίες παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την Ένωση.

Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν υπάρχει νομικό πλαίσιο για τις σχέσεις μεταξύ ΕΕ και χωρών εταίρων και δεν είναι δυνατή η ανάπτυξη νέας πολυμερούς συνεργασίας, από πλευράς Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρέπει να διερευνείται η εναλλακτική λύση των διμερών συμφωνιών, κατά περίπτωση.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο και την Επιτροπή :

- να καθορίσουν, για τα προσεχή χρόνια, στρατηγική για τα θέματα αστικού δικαίου που να συνάδει πλήρως με τη γενική εξωτερική πολιτική της ΕΕ.

3.5.2 Ποινικό δίκαιο

Στον τομέα του ποινικού δικαίου θα πρέπει να καθορισθούν προτεραιότητες για τη διαπραγμάτευση συμφωνιών αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής και συμφωνιών έκδοσης. Η Ένωση θα πρέπει να προωθήσει ενεργά την ευρύτερη δυνατή προσχώρηση των χωρών εταίρων στις σημαντικότερες και ισχύουσες συμβάσεις και να προσφέρει κάθε δυνατή συνδρομή στα άλλα κράτη για την ορθή εφαρμογή των πράξεων. Τα θεσμικά όργανα θα πρέπει να εξασφαλίσουν, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, τη συνεκτικότητα μεταξύ της ενωσιακής και της διεθνούς έννομης τάξης. Στο μέτρο του δυνατού, θα πρέπει να εξετασθεί η συνέργεια με τις εργασίες του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, όπου κρίνεται σκόπιμο:

- να αναπτύξουν μια πολιτική με στόχο τη σύναψη συμφωνιών για διεθνή δικαστική συνεργασία με τρίτες χώρες που παρουσιάζουν ενδιαφέρον ή στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών· συγκεκριμένα, για να καθορισθούν οι χώρες προτεραιότητας θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα κριτήρια: στρατηγική σχέση, κατά πόσον υφίστανται ήδη διμερείς συμφωνίες, κατά πόσον η εν λόγω χώρα εφαρμόζει τις αρχές περί δικαιωμάτων του ανθρώπου, κατά πόσον η σχετική χώρα συνεργάζεται με την ΕΕ, εν γένει, και τα κράτη μέλη της, και προτεραιότητες στους τομείς της επιβολής του νόμου και της δικαστικής συνεργασίας,
- να προαγάγουν τις ανταλλαγές βέλτιστων πρακτικών και την από κοινού χρήση των εμπειριών με τρίτες χώρες και, ιδίως όσον αφορά τις χώρες διεύρυνσης, να αξιοποιήσουν πλήρως τα μέσα που έχει ήδη στη διάθεσή της η Ένωση για την προώθηση των μεταρρυθμίσεων της δικαιοσύνης και την ενίσχυση του κράτους δικαίου, όπως η αδελφοποίηση και οι αξιολογήσεις από ομοτίμους, σε συνεργασία επίσης με το Συμβούλιο της Ευρώπης,

- να προσφέρουν αδιάλειπτη στήριξη στον τομέα της δικαιοσύνης στις χώρες εταίρους, ώστε να προωθηθεί το κράτος δικαίου παγκοσμίως,
- να συνεχίσουν να προωθούν την αρχή της συμπληρωματικότητας του Καταστατικού της Ρώμης και τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του Καταστατικού της Ρώμης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί περαιτέρω την Επιτροπή :

- να υποβάλει στο Συμβούλιο, το 2010, κατάλογο των χωρών που έχουν ζητήσει να συνάψουν συμφωνίες αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής και συμφωνίες έκδοσης με την Ένωση καθώς και εκτίμηση, με βάση τις προαναφερόμενες αρχές, της σκοπιμότητας και του επείγοντος της σύναψης σχετικών συμφωνιών με αυτές ή άλλες χώρες.

4. Μια Ευρώπη που προστατεύει

4.1 Στρατηγική εσωτερικής ασφάλειας

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι πεπεισμένο ότι η ενίσχυση των δράσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, σε συνδυασμό με καλύτερο συντονισμό με τις δράσεις σε περιφερειακό και σε εθνικό επίπεδο, είναι ουσιώδης για την προστασία από διακρατικές απειλές. Η τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα, το λαθρεμπόριο ναρκωτικών, η διαφθορά, η εμπορία ανθρώπων, η παράνομη διακίνησή τους και η διακίνηση όπλων, μεταξύ άλλων, εξακολουθούν να απειλούν την εσωτερική ασφάλεια της ΕΕ. Η ευρεία διάδοση του διασυνοριακού εγκλήματος αποτελεί πλέον επείγουσα πρόκληση που απαιτεί σαφή και πλήρη αντιμετώπιση. Οι ενέργειες της Ένωσης θα ενισχύσουν τις εργασίες που διεξάγουν οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών και θα βελτιώσουν το αποτέλεσμά τους.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο και την Επιτροπή :

- να καθορίσουν συνολική στρατηγική εσωτερικής ασφάλειας της ΕΕ με βάση, ειδικότερα, τις ακόλουθες αρχές :
 - σαφήνεια όσον αφορά την κατανομή καθηκόντων μεταξύ ΕΕ και κρατών μελών βάσει κοινής αντιλήψεως για τις παρούσες προκλήσεις,
 - σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων, της διεθνούς προστασίας και του κράτους δικαίου,
 - αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών,
 - εξέταση μιας προδραστικής προσέγγισης βάσει εμπιστευτικών πληροφοριών,

- ανάγκη οριζόντιας και εγκάρσιας προσέγγισης, ώστε να είναι δυνατόν να αντιμετωπισθούν οι πολύπλοκες κρίσεις ή οι φυσικές ή ανθρωπογενείς καταστροφές,
- στενή συνεργασία μεταξύ των οργανισμών της ΕΕ, μεταξύ άλλων με τη βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών,
- επικέντρωση στην εφαρμογή και τον εξορθολογισμό καθώς και στη βελτίωση της προληπτικής δράσης,
- αξιοποίηση των περιφερειακών πρωτοβουλιών και της περιφερειακής συνεργασίας,
- στόχος ευαισθητοποίησης των πολιτών για τη σημασία του έργου της Ένωσης όσον αφορά την προστασία τους.

Η ανάπτυξη, παρακολούθηση και εφαρμογή της στρατηγικής εσωτερικής ασφάλειας θα πρέπει να καταστούν ένα από τα κύρια καθήκοντα της Επιτροπής Εσωτερικής Ασφάλειας (ΕΕΑ) που δημιουργείται δυνάμει του άρθρου 71 ΣΛΕΕ. Προκειμένου να διασφαλισθεί η αποτελεσματική εφαρμογή της στρατηγικής εσωτερικής ασφάλειας, η εν λόγω στρατηγική θα καλύπτει επίσης πτυχές ασφάλειας της ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων, και, όπου κρίνεται σκόπιμο, τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις συναφείς προς την επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα της εσωτερικής ασφάλειας.

Η στρατηγική εσωτερικής ασφάλειας θα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη τη στρατηγική εξωτερικής ασφάλειας που έχει αναπτύξει η ΕΕ καθώς και άλλες πολιτικές της ΕΕ, ειδικότερα εκείνες που αφορούν την εσωτερική αγορά. Πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι συνέπειες που θα μπορούσε να έχει στις σχέσεις με τους γείτονες της ΕΕ, ειδικότερα με τις υποψήφιες και δυνάμει υποψήφιες χώρες, δεδομένου ότι η εσωτερική ασφάλεια διασυνδέεται με την εξωτερική διάσταση των απειλών. Σε μια παγκοσμιοποιημένη υφήλιο το έγκλημα δεν γνωρίζει σύνορα. Οι πολιτικές που αναπτύχθηκαν στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, ωριμάζοντας σταδιακά, θα πρέπει να αλληλοϋποστηρίζονται και να ενισχύουν τη συνοχή τους. Θα πρέπει τα επόμενα έτη, να ενταχθούν αρμονικά στις άλλες πολιτικές της Ένωσης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή :

- να εξετάσει τη σκοπιμότητα της δημιουργίας ενός Ταμείου για την εσωτερική ασφάλεια για την προώθηση της εφαρμογής της στρατηγικής εσωτερικής ασφάλειας, ώστε αυτή να καταστεί επιχειρησιακή πραγματικότητα.

4.2 Ενισχυμένα μέσα

Η ασφάλεια της Ένωσης προϋποθέτει ενιαία προσέγγιση στο πλαίσιο της οποίας οι ασκούντες συναφή προς την ασφάλεια επαγγέλματα έχουν κοινή παιδεία, χρησιμοποιούν από κοινού και με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις πληροφορίες και βασίζονται σε κατάλληλες τεχνολογικές υποδομές.

4.2.1 Δημιουργία κοινής παιδείας

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει ότι επιβάλλεται να ενισχυθεί η αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων επαγγελματιών σε εθνικό επίπεδο και επίπεδο ΕΕ. Θα πρέπει να δημιουργηθεί μια γνήσια ευρωπαϊκή παιδεία επιβολής του δικαίου μέσω ανταλλαγής εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών καθώς και μέσω της οργάνωσης κοινής κατάρτισης και ασκήσεων, σύμφωνα με το κεφάλαιο 1.2.6.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να επινοήσουν μηχανισμούς που να δίνουν κίνητρα στους υπαλλήλους ώστε να αναλαμβάνουν καθήκοντα σχετικά με τη διασυνοριακή συνεργασία και συνεπώς να ευνοούν τη δημιουργία ανταπόκρισης σε κλίμακα ΕΕ και σε όλα τα επίπεδα.

4.2.2 Διαχείριση της ροής των πληροφοριών

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημειώνει με ικανοποίηση ότι οι εξελίξεις των τελευταίων ετών στην ΕΕ είχαν ως αποτέλεσμα τη διεύρυνση της επιλογής και δημιούργησαν ένα ευρύ φάσμα μέσων για τη συλλογή, επεξεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ εθνικών αρχών και άλλων ευρωπαϊών παραγόντων στο πλαίσιο του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Η αρχή της διαθεσιμότητας θα συνεχίσει να δίνει σημαντική ώθηση στις σχετικές εργασίες.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναγνωρίζει την ανάγκη συνοχής και ενοποίησης κατά την ανάπτυξη μεθόδων για τη διαχείριση και ανταλλαγή των πληροφοριών και καλεί το Συμβούλιο και την Επιτροπή:

- να εφαρμόσουν την ενωσιακή στρατηγική διαχείρισης¹ των πληροφοριών, στην οποία περιλαμβάνεται ισχυρό καθεστώς προστασίας δεδομένων· η ανάπτυξη αυτή πρέπει να είναι συνεπής προς τις προτεραιότητες που έχουν τεθεί για το χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης και για τη στρατηγική εσωτερικής ασφάλειας, στηρίζοντας τη θεώρηση των χρηστών όσον αφορά την επιβολή του νόμου και τη δικαστική συνεργασία, τη διαχείριση των συνόρων και την προστασία του πληθυσμού.

¹ Βλ. έγγραφο 16637/09 JAI 873 του Συμβουλίου.

Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή

- να εκτιμήσει την ανάγκη ανάπτυξης ενός ευρωπαϊκού προτύπου ανταλλαγής πληροφοριών, που να βασίζεται στην αξιολόγηση των ισχυουσών πράξεων, στις οποίες περιλαμβάνεται το πλαίσιο Prüm και η καλούμενη «σουηδική απόφαση-πλαίσιο». Οι αξιολογήσεις αυτές θα καθορίσουν κατά πόσον οι εν λόγω πράξεις λειτουργούν όπως προβλεπόταν και επιτυγχάνουν τους στόχους της στρατηγικής διαχείρισης των πληροφοριών.

Η ενωσιακή στρατηγική διαχείρισης των πληροφοριών βασίζεται στα εξής:

- ανάπτυξη καθοδηγούμενη από τις ανάγκες των χρηστών (ανάπτυξη της ανταλλαγής πληροφοριών και των σχετικών μέσων με βάση τις ανάγκες επιβολής του νόμου),
- ισχυρό καθεστώς προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που συνάδει με τη στρατηγική για την προστασία των δεδομένων, όπως ορίζεται στο Κεφάλαιο 2 του παρόντος προγράμματος,
- καλώς στοχοθετημένη συγκέντρωση δεδομένων, ώστε να προστατεύονται τα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών και ταυτοχρόνως να μην κατακλύζονται από πληροφορίες οι αρμόδιες αρχές,
- κατευθυντήριες γραμμές μιας πολιτικής όσον αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών με τρίτες χώρες για τους σκοπούς της επιβολής του νόμου,
- διαλειτουργικότητα των συστημάτων ΤΠ που να εξασφαλίζει την πλήρη συμμόρφωση με τις αρχές προστασίας των δεδομένων και ασφάλειας των δεδομένων κατά την ανάπτυξή τους,
- εξορθολογισμό των διάφορων μέσων, περιλαμβανομένης της θεσπίσεως επιχειρηματικού προγράμματος για τα μεγάλα συστήματα ΤΠ,
- συνολικό συντονισμό, σύγκλιση και συνοχή.

Απαιτείται να τεθούν σε λειτουργία οι αναγκαίες ενωσιακές και εθνικές δομές ώστε να εξασφαλισθούν η εφαρμογή και διαχείριση των διάφορων μέσων διαχείρισης των πληροφοριών. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητεί επίσης να δημιουργηθεί μια διοίκηση, όπως προτείνει η Επιτροπή, που να έχει τις αρμοδιότητες και την ικανότητα να αναπτύσσει τεχνικά και να διαχειρίζεται συστήματα ΤΠ μεγάλης κλίμακας στο χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, όπως αναφέρεται στις κοινές δηλώσεις των οργάνων του Δεκεμβρίου του 2006 και του Οκτωβρίου του 2007. Το Συμβούλιο πρέπει να εξετάσει ενδεχόμενα πρόσθετα καθήκοντα, λαμβανομένης υπόψη της στρατηγικής διαχείρισης των πληροφοριών.

Βάσει των συζητήσεων στο πλαίσιο του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, με σκοπό τη δημιουργία ενός συστήματος καταστάσεων με τα ονόματα των επιβατών (Passenger Name Record - PNR), το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή

- να προτείνει ενωσιακό μέτρο, που εξασφαλίζει υψηλό επίπεδο προστασίας δεδομένων, για το PNR με σκοπό την πρόληψη, ανίχνευση, διερεύνηση και δίωξη των τρομοκρατικών εγκλημάτων και των σοβαρών μορφών εγκλήματος, με βάση την αξιολόγηση του αντικτύπου.

4.2.3 Κινητοποίηση των αναγκαίων τεχνολογικών μέσων

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, μεριμνώντας για τη συνοχή με τη στρατηγική για την προστασία των δεδομένων, όπως ορίζεται στο Κεφάλαιο 2, τονίζει ότι οι νέες τεχνολογίες πρέπει να ακολουθούν και να ευνοούν τις σύγχρονες τάσεις προς μεγαλύτερη κινητικότητα, διασφαλίζοντας παράλληλα την ασφάλεια, την ακεραιότητα και την ελευθερία των ατόμων.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο, την Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, όπου κρίνεται σκόπιμο, και τα κράτη μέλη:

- να διαμορφώσουν και να εφαρμόσουν πολιτικές που να διασφαλίζουν υψηλό επίπεδο ασφάλειας των δικτύων και των πληροφοριών σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση και να βελτιώνουν τα μέτρα που αποσκοπούν στην προστασία, την ετοιμότητα σε θέματα ασφάλειας και την αντοχή των υποδομών ζωτικής σημασίας, περιλαμβανομένων των υποδομών των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) καθώς και των υπηρεσιών,
- να προωθήσουν νομοθεσία που να εγγυάται πολύ υψηλό επίπεδο ασφάλειας δικτύων και να επιτρέπει ταχύτερες αντιδράσεις σε περίπτωση επιθέσεων στον κυβερνοχώρο.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί επίσης το Συμβούλιο και την Επιτροπή :

- να μεριμνήσουν ώστε οι προτεραιότητες της στρατηγικής εσωτερικής ασφάλειας να είναι προσαρμοσμένες στις πραγματικές ανάγκες των χρηστών και να επικεντρώνονται στη βελτίωση της διαλειτουργικότητας· η έρευνα και η ανάπτυξη στον τομέα της ασφάλειας θα πρέπει να στηρίζονται από εταιρικές σχέσεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί :

- τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών Ποινικού Μητρώου (ECRIS) το συντομότερο δυνατόν,
- την Επιτροπή να εκτιμήσει κατά πόσον η δικτύωση των ποινικών μητρώων καθιστά δυνατή την πρόληψη των αξιόποινων πράξεων (λ.χ. μέσω ελέγχου της πρόσβασης σε ορισμένες θέσεις απασχόλησης, ιδίως εάν συνδέονται με παιδιά) και κατά πόσον είναι δυνατή η διεύρυνση της ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με εποπτικά μέτρα,
- την Επιτροπή να προτείνει, πέραν του ECRIS, ένα μητρώο των υπηκόων τρίτων χωρών που έχουν καταδικασθεί από τα δικαστήρια των κρατών μελών.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει την ανάγκη να διασφαλισθεί η συνοχή με τη στρατηγική για την προστασία των δεδομένων και με το επιχειρηματικό πρόγραμμα για τα μεγάλης κλίμακας συστήματα ΤΠ του Κεφαλαίου 2, καλεί δε την Επιτροπή:

- να εκπονήσει μελέτη σκοπιμότητας ως προς την ανάγκη και την προστιθέμενη αξία που προκύπτει από τη δημιουργία ευρωπαϊκού ευρετηριακού συστήματος ποινικών μητρώων (EPRIS) και να υποβάλει έκθεση στο Συμβούλιο εντός του 2012 για το θέμα αυτό,
- να σκεφθεί τον τρόπο περαιτέρω ανάπτυξης της χρήσης των υφιστάμενων βάσεων δεδομένων για τους σκοπούς της επιβολής του νόμου, λαμβάνοντας πλήρως υπόψη τις διατάξεις για την προστασία των δεδομένων, ώστε να χρησιμοποιηθούν πλήρως οι νέες τεχνολογίες με σκοπό την προστασία των πολιτών,
- να εξετάσει ποιος είναι ο βέλτιστος τρόπος ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών για βιαιοπραγούντες ταξιδιώτες, συμπεριλαμβανομένων των προσώπων που παρευρίσκονται σε αθλητικούς αγώνες ή μεγάλες συγκεντρώσεις.

4.3 Αποτελεσματικές πολιτικές

4.3.1 Αποτελεσματικότερη συνεργασία για την επιβολή του ευρωπαϊκού δικαίου

Ο πρώτος στόχος της επιβολής του νόμου στην ΕΕ είναι η καταπολέμηση των μορφών εγκληματικότητας που έχουν κατά κανόνα διακρατική διάσταση. Ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να δοθεί όχι μόνο στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος αλλά και στο εκτεταμένο διασυνοριακό έγκλημα που έχει σημαντικές επιπτώσεις στην καθημερινή ζωή των πολιτών της ΕΕ. Η Ευρωπόλ θα πρέπει να καταστεί κέντρο ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών, φορέας παροχής υπηρεσιών και πλατφόρμα των υπηρεσιών επιβολής του νόμου.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενθαρρύνει τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών να χρησιμοποιούν το εργαλείο διερεύνησης των κοινών ομάδων ερευνών στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, στις κατάλληλες περιπτώσεις. Η Ευρωπόλ και η Eurojust θα πρέπει να συμμετέχουν συστηματικά στις σημαντικές διασυνοριακές επιχειρήσεις και να ενημερώνονται σχετικά με τη δημιουργία κοινών ομάδων ερευνών. Θα πρέπει να ενημερωθεί η πρότυπη συμφωνία για τη σύσταση ΚΟΕ. Η Ευρωπόλ και η Eurojust θα πρέπει να αναβαθμίσουν περαιτέρω τη συνεργασία τους. Η Eurojust θα πρέπει να διασφαλίσει τη δικαστική παρακολούθηση των εργασιών της. Η Europol και Eurojust θα πρέπει να επεκτείνουν τη συνεργασία τους με τρίτες χώρες, ενισχύοντας ειδικότερα τις σχέσεις με τις περιοχές και τα κράτη που γειτονεύουν με την Ένωση. Η Ευρωπόλ θα πρέπει να συνεργάζεται στενότερα με τις αστυνομικές αποστολές της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΕΠΑΑ) και να συμβάλλει στην προώθηση προτύπων και βέλτιστων πρακτικών για την ευρωπαϊκή συνεργασία σε θέματα επιβολής του νόμου στις τρίτες χώρες. Η συνεργασία με την Ιντερπόλ θα πρέπει να αναβαθμισθεί ώστε να αναπτυχθούν συνέργειες και να αποφεύγονται οι αλληλεπικαλύψεις.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή και, όπου κρίνεται σκόπιμο, το Συμβούλιο και τον Υπατο Εκπρόσωπο,

- να εξετάσουν τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να εξασφαλισθεί ότι η Ευρωπόλ θα λαμβάνει πληροφορίες από τις αρχές επιβολής του νόμου των κρατών μελών, ώστε τα κράτη μέλη να αξιοποιούν πλήρως τις ικανότητες της Ευρωπόλ,
- να εξετάσουν τον τρόπο αναβάθμισης της επιχειρησιακής αστυνομικής συνεργασίας, π.χ. όσον αφορά τη μη συμβατότητα των συστημάτων επικοινωνίας και του υπόλοιπου εξοπλισμού, τη χρησιμοποίηση μυστικών πρακτόρων, και, όπου κρίνεται σκόπιμο, την κατάρτιση επιχειρησιακών συμπερασμάτων προς το σκοπό αυτό,
- να υποβάλουν, το συντομότερο δυνατόν, έγγραφο προβληματισμού σχετικά με το πώς θα εξασφαλισθεί καλύτερα η λεπτομερής εξέταση και αξιολόγηση των δραστηριοτήτων της Ευρωπόλ από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μαζί με τα εθνικά κοινοβούλια, σύμφωνα με τα άρθρα 85 και 88 της ΣΛΕΕ,
- να μελετήσουν την ανάπτυξη κώδικα αστυνομικής συνεργασίας για την κωδικοποίηση των ισχυουσών πράξεων και ενδεχομένως την τροποποίηση και την απλούστευσή τους,
- να υποβάλουν στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρόταση απόφασης σχετικά με τους τρόπους συνεργασίας, περιλαμβανομένης της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των οργανισμών της ΕΕ, ειδικότερα της Ευρωπόλ, της Eurojust και του Frontex, που θα εξασφαλίζει την προστασία των δεδομένων και την ασφάλεια,
- να προτείνουν μέτρα για το πώς οι οργανισμοί της ΕΕ θα μπορούσαν να συνάψουν σχετικές επιχειρησιακές συμφωνίες μεταξύ τους και για τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να αναπτύξουν τη συμμετοχή τους σε περιφερειακές πρωτοβουλίες που αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη και σε περιφερειακούς φορείς που προωθούν τη συνεργασία σε θέματα επιβολής του νόμου,
- να συμφωνήσουν ως προς κοινά πρότυπα ποιότητας στον εγκληματολογικό τομέα, μεταξύ άλλων ώστε να αναπτυχθούν βέλτιστες πρακτικές για την έρευνα στον τόπο του εγκλήματος,

- να εξετάσει κατά πόσον υφίστανται εμπόδια στη συνεργασία μεταξύ αστυνομικών αποστολών ΕΠΑΑ και Ευρωπόλ και να υποβάλει κατάλληλες προτάσεις για την άρση των εμποδίων αυτών.

Η Ένωση θα πρέπει να προωθήσει πιλοτικά σχέδια στον τομέα της διασυνοριακής περιφερειακής συνεργασίας που να αφορούν κοινές επιχειρησιακές δραστηριότητες και/ή διασυνοριακές εκτιμήσεις κινδύνου, όπως κοινά αστυνομικά και τελωνειακά κέντρα, μεταξύ άλλων μέσω προγραμμάτων χρηματοδότησης.

Θα πρέπει να αναπτυχθεί ad hoc συνεργασία σε θέματα επιβολής του νόμου σε αθλητικούς αγώνες ή μεγάλες συγκεντρώσεις (λ.χ. τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2012, το Euro 2012).

4.3.2 Αποτελεσματικότερη πρόληψη του εγκλήματος

Ο βέλτιστος τρόπος μείωσης της εγκληματικότητας συνίσταται στη λήψη αποτελεσματικών μέτρων για την πρόληψή της, στα οποία περιλαμβάνεται η προώθηση της κοινωνικής ένταξης, με διακλαδική προσέγγιση που συνιστάται μεταξύ άλλων στη λήψη διοικητικών μέτρων και την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των διοικητικών αρχών· οι ευρωπαίοι πολίτες έχουν παρόμοιες εμπειρίες και θίγονται με παρόμοιους τρόπους από την εγκληματικότητα στην καθημερινή ζωή τους.

Αυξάνεται διαρκώς η συνειδητοποίηση των δεσμών μεταξύ τοπικού και οργανωμένου εγκλήματος και της πολύπλοκης διασυνοριακής διάστασης του στοιχείου αυτού. Τα κράτη μέλη έχουν διαμορφώσει διάφορες μεθόδους για την πρόληψη του εγκλήματος και θα πρέπει να ενθαρρυνθούν να ανταλλάσσουν εμπειρίες και βέλτιστες πρακτικές και κατά τον τρόπο αυτό να συμβάλλουν στη γενική γνώση του θέματος και την αποτελεσματικότητα της σχετικής δράσης, με αποτέλεσμα να αποφεύγονται οι αλληλεπικαλύψεις.

Επιπλέον, λόγω της διασυνοριακής διάστασης, έχει μεγάλη σημασία η καλύτερη γνώση, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, των τρόπων διασύνδεσης του εγκλήματος και της εγκληματικότητας στα διάφορα κράτη μέλη, ώστε να στηρίζονται τα κράτη μέλη όταν αναλαμβάνουν χωριστή ή κοινή δράση και να καλούνται να δράσουν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο. Με τη Συνθήκη της Λισσαβώνας η συνεργασία στον τομέα της πρόληψης του εγκλήματος θα αναγνωρισθεί περαιτέρω δυνάμει νέας νομικής βάσεως.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να προωθήσουν ενεργά και να υποστηρίξουν τα μέτρα πρόληψης του εγκλήματος τα οποία εστιάζονται στη μαζική εγκληματικότητα και στο διασυνοριακό έγκλημα που έχει σημαντικές επιπτώσεις στην καθημερινή ζωή των πολιτών μας, σύμφωνα με το άρθρο 84 της ΣΛΕΕ.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να υποβάλει πρόταση με βάση την αξιολόγηση των εργασιών του ευρωπαϊκού δικτύου πρόληψης του εγκλήματος (EUCPN) με σκοπό τη σύσταση παρατηρητηρίου για την πρόληψη του εγκλήματος (OPC), με καθήκοντα τη συλλογή, ανάλυση και διάδοση γνώσεων σχετικά με το έγκλημα, καθώς και για το οργανωμένο έγκλημα (περιλαμβανομένων στατιστικών στοιχείων) και την πρόληψη του εγκλήματος, τη στήριξη και προώθηση της δραστηριότητας των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ όταν λαμβάνουν προληπτικά μέτρα καθώς και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών. Το OPC θα πρέπει να αξιοποιήσει τις εργασίες που έχουν διεξαχθεί στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού δικτύου πρόληψης του εγκλήματος (EUCPN) και την αξιολόγησή τους. Θα πρέπει να ενσωματώσει ή να αντικαταστήσει το EUCPN, με γραμματεία που θα είναι εγκατεστημένη σε υφιστάμενο οργανισμό της ΕΕ και θα λειτουργεί ως χωριστή μονάδα. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή :

- να υποβάλει πρόταση για τη σύσταση του OPC το αργότερο έως το 2013.

4.3.3 Στατιστικές

Η ύπαρξη επαρκών, αξιόπιστων και συγκρίσιμων στατιστικών (τόσο χρονικά όσο και μεταξύ κρατών μελών και περιοχών) αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση, μεταξύ άλλων για τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων σχετικά με την ανάγκη δράσης, για την εκτέλεση των αποφάσεων και για την αποτελεσματικότητα της δράσης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή :

- να συνεχίσει την ανάπτυξη στατιστικών εργαλείων για τη μέτρηση του εγκλήματος και των εγκληματικών δραστηριοτήτων και να εξετάσει πώς θα αναπτυχθούν περαιτέρω, μετά το 2010, οι δράσεις που έχουν σχεδιασθεί και εφαρμοσθεί εν μέρει στο πλαίσιο του προγράμματος δράσης 2006-2010 της ΕΕ για τη χάραξη ολοκληρωμένης και συνεκτικής στρατηγικής κατάρτισης στατιστικών σχετικά με την εγκληματικότητα και την ποινική δικαιοσύνη, λόγω της αυξημένης ανάγκης για στατιστικές του είδους αυτού σε σειρά τομέων του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

4.4 Προστασία έναντι του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος

4.4.1 Καταπολέμηση του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος

Λόγω της αυξανόμενης παγκοσμιοποίησης του οργανωμένου εγκλήματος, είναι διαρκώς σημαντικότερο να μπορεί να επιβληθεί αποτελεσματικά ο νόμος πέραν συνόρων και δικαιοδοσιών. Η Ένωση μπορεί να προσφέρει πραγματική προστιθέμενη αξία στην καταπολέμηση ορισμένων ειδών απειλών που απαιτούν ιδιαίτερα συντονισμένη δράση. Η καταπολέμηση των εγκληματικών αυτών φαινομένων προϋποθέτει τη συστηματοποίηση της ανταλλαγής πληροφοριών, την πλήρη χρήση των ευρωπαϊκών εργαλείων διερεύνησης και, ενδεχομένως, την ανάπτυξη κοινών τεχνικών έρευνας και πρόληψης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο και την Επιτροπή :

- να υιοθετήσουν στρατηγική για το οργανωμένο έγκλημα στο πλαίσιο της στρατηγικής εσωτερικής ασφάλειας,
- να καθορίσουν προτεραιότητες στον τομέα της πολιτικής για την καταπολέμηση του εγκλήματος, επισημαίνοντας τα είδη εγκλημάτων κατά των οποίων θα κινητοποιήσουν κατά προτεραιότητα τα εργαλεία που διαθέτουν, ενώ θα συνεχίσουν να χρησιμοποιούν την έκθεση αξιολόγησης της απειλής που συνιστά το οργανωμένο έγκλημα (OCTA) και τα κείμενα που καταρτίστηκαν σε περιφερειακό επίπεδο.

Θα πρέπει να επιλεγούν φαινόμενα εγκληματικότητας που θα αντιμετωπισθούν κατά προτεραιότητα σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κρίνει ότι οι ακόλουθοι τύποι εγκλήματος θα πρέπει να λάβουν ειδική προτεραιότητα για τα επόμενα έτη.

4.4.2 Εμπορία ανθρώπων

Η εμπορία και παράνομη διακίνηση ανθρώπων αποτελεί πολύ σοβαρό έγκλημα που παραβιάζει τα δικαιώματα του ανθρώπου και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και το οποίο η ΕΕ θεωρεί ασυγχώρητο. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κρίνει ότι επιβάλλεται να ενισχυθούν η πρόληψη και η καταστολή της παράνομης διακίνησης και εμπορίας. Αυτό απαιτεί συντονισμένη και συνεκτική πολιτική ανταπόκριση που να εκτείνεται πέραν του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, και, λαμβανομένων υπόψη των νέων μορφών εκμετάλλευσης, περιλαμβάνει τις εξωτερικές σχέσεις, τη συνεργασία για την ανάπτυξη, τις κοινωνικές υποθέσεις και την απασχόληση, την ισότητα των φύλων και την καταπολέμηση των διακρίσεων. Θα ωφελούσε επίσης ευρύς διάλογος μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων, περιλαμβανομένης ιδίως της κοινωνίας των πολιτών, που θα βασιζόταν σε βελτιωμένη κατανόηση και έρευνα του φαινομένου της εμπορίας και παράνομης διακίνησης ανθρώπων στην ΕΕ και σε διεθνές επίπεδο.

Στο πλαίσιο αυτό, είναι ζωτικής σημασίας η συνεργασία και ο συντονισμός με τρίτες χώρες. Το έγγραφο δράσης για την εμπορία ανθρώπων, το οποίο εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 30 Νοεμβρίου 2009, θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί κατά τον πληρέστερο δυνατό τρόπο.

Απαιτείται να διαμορφώσει η Ένωση μια ενοποιημένη πολιτική κατά της εμπορίας σε επίπεδο ΕΕ, ώστε να ενισχυθούν περαιτέρω η δέσμευση και οι προσπάθειες της ΕΕ και των κρατών μελών για την πρόληψη και την καταστολή της εμπορίας ανθρώπων. Αυτό περιλαμβάνει τη δημιουργία και την ενίσχυση εταιρικών σχέσεων με τρίτες χώρες καθώς και τη βελτίωση του συντονισμού και της συνεργασίας εντός της Ένωσης και με τους μηχανισμούς της εξωτερικής διάστασης της ΕΕ ως αναπόσπαστου τμήματος της εν λόγω πολιτικής. Θα πρέπει επίσης να παρακολουθείται η πρόοδος και η ΕΕΑ να ενημερώνεται τακτικά για το συντονισμό και τη συνεργασία στο πλαίσιο της καταπολέμησης της εμπορίας. Για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων πρέπει να κινητοποιηθούν όλα τα μέσα δράσης, με το συνδυασμό της πρόληψης, της καταστολής και της προστασίας των θυμάτων, σύμφωνα με τις ανάγκες της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων προς την ΕΕ, στο εσωτερικό της και από αυτήν προς τρίτες χώρες.

Ως εκ τούτου, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο να εξετάσει τη δυνατότητα καθιέρωσης Συντονιστή Δράσης κατά της Εμπορίας σε επίπεδο ΕΕ και, εφόσον το αποφασίσει, να καθορίσει τους λεπτομερείς κανόνες ανάθεσης καθηκόντων κατά τρόπον ώστε να καταστεί δυνατόν να χρησιμοποιηθούν όλες οι αρμοδιότητες της Ένωσης με τον βέλτιστο τρόπο, προκειμένου να διαμορφωθεί ορθά συντονισμένη και ενοποιημένη πολιτική κατά της εμπορίας σε επίπεδο ΕΕ.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο απευθύνει έκκληση ώστε:

- να θεσπισθεί νέα νομοθεσία για την καταπολέμηση της εμπορίας και την προστασία των θυμάτων,
- η Επιτροπή να εξετάσει κατά πόσον ad hoc συμφωνίες συνεργασίας με συγκεκριμένες τρίτες χώρες, που θα πρέπει να προσδιορισθούν από το Συμβούλιο, θα μπορούσαν να αποτελέσουν έναν τρόπο για να ενισχυθεί η καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και να υποβάλει σχετικές προτάσεις· ειδικότερα οι συμφωνίες αυτές θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν πλήρη άσκηση όλης της διαθέσιμης επιρροής της Ένωσης, περιλαμβανομένης της χρήσης χρηματοδοτικών προγραμμάτων, της συνεργασίας κατά την ανταλλαγή πληροφοριών, της δικαστικής συνεργασίας και των εργαλείων στον τομέα της μετανάστευσης,
- η Ευρωπόλ, με τη στήριξη των κρατών μελών, να αναβαθμίσει τη συγκέντρωση πληροφοριών και τη στρατηγική ανάλυση σε συνεργασία με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης,
- η Eurojust να αναβαθμίσει τις προσπάθειές της για το συντονισμό των ερευνών που διεξάγουν οι αρχές των κρατών μελών όσον αφορά την εμπορία ανθρώπων,

• η Επιτροπή :

- να προτείνει περαιτέρω μέτρα για την προστασία και τη στήριξη των θυμάτων με διάφορους τρόπους, μεταξύ των οποίων την ανάπτυξη μηχανισμών αποζημίωσης, την ασφαλή επιστροφή και την παροχή βοήθειας για την επανένταξη στην κοινωνία της χώρας καταγωγής στην περίπτωση εκούσιας επιστροφής· και μηχανισμών σχετικά με τη διαμονή τους· η ΕΕ θα πρέπει να συνάψει εταιρικές σχέσεις με τις κύριες χώρες καταγωγής,
- να προτείνει μέτρα συνεργασίας για την κινητοποίηση των προξενικών υπηρεσιών στις χώρες καταγωγής, ώστε να αποτραπεί η δόλια έκδοση θεωρήσεων· θα μπορούσαν να διεξαχθούν εκστρατείες ενημέρωσης για τα δυνητικά θύματα, ιδίως τις γυναίκες και τα παιδιά, στις χώρες καταγωγής και σε συνεργασία με τις τοπικές αρχές,
- να προτείνει μέτρα ώστε να καταστούν αποτελεσματικότεροι οι έλεγχοι στα σύνορα και να προλαμβάνεται η εμπορία ανθρώπων, ιδίως δε των ανηλίκων.

4.4.3 Σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών και παιδική πορνογραφία

Η προστασία των παιδιών από τον κίνδυνο σεξουαλικής κακοποίησης αποτελεί σημαντικό στοιχείο της στρατηγικής των δικαιωμάτων του παιδιού.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί :

- το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να θεσπίσουν νέα νομοθεσία για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης, της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας,
- την Επιτροπή να συμπληρώσει την νομοθεσία αυτή, αφού θεσπισθεί, με μέτρα υποστηριζόμενα από το πρόγραμμα 2009-2013 για ένα ασφαλέστερο Διαδίκτυο.
- την Επιτροπή να εξετάσει πώς θα μπορούσαν οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών να ανταλλάσσουν πληροφορίες και βέλτιστες πρακτικές,
- την Επιτροπή να διερευνήσει πώς θα μπορούσε η ΕΕ να προωθήσει εταιρικές σχέσεις με τον ιδιωτικό τομέα για το θέμα αυτό και να διευρύνει τις εταιρικές σχέσεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα σε χρηματοπιστωτικά θέματα ώστε να παρακαλύονται οι μεταφορές ποσών που αφορούν δικτυακούς τόπους με περιεχόμενο την κακοποίηση παιδιών,
- την Επιτροπή να αξιοποιήσει το μηχανισμό προειδοποίησης για παιδιά και να διερευνήσει τη δημιουργία δικτύου για απαγωγές παιδιών σε κλίμακα ΕΕ, προκειμένου να προωθείται η συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, με σκοπό την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας,

- την Επιτροπή, στο πλαίσιο της πρόληψης της κακοποίησης παιδιών, να διερευνήσει τρόπους ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών όσον αφορά την κυκλοφορία των δραστών σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών οι οποίοι εξακολουθούν να αποτελούν απειλή.

4.4.4 Έγκλημα στον κυβερνοχώρο

Το Διαδίκτυο διευκόλυνε σημαντικά τις επικοινωνίες και προώθησε την παγκόσμια ανάπτυξη και αλληλεπίδραση. Παράλληλα, εμφανίσθηκαν νέες σύγχρονες προκλήσεις υπό μορφή εγκλήματος στον κυβερνοχώρο, δεδομένου ότι εγκληματικές ομάδες εκμεταλλεύθηκαν αποτελεσματικά τις τεχνολογίες, πράγμα που καθιστά τις έρευνες των αρχών επιβολής του νόμου πολυπλοκότερες. Η Ένωση θα πρέπει ως εκ τούτου να προωθήσει πολιτικές και νομοθεσία που να εγγυώνται πολύ υψηλό επίπεδο ασφάλειας δικτύων και να επιτρέπουν ταχύτερες αντιδράσεις σε περίπτωση διαταραχών ή επιθέσεων στον κυβερνοχώρο.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να επικυρώσουν το συντομότερο δυνατόν τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης του 2001 για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο. Η σύμβαση αυτή θα πρέπει να αποτελέσει το νομικό πλαίσιο αναφοράς για την καταπολέμηση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο σε παγκόσμιο επίπεδο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα μπορούσε να λειτουργήσει ως κέντρο ευρωπαϊκών πόρων για τη δημιουργία ευρωπαϊκής πλατφόρμας με σκοπό την επισήμανση των αξιόποινων πράξεων η οποία θα πρέπει επίσης να στηρίξει τις εθνικές πλατφόρμες έγκαιρης προειδοποίησης των κρατών μελών για ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί επίσης τα κράτη μέλη :

- να υποστηρίζουν πλήρως τις εθνικές πλατφόρμες έγκαιρης προειδοποίησης στις οποίες ανατίθεται η καταπολέμηση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο και να συνεργάζονται οπωσδήποτε με τις χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί:

- την Επιτροπή να λάβει μέτρα για ενίσχυση/βελτίωση των εταιρικών σχέσεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα,
- την Ευρωπαϊκή Ένωση να αναβαθμίσει τη στρατηγική ανάλυση σχετικά με το έγκλημα στον κυβερνοχώρο.

Η Ένωση πρέπει επίσης να διευκρινίσει τους κανόνες δικαιοδοσίας και το νομικό πλαίσιο που εφαρμόζεται στον κυβερνοχώρο εντός της Ένωσης καθώς και τον τρόπο συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων με σκοπό την προώθηση των διασυνοριακών ερευνών.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο:

- καλεί τα κράτη μέλη να βελτιώσουν την δικαστική συνεργασία σε υποθέσεις εγκλήματος στον κυβερνοχώρο,
- και ζητεί από την Επιτροπή να υποβάλει προτάσεις στις οποίες θα διευκρινίζεται, αν κρίνεται αναγκαίο, το νομικό πλαίσιο για τις έρευνες στον κυβερνοχώρο εντός της Ένωσης.

Απαιτείται αποτελεσματικότερη συνεργασία σε σχέση με την πώληση απομιμήσεων φαρμακευτικών προϊόντων μέσω του Διαδικτύου.

4.4.5 Οικονομικό έγκλημα και διαφθορά

Η Ένωση πρέπει να μειώσει τον αριθμό των ευκαιριών που διαθέτει το οργανωμένο έγκλημα λόγω της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας, ιδίως στο πλαίσιο μιας κρίσης που επιδεινώνει τα τρωτά σημεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος, και να παράσχει τους κατάλληλους πόρους ώστε να αντιμετωπισθούν οι σχετικές προκλήσεις με αποτελεσματικό τρόπο.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί τα κράτη μέλη και, ενδεχομένως, την Επιτροπή :

- να ενισχύσουν την ικανότητα χρηματοοικονομικών ερευνών και να συνδυάσουν όλες τις διαθέσιμες πράξεις στον τομέα του φορολογικού, αστικού και ποινικού δικαίου· πρέπει να αναπτυχθεί η χρηματοοικονομική ανάλυση των εγκλημάτων με τη συγκέντρωση των πόρων, ιδίως στον τομέα της κατάρτισης· η δήμευση των περιουσιακών στοιχείων των εγκληματιών θα πρέπει να είναι αποτελεσματικότερη, θα πρέπει δε να ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ των γραφείων ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων,
- να μεριμνήσουν ώστε ο εντοπισμός περιουσιακών στοιχείων των εγκληματιών να είναι αποτελεσματικότερος και να καταλήγει στην κατάσχεση και, όταν είναι εφικτό, να εξετάζεται η επαναχρησιμοποίηση των στοιχείων αυτών εφόσον ευρεθούν στον κοινό χώρο της ΕΕ,
- να αναπτύξουν περαιτέρω την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών (FIU) κατά την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες· οι αναλύσεις τους θα μπορούν να τροφοδοτούν, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού συστήματος διαχείρισης των πληροφοριών, μια βάση δεδομένων για τις ύποπτες συναλλαγές, λ.χ. στην Ευρωπόλ,
- να κινητοποιούν και να συντονίζουν τις πηγές πληροφοριών για τον εντοπισμό των ύποπτων πράξεων που αφορούν ρευστά και τη δήμευση των προϊόντων του εγκλήματος, σύμφωνα με τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης, του 1990, λ.χ. μέσω νομοθεσίας για το αν τα προϊόντα είναι νόμιμα ή όχι,
- να βελτιώσουν τη δίωξη των περιπτώσεων φοροδιαφυγής και διαφθοράς στον ιδιωτικό τομέα και τον έγκαιρο εντοπισμό των δόλιων πρακτικών κατάχρησης της αγοράς (λ.χ. των πράξεων προσώπου που είναι κάτοχος εμπιστευτικών πληροφοριών και της χειραγώγησης των αγορών) καθώς και των περιπτώσεων υπεξαίρεσης χρημάτων,

- να διευκολύνουν την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών για την πρόληψη και την καταστολή του εγκλήματος, ιδίως στο πλαίσιο του δικτύου γραφείων ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και του δικτύου κατά της διαφθοράς.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή :

- να αναπτύξει, με βάση τα υφιστάμενα συστήματα και κοινά κριτήρια, δείκτες που θα επιτρέπουν να εκτιμώνται οι προσπάθειες κατά την καταπολέμηση της διαφθοράς, ιδίως σε ορισμένους τομείς του κεκτημένου (δημόσιες συμβάσεις, χρηματοπιστωτικό έλεγχο κ.λπ.) και να διαμορφώσει συνολική πολιτική κατά της διαφθοράς, σε στενή συνεργασία με την ομάδα κρατών κατά της διαφθοράς του Συμβουλίου της Ευρώπης (GRECO). η Επιτροπή θα υποβάλει στο Συμβούλιο εντός του 2010 έκθεση σχετικά με τις διαδικασίες προσχώρησης της Ένωσης στο GRECO,
- με σκοπό την πρόληψη του χρηματοπιστωτικού εγκλήματος, να εξετάσει μέτρα για διευκόλυνση του εντοπισμού των πραγματικών κυρίων των περιουσιακών στοιχείων και να αυξήσει τη διαφάνεια των νομικών προσώπων και νομικών ρυθμίσεων,
- να αυξήσει το συντονισμό μεταξύ των κρατών μελών στο πλαίσιο των εργασιών της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά της διαφθοράς (UNCAC), του GRECO και της ΟΟΣΑ στον τομέα της καταπολέμησης της διαφθοράς,
- να εξετάσει τον τρόπο βελτίωσης της πρόληψης του χρηματοπιστωτικού εγκλήματος.

Η παραποίηση/απομίμηση αποτελεί σοβαρό κίνδυνο για τους καταναλωτές και τις οικονομίες. Η Ένωση πρέπει να βελτιώσει τη μελέτη του φαινομένου αυτού και να διασφαλίσει ότι θα λαμβάνονται περισσότερο υπόψη οι πτυχές της επιβολής του νόμου στις εργασίες του μελλοντικού ευρωπαϊκού παρατηρητηρίου παραποίησης/απομίμησης και πειρατείας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να εξετάσουν το ταχύτερο δυνατόν ενδεχόμενη νομοθεσία σχετικά με τη θέσπιση ποινικών μέτρων για τη διασφάλιση της προστασίας των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

4.4.6 Ναρκωτικά

Η στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση των ναρκωτικών (2005-2012) υποστηρίζει μια σφαιρική και ισόρροπη προσέγγιση που βασίζεται στην ταυτόχρονη μείωση της προσφοράς και της ζήτησης. Η στρατηγική αυτή θα λήξει κατά τη διάρκεια του Προγράμματος της Στοκχόλμης. Θα πρέπει να ανανεωθεί με βάση εμπεριστατωμένη ανάλυση του σχεδίου δράσης 2009-2012 κατά των ναρκωτικών, η οποία θα διεξαχθεί από την Επιτροπή με την υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Κέντρου Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας και της Ευρωπόλ.

Η εν λόγω στρατηγική θα πρέπει να βασίζεται σε τρεις αρχές :

- βελτίωση του συντονισμού και της συνεργασίας με την αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων μέσων δύναμει της Συνθήκης της Λισσαβόνας, ιδίως στα Δυτικά Βαλκάνια, τη Λατινική Αμερική, τις χώρες της ανατολικής εταιρικής σχέσης, τη Δυτική Αφρική, τη Ρωσία, την κεντρική Ασία, περιλαμβανομένου του Αφγανιστάν, και τις Ηνωμένες Πολιτείες,
- κινητοποίηση της κοινωνίας των πολιτών, ιδίως με την ενίσχυση πρωτοβουλιών όπως η Ευρωπαϊκή Δράση για τα Ναρκωτικά,
- συμβολή στην έρευνα και συγκρισιμότητα της πληροφόρησης, ώστε να εξασφαλισθεί πρόσβαση σε αξιόπιστες πληροφορίες.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καλεί το Συμβούλιο και την Επιτροπή να μεριμνήσουν ώστε η νέα στρατηγική για την καταπολέμηση των ναρκωτικών να στηρίζει τη στρατηγική εσωτερικής ασφάλειας της ΕΕ και να συμπληρώνει τα αποτελέσματα άλλων σχετικών πολιτικών όπως η έκθεση αξιολόγησης της απειλής που συνιστά το οργανωμένο έγκλημα (OCTA), η μελλοντική στρατηγική για το οργανωμένο έγκλημα και τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την καταπολέμηση του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος.

4.5 Τρομοκρατία

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κρίνει ότι η τρομοκρατική απειλή εξακολουθεί να είναι σημαντική, εξελίσσεται δε διαρκώς ανάλογα με τις προσπάθειες που καταβάλλουμε, τόσο σε διεθνές όσο και σε ενωσιακό επίπεδο, για την καταπολέμησή της και τις νέες ευκαιρίες που παρουσιάζονται. Δεν πρέπει να μειώσουμε την επιφυλακή μας έναντι αυτής της αποτρόπαιης μορφής εγκληματικότητας.

Ο σεβασμός του κράτους δικαίου, των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών αποτελεί μια από τις βάσεις του συνολικού αντιτρομοκρατικού έργου της Ένωσης. Τα μέτρα για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας πρέπει να σέβονται πλήρως τα θεμελιώδη δικαιώματα, ώστε να μην δημιουργήσουν προβλήματα. Επιπλέον, όλοι οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να αποφύγουν το στιγματισμό οποιασδήποτε συγκεκριμένης κοινότητας και θα πρέπει να αναπτύξουν διαπολιτισμικό διάλογο ώστε να προωθηθούν η αμοιβαία ευαισθητοποίηση και κατανόηση.

Η Ένωση πρέπει να μεριμνήσει ώστε να κινητοποιούνται όλα τα μέσα για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, αλλά με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαιώνει την αντιτρομοκρατική στρατηγική του που συνίσταται σε τέσσερις άξονες εργασιών - πρόληψη, καταστολή, προστασία και ανταπόκριση - και ζητεί να ενισχυθεί ο άξονας της πρόληψης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαιώνει το σημαντικό ρόλο του Συντονιστή Αντιτρομοκρατικής Δράσης στη διασφάλιση της εφαρμογής και αξιολόγησης της αντιτρομοκρατικής στρατηγικής, στο συντονισμό των εργασιών για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας εντός της Ένωσης και στην προώθηση καλύτερης επικοινωνίας μεταξύ της ΕΕ και τρίτων χωρών.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί :

- τα κράτη μέλη να αναπτύξουν μηχανισμούς πρόληψης, ιδίως για να είναι δυνατός ο έγκαιρος εντοπισμός σημαδιών ριζοσπαστικοποίησης ή απειλών, περιλαμβανομένων των απειλών από βίαια, στρατευμένα ακραία στοιχεία,
- την Επιτροπή, το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη να βελτιώσουν τις πρωτοβουλίες για την καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης μεταξύ όλων των ευάλωτων πληθυσμών με βάση την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των εθνικών πολιτικών· τα κράτη μέλη θα πρέπει να εντοπίσουν βέλτιστες πρακτικές και ειδικά επιχειρησιακά μέσα προς κοινή χρήση με τα λοιπά κράτη μέλη· οι νέοι τομείς εργασίας θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν την κοινωνική ένταξη και την καταπολέμηση των διακρίσεων·
- τα κράτη μέλη, τους δημόσιους φορείς και την Επιτροπή, μαζί με την κοινωνία των πολιτών, να καταβάλουν μεγαλύτερες προσπάθειες και να συνεργάζονται ακόμη στενότερα, ιδίως σε τοπικό επίπεδο, προκειμένου να κατανοήσουν όλους τους παράγοντες που αποτελούν την αιτία του φαινομένου αυτού και να ευνοήσουν στρατηγικές που θα ενθαρρύνουν τους ανθρώπους να εγκαταλείψουν την τρομοκρατία· προς το σκοπό αυτό θα πρέπει να δημιουργηθεί δίκτυο των ασκούντων συναφή προς τη δικαιοσύνη επαγγέλματα σε τοπικό επίπεδο,
- να αναπτυχθούν δίκτυα για την ανταλλαγή προληπτικών πρακτικών.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει τη σημασία της καλύτερης κατανόησης των μεθόδων που χρησιμοποιούνται για τη διάδοση τρομοκρατικής προπαγάνδας, μεταξύ άλλων μέσω του Διαδικτύου. Αυτό απαιτεί καλύτερους τεχνικούς πόρους και τεχνογνωσία. Επιβάλλεται να αναπτυχθούν οι εργασίες στον τομέα της αεροπορικής και θαλάσσιας ασφάλειας, με βάση ανάλυση των απειλών και σε στενή συνεργασία με τον κλάδο των μεταφορών, ώστε να μετριασθεί ο αντίκτυπος στους ταξιδιώτες. Θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στους δυνητικούς στόχους, όπως τα αστικά δίκτυα μαζικής διαμετακόμισης και τα σιδηροδρομικά δίκτυα υψηλής ταχύτητας καθώς και σε υποδομές ενέργειας και ύδρευσης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι της γνώμης ότι τα μέσα για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας πρέπει να προσαρμοσθούν στα νέα πιθανά τρωτά σημεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος καθώς και στο λαθρεμπόριο ρευστού χρήματος και την κατάχρηση χρηματικών υπηρεσιών και στις νέες μεθόδους πληρωμής που χρησιμοποιούν οι τρομοκράτες.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή :

- να προωθήσει αυξημένη διαφάνεια και υπευθυνότητα των φιλανθρωπικών οργανώσεων, ώστε να εξασφαλισθεί η συμμόρφωσή τους με την Ειδική Σύσταση (ΕΣ) VIII της Ομάδας Διεθνούς Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF),
- να ληφθούν υπόψη οι νέες μέθοδοι πληρωμής κατά την κατάρτιση/ενημέρωση μέτρων για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας,
- να εξετάσει τις δυνατότητες για την ανίχνευση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας εντός της Ένωσης,
- να υποβάλει μέτρα για τη βελτίωση της ανατροφοδότησης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων όσον αφορά το αποτέλεσμα της συνεργασίας που προσφέρουν για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Η Ένωση πρέπει να διασφαλίσει την πλήρη συμμόρφωση των πολιτικών της με το διεθνές δίκαιο, ιδίως το δίκαιο των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Θα διαδραματίσει ενεργό ρόλο στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας στα διάφορα πολυμερή φόρα και ιδίως στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών, όπου θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τους εταίρους της με στόχο τη σύναψη μιας παγκόσμιας αντιτρομοκρατικής σύμβασης, και θα εργασθεί προς την ενίσχυση της μελέτης, της εφαρμογής και της αποτελεσματικότητας των κυρώσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, ώστε να διαφυλάσσονται τα θεμελιώδη δικαιώματα και να διασφαλίζονται ισότιμες και σαφείς διαδικασίες. Η συνεργασία με τρίτες χώρες γενικά και στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών θα πρέπει να ενισχυθεί.

Για να μπορέσει να πραγματοποιηθεί ανάλυση των απειλών σε ευρωπαϊκό επίπεδο, θα πρέπει να καταρτισθεί μέθοδος βασιζόμενη σε κοινές παραμέτρους. Θα πρέπει να αξιοποιούνται πλήρως η Ευρωπόλ, το Κέντρο Διαχείρισης Κρίσεων (SitCen) και η Eurojust για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

Θα πρέπει να εφαρμοσθεί το σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις εκρηκτικές ύλες και να παρασχεθούν καλύτερες πληροφορίες σχετικά με την ασφάλεια των εκρηκτικών υλών. Θα πρέπει να αναπτυχθεί νομοθετικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση των απειλών που συνδέονται με τις πρόδρομες χημικές ουσίες.

4.6 Συνολική και αποτελεσματική διαχείριση των καταστροφών από την ΕΕ : ενίσχυση των ικανοτήτων της ΕΕ για την πρόληψη, ετοιμότητα και ανταπόκριση έναντι καταστροφών κάθε είδους

Οι φυσικές και ανθρωπογενείς καταστροφές, λ.χ. πυρκαγιές δασών, σεισμοί, πλημμύρες και καταιγίδες καθώς και τρομοκρατικές επιθέσεις, επηρεάζουν διαρκώς περισσότερο την ακεραιότητα και ασφάλεια των πολιτών και απαιτούν περαιτέρω ανάπτυξη της δράσης της ΕΕ στον τομέα της διαχείρισης των καταστροφών.

Η διαχείριση των καταστροφών από την ΕΕ θα πρέπει να βασίζεται σε ολοκληρωμένη προσέγγιση, η οποία θα καλύπτει ολόκληρο τον κύκλο της καταστροφής, από την πρόληψη και την ετοιμότητα έως την ανταπόκριση και την ανοικοδόμηση, για δράσεις τόσο εντός όσο και εκτός της Ένωσης.

Η διαχείριση των καταστροφών από την ΕΕ βασίζεται σε δύο κύριες αρχές : ευθύνη των κρατών μελών για την παροχή στους πολίτες τους της απαιτούμενης προστασίας έναντι των υφιστάμενων κινδύνων και απειλών και αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών προκειμένου να παρέχεται αμοιβαία συνδρομή πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τις καταστροφές, σε περίπτωση καταστροφών που υπερβαίνουν τις εθνικές ικανότητες ή πλήττουν περισσότερα του ενός κράτη μέλη. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κρίνει ότι η μελλοντική δράση της ΕΕ θα πρέπει να καθοδηγείται από τους στόχους της μείωσης των τρωτών σημείων έναντι των καταστροφών με την ανάπτυξη στρατηγικής προσέγγισης όσον αφορά την πρόληψη των καταστροφών και με την περαιτέρω βελτίωση της ετοιμότητας και της ανταπόκρισης, χωρίς να παύει να αναγνωρίζεται η εθνική ευθύνη. Θα πρέπει να αναπτυχθούν κατευθυντήριες γραμμές για τις μεθόδους χαρτογράφησης της επικινδυνότητας και των κινδύνων, τις εκτιμήσεις και τις αναλύσεις και να διενεργηθεί επισκόπηση των φυσικών και ανθρωπογενών κινδύνων που ενδέχεται να αντιμετωπίσει στο μέλλον η ΕΕ. Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για να ενισχυθεί ο ενωσιακός μηχανισμός πολιτικής προστασίας και να βελτιωθούν τα μέσα πολιτικής προστασίας, περιλαμβανομένων της διαθεσιμότητας, της διαλειτουργικότητας και της αξιοποίησης και στήριξης του συντονισμού της συνδρομής και εκτός του εδάφους της ΕΕ, σε περιπτώσεις που σοβαρή κατάσταση επείγουσας ανάγκης αφορά πολίτες της ΕΕ στο εξωτερικό. Το Κέντρο Παρακολούθησης και Πληροφοριών (MIC) θα πρέπει να ενισχυθεί προκειμένου να βελτιωθεί ο συντονισμός της συνδρομής των κρατών μελών, να παρασχεθεί υποστήριξη στα κράτη μέλη σε θέματα χαρτογράφησης και ανάλυσης, ώστε να εντοπισθούν και να καταγραφούν εθνικά και πολυεθνικά προγράμματα πολιτικής προστασίας και να αναπτυχθούν κατάρτιση και ασκήσεις ως συμβολή στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των καταστροφών από την ΕΕ.

Η μείωση των σημείων που είναι τρωτά έναντι των επιθέσεων αποτελεί έναν από τους κύριους στόχους της ενωσιακής δράσης για την προστασία των υποδομών ζωτικής σημασίας της ΕΕ. Η οδηγία για τις υποδομές, όταν εφαρμοσθεί, θα πρέπει να αναλυθεί και να αναθεωρηθεί εν ευθέτω χρόνω ώστε να εξετασθεί η ενδεχόμενη προσθήκη επιπλέον τομέων άσκησης πολιτικής.

Ο κίνδυνος ΧΒΑΠ (χημικός, βιολογικός, ακτινολογικός και πυρηνικός) και ιδίως η απειλή χρήσης υλικών ΧΒΑΠ από τρομοκρατικές ομάδες έχουν οδηγήσει σε δράση σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο. Ο γενικός στόχος της πολιτικής στον τομέα της ασφάλειας ΧΒΑΠ είναι να διαμορφωθεί μια συναφής και αποτελεσματική ευρωπαϊκή στρατηγική στην οποία θα δοθεί προτεραιότητα, ώστε να ενισχυθεί η προστασία των πολιτών της ΕΕ από συμβάντα που αφορούν υλικά ΧΒΑΠ. Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, είναι ζωτικής σημασίας η εφαρμογή του σχεδίου δράσης ΧΒΑΠ της ΕΕ, που βασίζεται σε προσέγγιση κάθε πιθανού κινδύνου, περιλαμβανομένων δράσεων για την πρόληψη, ανίχνευση, ετοιμότητα και ανταπόκριση έναντι σοβαρών συμβάντων ΧΒΑΠ.

Η έρευνα θα είναι διαρκώς σημαντικότερη για τη στήριξη όλων των τομέων διαχείρισης των καταστροφών. Πρέπει να αναλυθούν οι δυνατότητες έρευνας δυνάμει του εβδόμου προγράμματος-πλαισίου για την έρευνα και των ακόλουθων προγραμμάτων-πλαισίων, ώστε να στηριχθεί ο εν λόγω στόχος.

Η στενή συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς, ιδίως τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, που διαδραματίζει γενικό συντονιστικό ρόλο σε θέματα διεθνούς ανθρωπιστικής ανταπόκρισης, θα πρέπει να συνεχίσει να αποτελεί προτεραιότητα για τις επεμβάσεις σε τρίτες χώρες, τόσο επιτόπου όσο και από άποψη ετοιμότητας (εκπαίδευση, κοινές ασκήσεις). Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Κοινή Αντίληψη για την Ανθρωπιστική Βοήθεια του 2007, ο ισχυρός συντονισμός και ρόλος της ΕΕ θα ενισχύσουν τη συνολική διεθνή ανθρωπιστική ανταπόκριση, περιλαμβανομένων κοινών προσπαθειών για τη βελτίωση του ανθρωπιστικού συστήματος, και θα μπορούσαν επίσης να ενισχύσουν τη φιλοδοξία της ΕΕ για στενή συνεργασία με άλλους ανθρωπιστικούς παράγοντες. Η ακεραιότητα και ασφάλεια της ΕΕ απαιτούν διαρκή διάλογο και συνεργασία με τρίτες χώρες και ιδίως τις γειτονικές χώρες. Οι αυξανόμενες πρωτοβουλίες της Ένωσης για την ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας, λ.χ. για τη Μεσόγειο, την περιοχή της Βαλτικής και τον Εύξεινο Πόντο, καθώς και της ανατολικής εταιρικής σχέσης προορίζονται να συμβάλουν εν προκειμένω.

5. Πρόσβαση στην Ευρώπη σε μια παγκοσμιοποιημένη υφήλιο

5.1. Ολοκληρωμένη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων

Η Ένωση πρέπει να συνεχίσει να διευκολύνει τη νόμιμη πρόσβαση στην επικράτεια των κρατών μελών, λαμβάνοντας ταυτοχρόνως μέτρα για την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης και του διασυνοριακού εγκλήματος και διατηρώντας υψηλό επίπεδο ασφάλειας. Η ενίσχυση των συνοριακών ελέγχων δεν θα πρέπει να παρεμποδίζει την πρόσβαση σε συστήματα προστασίας, σε άτομα που δικαιούνται να επωφελούνται από αυτά, και ιδίως σε **άτομα και ομάδες** που βρίσκονται σε ιδιαίτερα αδύναμη κατάσταση. Εν προκειμένω, θα δοθεί προτεραιότητα στις ανάγκες διεθνούς προστασίας και υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων. Είναι ουσιαστικής σημασίας οι δραστηριότητες του Frontex και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο να συντονίζονται όσον αφορά την υποδοχή ατόμων που συνελήφθησαν κατά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητεί την περαιτέρω ανάπτυξη της ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων, μεταξύ άλλων μέσω της ενίσχυσης του ρόλου του FRONTEX προκειμένου να ενισχυθεί η ικανότητά του να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τις μεταβαλλόμενες μεταναστευτικές ροές.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επομένως:

- καλεί την Επιτροπή να υποβάλει προτάσεις το αργότερο μέχρι τις αρχές του 2010 προκειμένου να διευκρινισθεί η εντολή και να ενισχυθεί ο ρόλος του FRONTEX, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της αξιολόγησης του οργανισμού και τον ρόλο και τις αρμοδιότητες των κρατών μελών στον τομέα των συνοριακών ελέγχων· οι προτάσεις αυτές θα μπορούσαν να περιλάβουν την προπαρασκευή σαφών κοινών επιχειρησιακών διαδικασιών που θα περιέχουν σαφείς κανόνες συμμετοχής για τις κοινές επιχειρήσεις κατά θάλασσα, με τη δέουσα μέριμνα για προστασία όσων βρίσκονται σε ανάγκη και μετακινούνται ως μικτές ροές, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, αυξημένη επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ FRONTEX και των χωρών προέλευσης και διέλευσης και διερεύνηση της δυνατότητας τακτικής ναύλωσης σκαφών, με χρηματοδότηση από τον FRONTEX, για κοινές πτήσεις επιστροφής· προκειμένου να διευκολυνθεί η ορθή εκτέλεση του εφαρμοστέου καταστατικού πλαισίου των επιχειρήσεων του Frontex, η Επιτροπή θα πρέπει να εξετάσει την ενδεχόμενη εισαγωγή μηχανισμού για τη γνωστοποίηση και καταχώριση συμβάντων που να επιτρέπει την ικανοποιητική παρακολούθησή τους από τις σχετικές αρχές,
- καλεί τον οργανισμό FRONTEX να εξετάσει, στο πλαίσιο της εντολής του, την ενδεχόμενη δημιουργία περιφερειακών και/ή εξειδικευμένων γραφείων ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι διαφορετικές καταστάσεις που αντιμετωπίζονται, ιδίως στα χερσαία ανατολικά και στα θαλάσσια νότια σύνορα· η δημιουργία τέτοιων γραφείων δεν πρέπει επ' ουδενί να θίξει τον ενιαίο χαρακτήρα του οργανισμού· πριν από τη δημιουργία τους, ο FRONTEX πρέπει να ανακοινώσει στο Συμβούλιο τις προθέσεις του,

- καλεί την Επιτροπή να εγκαινιάσει συζήτηση για την μακροπρόθεσμη ανάπτυξη του FRONTEX· η συζήτηση αυτή πρέπει να περιλαμβάνει, όπως προβλέπεται στο πρόγραμμα της Χάγης, τη σκοπιμότητα δημιουργίας ευρωπαϊκού μηχανισμού συνοριοφυλάκων,
- καλεί την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο να αναπτύξει μεθόδους για τον καλύτερο εντοπισμό αυτών που έχουν ανάγκη διεθνούς προστασίας στο πλαίσιο μικτών ροών και να συνεργάζεται με το FRONTEX όποτε αυτό είναι δυνατόν,
- θεωρεί ότι η αξιολόγηση του χώρου του Σένγκεν θα εξακολουθήσει να έχει καίρια σημασία και ότι συνεπώς θα πρέπει να βελτιωθεί μέσω της ενίσχυσης του ρόλου του FRONTEX σε αυτόν τον τομέα,
- καλεί το Συμβούλιο και την Επιτροπή να υποστηρίξουν τη δημιουργία περισσότερων υποδομών σε τρίτες χώρες ούτως ώστε να μπορούν να ελέγχουν αποτελεσματικά τα εξωτερικά τους σύνορα.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προσβλέπει στη συνέχιση της σταδιακής ανάπτυξης του Ευρωπαϊκού Συστήματος Επιτήρησης των Συνόρων (Eurosur) στα νότια και ανατολικά σύνορα, με στόχο τη δημιουργία ενός συστήματος που θα χρησιμοποιεί σύγχρονες τεχνολογίες και θα στηρίζει τα κράτη μέλη, την προώθηση της διαλειτουργικότητας και της χρήσης ομοιόμορφων προτύπων επιτήρησης των συνόρων και τη διασφάλιση της αναγκαίας συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και του FRONTEX για την ανταλλαγή απαραίτητων δεδομένων επιτήρησης χωρίς καθυστέρηση. Η ανάπτυξη αυτή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις εργασίες σε άλλους συναφείς τομείς της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να επιτρέψει μεσοπρόθεσμα τη συνεργασία με τρίτες χώρες. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να υποβάλει τις αναγκαίες προτάσεις για την επίτευξη αυτών των στόχων.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημειώνει τις μελέτες που διεξάγουν τα κράτη μέλη και ο FRONTEX στον τομέα του αυτοματοποιημένου ελέγχου στα σύνορα και τους ενθαρρύνει να συνεχίσουν τις εργασίες τους για τη διαπίστωση των βέλτιστων πρακτικών με σκοπό τη βελτίωση των συνοριακών ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί επίσης τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να διερευνήσουν πώς μπορούν να συντονισθούν καλύτερα, να ενοποιηθούν και να εξορθολογισθούν οι διάφοροι τύποι ελέγχων που διεξάγονται στα εξωτερικά σύνορα, με το διπλό στόχο της διευκόλυνσης της πρόσβασης και της βελτίωσης της ασφάλειας. Επιπλέον θα πρέπει να διερευνηθούν οι δυνατότητες ενισχυμένης ανταλλαγής πληροφοριών και στενότερης συνεργασίας μεταξύ αρχών συνοριοφυλακής και άλλων αρχών επιβολής του νόμου που εργάζονται εντός της επικρατείας, ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα για όλους τους ενδιαφερομένους και να καταπολεμηθεί καλύτερα το διασυνοριακό έγκλημα.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κρίνει ότι η τεχνολογία μπορεί να διαδραματίσει βασικό ρόλο στη βελτίωση και την ενίσχυση του συστήματος ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα. Η έναρξη λειτουργίας του SIS II και η σταδιακή λειτουργία του συστήματος VIS εξακολουθεί συνεπώς να αποτελεί πρωταρχικό στόχο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να μεριμνήσουν ώστε τα συστήματα αυτά να αποκτήσουν πλέον πλήρως επιχειρησιακό χαρακτήρα σύμφωνα με τα χρονοδιαγράμματα που θα καθορισθούν. Πριν από τη δημιουργία νέων συστημάτων, πρέπει να αξιολογηθούν τα νέα και τα ήδη υπάρχοντα συστήματα και να ληφθούν υπόψη οι δυσκολίες που προέκυψαν όταν τα συστήματα αυτά εγκαταστάθηκαν. Η δημιουργία μηχανισμού διαχείρισης πληροφορικών συστημάτων μεγάλης κλίμακας θα μπορούσε να παίξει σημαντικό ρόλο για την πιθανή ανάπτυξη τέτοιων συστημάτων στο μέλλον.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι της γνώμης ότι ένα ηλεκτρονικό σύστημα για την καταχώριση της εισόδου στα κράτη μέλη και της εξόδου από αυτά θα μπορούσε να συμπληρώσει τα υφιστάμενα συστήματα, προκειμένου να επιτρέψει στα κράτη μέλη να ανταλλάσσουν δεδομένα διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την προστασία των δεδομένων. Η εισαγωγή του συστήματος στα χερσαία σύνορα απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή και οι συνέπειές του για τις υποδομές και τις καθυστερήσεις στα σύνορα πρέπει να αναλυθούν πριν από την εγκατάστασή του.

Οι δυνατότητες των νέων και διαλειτουργικών τεχνολογιών προσφέρουν μεγάλες δυνατότητες ώστε να καταστεί ακόμη αποτελεσματικότερη αλλά και ασφαλέστερη η διαχείριση των συνόρων, δεν πρέπει όμως να οδηγήσουν σε διακρίσεις ή άνιση μεταχείριση των ταξιδιωτών. Αυτό περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τη χρήση πυλών για αυτοματοποιημένο έλεγχο στα σύνορα.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή :

- να υποβάλει προτάσεις για σύστημα εισόδου/ εξόδου, από κοινού με πρόγραμμα για τους καταχωρισμένους ταξιδιώτες στους οποίους εφαρμόζονται ταχείες διαδικασίες, ώστε το σύστημα αυτό να είναι επιχειρησιακό το ταχύτερο δυνατόν,
- να καταρτίσει μελέτη σχετικά με τη δυνατότητα και τη σκοπιμότητα της ανάπτυξης ενός ευρωπαϊκού συστήματος ταξιδιωτικής έγκρισης και, εφόσον κρίνεται σκόπιμο, να υποβάλει τις αναγκαίες προτάσεις,
- να συνεχίσει να εξετάζει το θέμα των αυτοματοποιημένων ελέγχων στα σύνορα και άλλα συναφή θέματα ώστε να καταστεί η διαχείριση των συνόρων αποτελεσματικότερη.

5.2 Πολιτική των θεωρήσεων

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πιστεύει ότι η έναρξη ισχύος του κώδικα θεωρήσεων και η προοδευτική εφαρμογή του VIS θα δημιουργήσουν σημαντικές νέες ευκαιρίες για περαιτέρω ανάπτυξη της κοινής πολιτικής θεωρήσεων. Η εν λόγω πολιτική θεωρήσεων πρέπει εξάλλου να ενταχθεί σε ένα ευρύτερο όραμα που θα λαμβάνει υπόψη διάφορα μελήματα εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενθαρρύνει συνεπώς την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν τις εξελίξεις αυτές, ώστε να ενταθεί η περιφερειακή προξενική συνεργασία μέσω προγραμμάτων περιφερειακής προξενικής συνεργασίας που θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, ιδίως, τη δημιουργία κοινών κέντρων υποβολής αιτήσεων για θεωρήσεις όπου κρίνεται σκόπιμο σε εθελοντική βάση.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί επίσης :

- την Επιτροπή και το Συμβούλιο να συνεχίσουν να διερευνούν τις δυνατότητες που παρέχει η σύναψη συμφωνιών διευκόλυνσης της χορήγησης θεωρήσεων με τρίτες χώρες στις κατάλληλες περιπτώσεις,
- την Επιτροπή να επανεξετάζει τακτικά τον κατάλογο των τρίτων χωρών των οποίων οι υπήκοοι υπόκεινται ή δεν υπόκεινται σε υποχρέωση θεώρησης, σύμφωνα με κατάλληλα κριτήρια που αφορούν μεταξύ άλλων τη λαθρομετανάστευση, τη δημόσια τάξη και την ασφάλεια και τα οποία λαμβάνουν υπόψη τους στόχους εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής της Ένωσης,
- την Επιτροπή να ενισχύσει τις προσπάθειές της προκειμένου να διασφαλίσει την αρχή της αμοιβαιότητας των θεωρήσεων και να αποτρέψει την (επαν)εισαγωγή υποχρέωσης θεώρησης από τρίτες χώρες έναντι οιοδήποτε κράτους μέλους και να καθορίσει μέτρα τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν πριν από την επιβολή του μηχανισμού αμοιβαιότητας των θεωρήσεων έναντι των εν λόγω τρίτων χωρών.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, προκειμένου να καταστεί δυνατή η μετάβαση σε νέο στάδιο εξέλιξης της κοινής πολιτικής θεωρήσεων και λαμβάνοντας υπόψη τις αρμοδιότητες των κρατών μελών σε αυτόν τον τομέα, καλεί την Επιτροπή να υποβάλει μελέτη σχετικά με τη δυνατότητα να θεσπισθεί κοινός ευρωπαϊκός μηχανισμός έκδοσης θεωρήσεων μικρής διάρκειας· η μελέτη αυτή θα μπορούσε επίσης να εξετάσει κατά πόσο μια εκτίμηση του ατομικού κινδύνου θα μπορούσε να συμπληρώσει το τεκμήριο κινδύνου που συνδέεται με την υπηκοότητα του αιτούντος.

6. Μια Ευρώπη ευθύνης, αλληλεγγύης και σύμπραξης σε θέματα μετανάστευσης και ασύλου

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναγνωρίζει τόσο τις ευκαιρίες όσο και τις προκλήσεις που θέτει η αυξημένη κινητικότητα των προσώπων και υπογραμμίζει ότι μια μετανάστευση με καλή διαχείριση μπορεί να ωφελήσει όλους τους ενδιαφερομένους. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναγνωρίζει επίσης ότι, στο πλαίσιο των σημαντικών δημογραφικών προκλήσεων που θα αντιμετωπίσει η Ένωση στο μέλλον σε συνδυασμό με αυξημένη ζήτηση εργασίας, η εφαρμογή ευέλικτων πολιτικών μετανάστευσης θα συμβάλει σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη της Ένωσης και στις μακροπρόθεσμες επιδόσεις. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πιστεύει ότι πρέπει να ληφθούν υπόψη οι μακροπρόθεσμες συνέπειες της μετανάστευσης, μεταξύ άλλων όσον αφορά την αγορά εργασίας και την κοινωνική κατάσταση των μεταναστών και ότι η σχέση μεταξύ μετανάστευσης και ένταξης παραμένει ζωτικής σημασίας, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις θεμελιώδεις αξίες της Ένωσης. Επιπλέον το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει ότι η δημιουργία ενός κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου (ΚΕΣΑ) έως το 2012 παραμένει βασικός πολιτικός στόχος για την ΕΕ.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητεί να αναπτυχθεί ένα συνολικό και βιώσιμο ευρωπαϊκό πλαίσιο πολιτικής στους τομείς της μετανάστευσης και του ασύλου, το οποίο, υπό πνεύμα αλληλεγγύης, θα μπορεί να διαχειρισθεί επαρκώς και προδραστικά τις διακυμάνσεις των μεταναστευτικών ροών και να αντιμετωπίσει καταστάσεις όπως η παρούσα στα νότια εξωτερικά σύνορα. Απαιτούνται σοβαρές προσπάθειες για την οικοδόμηση και την ενίσχυση του διαλόγου και της εταιρικής σχέσης μεταξύ ΕΕ και τρίτων χωρών, περιφερειών και οργανισμών, ώστε να αντιμετωπίζονται καλύτερα και πλέον τεκμηριωμένα οι καταστάσεις αυτές, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι λαθρομετανάστες εισέρχονται στην Ένωση και μέσω άλλων συνόρων ή μέσω κατάχρησης των θεωρήσεων. Σημαντικός στόχος είναι να αποφεύγονται οι τραγωδίες στη θάλασσα. Όταν, δυστυχώς, ανακύπτουν τραγικές καταστάσεις, θα πρέπει να διερευνώνται τρόποι καλύτερης καταχώρησης και, όποτε αυτό είναι δυνατόν, ταυτοποίησης μεταναστών που επιχειρούν να μεταβούν στην ΕΕ.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναγνωρίζει την ανάγκη να αναζητηθούν πρακτικές λύσεις που θα αυξήσουν τη συνοχή μεταξύ πολιτικών μετανάστευσης και άλλων τομέων πολιτικής, όπως η εξωτερική και η αναπτυξιακή πολιτική και οι πολιτικές εμπορίου, απασχόλησης, υγείας και εκπαίδευσης, σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Ειδικότερα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να διερευνήσει διαδικασίες που να συνδέουν στενότερα τη διαμόρφωση μεταναστευτικής πολιτικής με την ανάπτυξη της στρατηγικής μετά την Λισσαβόνα. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναγνωρίζει ότι επιβάλλεται να αυξάνεται διαρκώς η ευελιξία και η συνοχή των χρηματοδοτικών μέσων στο πλαίσιο της ΕΕ, τόσο από άποψη εμβέλειας όσο και από άποψη εφαρμοσιμότητας, ώστε να στηριχθεί η διαμόρφωση πολιτικής στον τομέα του ασύλου και της μετανάστευσης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαιώνει τις αρχές που περιλαμβάνονται στην Παγκόσμια Προσέγγιση της Μετανάστευσης καθώς και στο Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει επίσης τα σχετικά συμπεράσματα των Ευρωπαϊκών Συμβουλίων του Ιουνίου και Οκτωβρίου 2009. Υπογραμμίζει την ανάγκη να εφαρμοσθούν όλα τα μέτρα με συνεκτικό τρόπο και να αξιολογηθούν με την μέθοδο που θα αποφασισθεί. Υπενθυμίζει τις πέντε βασικές δεσμεύσεις που θεσπίζονται στο Σύμφωνο:

- οργάνωση της νόμιμης μετανάστευσης, λαμβανομένων υπόψη των προτεραιοτήτων, των αναγκών και των δυνατοτήτων υποδοχής κάθε κράτους μέλους, και ενθάρρυνση της ενσωμάτωσης,
- καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης, με εξασφάλιση της επιστροφής των παράνομων μεταναστών στις χώρες καταγωγής τους ή σε χώρα διέλευσης,
- ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των συνοριακών ελέγχων,
- συγκρότηση της Ευρώπης ως χώρου ασύλου,
- δημιουργία σφαιρικής εταιρικής σχέσης με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης, ώστε να ευνοείται η συνέργεια μεταξύ μετανάστευσης και ανάπτυξης.

6.1 Μια δυναμική και συνολική μεταναστευτική πολιτική

6.1.1 Ενοποίηση, ανάπτυξη και εφαρμογή της Παγκόσμιας Προσέγγισης της ΕΕ για τη Μετανάστευση

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογραμμίζει διαρκώς την ανάγκη να αποτελέσει η μεταναστευτική πολιτική της ΕΕ αναπόσπαστο τμήμα της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ και αναγνωρίζει ότι η Παγκόσμια Προσέγγιση της ΕΕ για τη Μετανάστευση έχει αποδειχθεί σημαντική ως στρατηγικό πλαίσιο για τον σκοπό αυτό. Βάσει των πρωταρχικών αρχών της αλληλεγγύης, της ισορροπίας και της αληθινής σύμπραξης με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης εκτός της Ένωσης και σύμφωνα με όσα έχουν επιτευχθεί ήδη, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητεί να αναπτυχθεί και να ενοποιηθεί περαιτέρω αυτή η ολοκληρωμένη προσέγγιση. Η εφαρμογή της παγκόσμιας προσέγγισης πρέπει να επιταχυνθεί με τη στρατηγική χρήση όλων των υφιστάμενων μέσων της και να βελτιωθεί με αύξηση του συντονισμού. Θα πρέπει να διατηρηθεί η ισορροπία μεταξύ των τριών τομέων (προώθηση της κινητικότητας και της νόμιμης μετανάστευσης, βελτιστοποίηση της σχέσης μεταξύ μετανάστευσης και ανάπτυξης και πρόληψη και καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης). Ο κύριος στόχος θα πρέπει να παραμείνει η συνεργασία με τις σημαντικότερες χώρες της Αφρικής και της Ανατολικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Ο διάλογος και η συνεργασία θα πρέπει επίσης να αναπτυχθούν περαιτέρω με άλλες χώρες και περιοχές, π.χ. στην Ασία και τη Λατινική Αμερική, με βάση τον καθορισμό κοινών συμφερόντων και προκλήσεων.

Προς τούτο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει τις ακόλουθες προτεραιότητες :

- στρατηγική, τεκμηριωμένη και συστηματική χρήση όλων των διαθέσιμων μέσων της παγκόσμιας προσέγγισης της μετανάστευσης - μεταναστευτικών χαρακτηριστικών, μεταναστευτικών αποστολών, πλατφορμών συνεργασίας όσον αφορά τη μετανάστευση και την ανάπτυξη και εταιρικών σχέσεων για την κινητικότητα - για μακροπρόθεσμη συνεργασία ως προς όλες τις διαστάσεις της συγκεκριμένης πολιτικής σε στενή σύμπραξη με επιλεγμένες τρίτες χώρες κατά μήκος των κύριων μεταναστευτικών οδών,
- συνεχής και εκτεταμένη χρήση του μέσου της εταιρικής σχέσης για την κινητικότητα ως κύριου πλαισίου στρατηγικής, συνολικής και μακροπρόθεσμης συνεργασίας για τη διαχείριση της μετανάστευσης με τρίτες χώρες, ώστε να προσφέρεται προστιθέμενη αξία στα υφιστάμενα διμερή πλαίσια· η επιτυχής εφαρμογή των εν λόγω εταιρικών σχέσεων απαιτεί βελτιωμένο συντονισμό και σημαντικές προσπάθειες δημιουργίας ικανοτήτων στις χώρες καταγωγής, διέλευσης και προορισμού· το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητεί να αναπτυχθεί περαιτέρω το μέσο της εταιρικής σχέσης για την κινητικότητα, λαμβανομένου υπόψη του προαιρετικού του χαρακτήρα· οι εταιρικές σχέσεις θα πρέπει να είναι ευέλικτες και να ανταποκρίνονται στις ανάγκες τόσο της ΕΕ όσο και των χωρών εταίρων και θα πρέπει να περιλαμβάνουν συνεργασία σε όλους τους τομείς της Παγκόσμιας Προσέγγισης,
- αποτελεσματικότερη χρήση των υφιστάμενων μέσων συνεργασίας της Ένωσης ώστε να ενισχυθούν οι ικανότητες των χωρών εταίρων, με στόχο την εξασφάλιση της καλής λειτουργίας των υποδομών και κατάλληλης διοικητικής ικανότητας για την αντιμετώπιση όλων των πτυχών της μετανάστευσης, μεταξύ άλλων με τη βελτίωση της δυνατότητας παροχής επαρκούς προστασίας και την αύξηση των οφελών και των ευκαιριών που προσφέρει η κινητικότητα.

Η επιτυχής εφαρμογή της Παγκόσμιας Προσέγγισης της Μετανάστευσης θα πρέπει να στηρίζεται σε τακτικές αξιολογήσεις, αυξημένες δεσμεύσεις και ικανότητες καθώς και σε βελτιωμένη ευελιξία των διαθέσιμων χρηματοδοτικών μέσων τόσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και των κρατών μελών στον τομέα αυτό.

6.1.2 Μετανάστευση και ανάπτυξη

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογραμμίζει την ανάγκη να ληφθούν περαιτέρω μέτρα για τη μεγιστοποίηση του θετικού και την ελαχιστοποίηση του αρνητικού αντικτύπου της μετανάστευσης στην ανάπτυξη, σύμφωνα με την Παγκόσμια Προσέγγιση της Μετανάστευσης. Αποτελεσματικές πολιτικές είναι δυνατόν να προσφέρουν το απαιτούμενο πλαίσιο ώστε να μπορούν οι χώρες προορισμού και καταγωγής και οι ίδιοι οι μετανάστες να συμπράττουν για την ενίσχυση του αναπτυξιακού αντικτύπου της διεθνούς μετανάστευσης.

Οι προσπάθειες για την προαγωγή συντονισμένης κινητικότητας και μετανάστευσης με τις χώρες καταγωγής θα πρέπει να συνδέονται στενά με τις προσπάθειες για την ανάπτυξη ευκαιριών αξιοπρεπούς και παραγωγικής εργασίας και βελτιωμένων επιλογών μέσων διαβίωσης στις τρίτες χώρες, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η διαρροή εγκεφάλων.

Προς τούτο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να υποβάλει πριν από το 2012 προτάσεις όσον αφορά τα εξής :

- πώς θα προαχθούν περαιτέρω οι αποτελεσματικές, ασφαλείς και χαμηλού κόστους μεταφορές εμβασμάτων και θα ενισχυθεί ο αντίκτυπος των μεταφορών εμβασμάτων στην ανάπτυξη, θα εκτιμηθεί δε η σκοπιμότητα της δημιουργίας μιας κοινής πύλης της ΕΕ για τις μεταφορές εμβασμάτων, ώστε να ενημερώνονται οι μετανάστες σχετικά με τα έξοδα μεταφοράς και να ενθαρρύνεται ο ανταγωνισμός μεταξύ των φορέων παροχής των σχετικών υπηρεσιών,
- πώς είναι δυνατόν να συμμετέχουν περισσότερο οι ομάδες της διασποράς στις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες της ΕΕ και πώς μπορούν τα κράτη μέλη της ΕΕ να στηρίζουν τις ομάδες αυτές στις προσπάθειές τους για την ενίσχυση της ανάπτυξης στις χώρες καταγωγής τους,
- πώς θα ήταν δυνατόν να διερευνηθεί περαιτέρω η έννοια της κυκλικής μετανάστευσης και να μελετηθούν τρόποι για τη διευκόλυνση της τακτικής κυκλοφορίας μεταναστών, η οποία λαμβάνει χώρα εντός ή εκτός του πλαισίου ειδικών σχεδίων ή προγραμμάτων, μεταξύ άλλων με ευρεία εξέταση του κατά πόσον σχετικοί τομείς πολιτικής μπορούν να συμβάλουν και να επηρεάσουν τις προϋποθέσεις της αυξημένης προσωρινής και κυκλικής κινητικότητας.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναγνωρίζει την ανάγκη αυξημένης συνοχής των πολιτικών σε ευρωπαϊκό επίπεδο ώστε να προαχθεί ο θετικός αναπτυξιακός αντίκτυπος της μετανάστευσης στο πλαίσιο της εξωτερικής διάστασης των δραστηριοτήτων της ΕΕ και να συνδεθεί στενότερα η διεθνής μετανάστευση με την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο να ενεργεί κατά συντονισμένο και συνεκτικό τρόπο στον τομέα αυτό.

Η σύνδεση μεταξύ αλλαγής του κλίματος, μετανάστευσης και ανάπτυξης πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω και κατά συνέπεια το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να υποβάλει ανάλυση του αντικτύπου της αλλαγής του κλίματος στη διεθνή μετανάστευση, περιλαμβανομένου του ενδεχόμενου αντικτύπου στη μετανάστευση προς την Ευρωπαϊκή Ένωση.

6.1.3 Μια συντονισμένη πολιτική, εναρμονισμένη με τις ανάγκες των εθνικών αγορών εργασίας

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναγνωρίζει ότι η μετανάστευση εργατικού δυναμικού προς μια περιοχή μπορεί να συμβάλει στην ανταγωνιστικότητα και την οικονομική ζωτικότητα. Από την άποψη αυτή το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι της γνώμης ότι η Ένωση θα πρέπει να ενθαρρύνει τη δημιουργία ευέλικτων συστημάτων εισδοχής που να λαμβάνουν υπόψη τις προτεραιότητες, τις ανάγκες και τους αριθμούς που ορίζει κάθε κράτος μέλος και να επιτρέπουν στους μετανάστες να αξιοποιούν πλήρως τις δεξιότητές και ικανότητές τους. Προκειμένου να διευκολυνθεί καλύτερη αντιστοίχιση δεξιοτήτων και αναγκών, θα πρέπει να θεσπισθούν συνεκτικές μεταναστευτικές πολιτικές και να πραγματοποιηθούν καλύτερες αξιολογήσεις των δεξιοτήτων που έχουν ζήτηση στις ευρωπαϊκές αγορές εργασίας. Τα συστήματα αυτά πρέπει να λαμβάνουν δεόντως υπόψη τις αρμοδιότητες των κρατών μελών, ιδίως για τη διαχείριση των αγορών εργασίας τους, και την αρχή της κοινοτικής προτίμησης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί :

- την Επιτροπή και το Συμβούλιο να συνεχίσουν να εφαρμόζουν το Σχέδιο Πολιτικής για τη Νόμιμη Μετανάστευση
- την Επιτροπή να εξετάσει πώς μπορούν οι υφιστάμενες πηγές πληροφοριών και τα υφιστάμενα δίκτυα να χρησιμοποιούνται αποτελεσματικότερα ώστε να διασφαλίζεται η διαθεσιμότητα συγκρίσιμων δεδομένων για θέματα μετανάστευσης και να προσφέρεται καλύτερη ενημέρωση κατά τη διαμόρφωση των πολιτικών επιλογών, λαμβανομένων επίσης υπόψη των πρόσφατων εξελίξεων,
- την Επιτροπή και το Συμβούλιο να αξιολογήσουν τις υφιστάμενες πολιτικές, με τις οποίες θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να βελτιωθούν η αναγνώριση των δεξιοτήτων και η αντιστοίχιση δεξιοτήτων και αναγκών της αγοράς εργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των τρίτων χωρών, η ικανότητα ανάλυσης των αναγκών της αγοράς εργασίας, η διαφάνεια των ευρωπαϊκών ηλεκτρονικών πληροφοριών για την απασχόληση και τις προσλήψεις, η κατάρτιση, η ενημέρωση και η αντιστοίχιση δεξιοτήτων στη χώρα καταγωγής
- την Επιτροπή να αξιολογήσει τον αντίκτυπο και την αποτελεσματικότητα των μέτρων που θεσπίζονται σε αυτόν τον τομέα προκειμένου να καθορισθεί κατά πόσον υπάρχει ανάγκη ενοποίησης της υπάρχουσας νομοθεσίας, μεταξύ άλλων όσον αφορά κατηγορίες εργαζομένων που δεν καλύπτονται ακόμη από την νομοθεσία της Ένωσης.

6.1.4 Προδραστικές πολιτικές για τους μετανάστες και τα δικαιώματά τους

Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να διασφαλίσει δίκαιη μεταχείριση των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στην επικράτεια των κρατών μελών της. Μια πιο ενεργητική πολιτική ενσωμάτωσης πρέπει να έχει ως στόχο να τους αναγνωρίσει δικαιώματα και υποχρεώσεις αντίστοιχα με εκείνα των πολιτών της Ένωσης. Αυτό θα πρέπει να παραμείνει ως στόχος της κοινής μεταναστευτικής πολιτικής και να εφαρμοσθεί το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο έως το 2014.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί συνεπώς την Επιτροπή να υποβάλει προτάσεις για τα εξής :

- την κωδικοποίηση όλης της νομοθεσίας για τη μετανάστευση, αρχής γενομένης από τη νόμιμη μετανάστευση, η οποία θα βασίζεται σε αξιολόγηση του ισχύοντος κοινοτικού κεκτημένου και θα περιλαμβάνει τις τροποποιήσεις που απαιτούνται για να απλουστευθούν και/ή, ενδεχομένως, να συμπληρωθούν οι ισχύουσες διατάξεις και να βελτιωθεί η εφαρμογή και η συνοχή τους,
- την αξιολόγηση και, ενδεχομένως, την αναθεώρηση της οδηγίας για την οικογενειακή επανένωση, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία των μέτρων κοινωνικής ένταξης.

6.1.5 Κοινωνική ένταξη

Η επιτυχημένη ένταξη των νομίμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών παραμένει θεμελιώδης για τη μεγιστοποίηση των οφελών της μετανάστευσης. Η ευρωπαϊκή συνεργασία μπορεί να συμβάλει σε αποτελεσματικότερες πολιτικές ένταξης στα κράτη μέλη παρέχοντας κίνητρα και στήριξη στη δράση των κρατών μελών. Ο στόχος της χορήγησης ισότιμων δικαιωμάτων, ευθυνών και ευκαιριών σε όλους ευρίσκεται στον πυρήνα της ευρωπαϊκής συνεργασίας σε θέματα ένταξης, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη εξισορρόπησης των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των μεταναστών.

Η ένταξη αποτελεί μια δυναμική, αμφίδρομη διαδικασία αμοιβαίας αλληλεπίδρασης, που δεν απαιτεί μόνο προσπάθειες των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών, αλλά και μεγαλύτερη δέσμευση της κοινωνίας υποδοχής και των μεταναστών.

Οι πολιτικές ένταξης των κρατών μελών θα πρέπει να στηρίζονται με περαιτέρω ανάπτυξη των δομών και εργαλείων ανταλλαγής γνώσεων και συντονισμού με άλλους συναφείς τομείς πολιτικής, όπως η απασχόληση, η εκπαίδευση και η κοινωνική ένταξη. Η πρόσβαση στην απασχόληση έχει ουσιώδη σημασία για την επιτυχή ένταξη.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί επίσης την Επιτροπή να στηρίζει τις προσπάθειες των κρατών μελών :

- για την ανάπτυξη συντονιστικού μηχανισμού με τη συμμετοχή της Επιτροπής και των κρατών μελών που θα χρησιμοποιεί κοινό πλαίσιο αναφοράς, ώστε να βελτιωθούν οι δομές και τα εργαλεία της ευρωπαϊκής ανταλλαγής πληροφοριών,
- για την ενσωμάτωση του θέματος της ένταξης με συνεκτικό τρόπο σε όλους τους συναφείς τομείς πολιτικής,
- για τον προσδιορισμό κοινών πρακτικών και ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών προγραμμάτων ώστε να στηριχθεί η διαδικασία ένταξης, που θα συμπεριλαμβάνουν βασικά στοιχεία, όπως εισαγωγικά μαθήματα και μαθήματα γλωσσών, σαφή δέσμευση της κοινωνίας υποδοχής και ενεργό συμμετοχή των μεταναστών σε όλες τις πτυχές της συλλογικής ζωής,
- για την ανάπτυξη βασικών δεικτών σε περιορισμένο αριθμό συναφών τομέων πολιτικής (λ.χ. απασχόληση, εκπαίδευση και κοινωνική ένταξη) ώστε να παρακολουθούνται τα αποτελέσματα των πολιτικών ένταξης, με στόχο την αύξηση της συγκρισιμότητας των εθνικών εμπειριών και την ενίσχυση της ευρωπαϊκής διαδικασίας μάθησης,
- για καλύτερη διαβούλευση και συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών, λαμβανομένων υπόψη των αναγκών ένταξης σε διάφορους τομείς πολιτικής και μέσω του Ευρωπαϊκού Φόρουμ για την Ένταξη και της ευρωπαϊκής ιστοσελίδας για την ένταξη
- για ενίσχυση των δημοκρατικών αξιών και της κοινωνικής συνοχής όσον αφορά τη μετανάστευση και την ένταξη των μεταναστών και για προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου και των επαφών σε όλα τα επίπεδα.

6.1.6 Αποτελεσματικές πολιτικές για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι πεπεισμένο ότι η αποτελεσματική δράση κατά της παράνομης μετανάστευσης εξακολουθεί να έχει ουσιώδη σημασία για τη διαμόρφωση μιας κοινής μεταναστευτικής πολιτικής. Η καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και της παράνομης μεταφοράς μεταναστών, η ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων και η συνεργασία με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης, υποστηριζόμενες από αστυνομική και δικαστική συνεργασία, πρέπει εν προκειμένω να παραμείνουν βασικές προτεραιότητες. Στόχος μας είναι η πρόληψη των ανθρώπινων τραγωδιών στις οποίες εκτίθενται τα άτομα λόγω των δραστηριοτήτων των σωματεμπόρων.

Μια αποτελεσματική και βιώσιμη πολιτική επιστροφής αποτελεί σημαντικό στοιχείο ενός συστήματος μετανάστευσης με καλή διαχείριση στο πλαίσιο της Ένωσης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη θα πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών. Πρέπει να διατεθούν τα αναγκαία προς τούτο οικονομικά μέσα. Η πολιτική αυτή πρέπει να εφαρμόζεται με πλήρη τήρηση της αρχής της «μη επαναπροώθησης» και με σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας κάθε προσώπου. Η εκούσια επιστροφή θα πρέπει να προτιμάται, μολονότι αναγνωρίζεται η αναπόφευκτη ανάγκη αποτελεσματικών μέσων για την ενδεχόμενη επιβολή της επιστροφής.

Προκειμένου να υπάρξει συνολική προσέγγιση της επιστροφής και της επανεισδοχής, επιβάλλεται να αναβαθμισθεί η συνεργασία με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης εντός του πλαισίου της Παγκόσμιας Προσέγγισης της Μετανάστευσης και σύμφωνα με το Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο και να αναγνωρισθεί ότι όλα τα κράτη είναι υποχρεωμένα να δέχονται την επιστροφή των υπηκόων τους που διαμένουν παράνομα στην επικράτεια άλλου κράτους.

Είναι σημαντικό να εξασφαλισθεί ότι η εφαρμογή των πράξεων που εκδόθηκαν πρόσφατα σε θέματα επιστροφής και κυρώσεων κατά των εργοδοτών καθώς και οι ισχύουσες συμφωνίες επανεισδοχής θα παρακολουθούνται στενά ώστε να επιτυγχάνεται η αποτελεσματική εφαρμογή τους.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πιστεύει ότι θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στα εξής :

- ενθάρρυνση της εκούσιας επιστροφής, μεταξύ άλλων με την ανάπτυξη συστημάτων κινήτρων, κατάρτισης, επανένταξης και επιδοτήσεων και με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν τα υφιστάμενα χρηματοδοτικά μέσα,
- πλήρης εφαρμογή από τα κράτη μέλη των ενωσιακών διατάξεων σύμφωνα με τις οποίες απόφαση επιστροφής που έχει εκδοθεί από ένα κράτος μέλος είναι εκτελεστέα σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση και αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των αποφάσεων επιστροφής με καταχώριση των απαγορεύσεων εισόδου στο SIS και διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών· βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τις εξελίξεις στον τομέα της νομιμοποίησης σε εθνικό επίπεδο, με στόχο την διασφάλιση της συνοχής με τις αρχές του Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο,
- παροχή συνδρομής από την Επιτροπή, τον Frontex και τα κράτη μέλη, σε εθελοντική βάση, προς κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες και δυσανάλογες πιέσεις, προκειμένου να διασφαλισθεί η αποτελεσματικότητα των πολιτικών τους επιστροφής προς ορισμένες τρίτες χώρες,
- αποτελεσματικότερη δράση κατά της παράνομης μετανάστευσης, της εμπορίας ανθρώπων και της παράνομης μεταφοράς μεταναστών με την παροχή πληροφοριών για τις μεταναστευτικές οδούς καθώς και συγκεντρωτικών και περιεκτικών πληροφοριών οι οποίες βελτιώνουν την κατανόηση και την αντιμετώπιση των μεταναστευτικών ρευμάτων· προώθηση της συνεργασίας για την επιτήρηση των συνόρων και τους συνοριακούς ελέγχους, διευκόλυνση της επανεισδοχής μέσω προώθησης μέτρων στήριξης της επιστροφής και της επανένταξης, δημιουργία υποδομών στις τρίτες χώρες,
- σύναψη αποτελεσματικών και λειτουργικών συμφωνιών επανεισδοχής, κατά περίπτωση, σε επίπεδο ΕΕ ή σε διμερές επίπεδο,
- εξασφάλιση ότι οι προσπάθειες της ΕΕ όσον αφορά την επανεισδοχή θα προσφέρουν προστιθέμενη αξία και θα αυξάνουν την αποτελεσματικότητα των πολιτικών επιστροφής, συμπεριλαμβανομένων των υφισταμένων διμερών συμφωνιών και πρακτικών,
- υποβολή από την Επιτροπή εντός του 2010 αξιολόγησης των κοινοτικών συμφωνιών επανεισδοχής, συμπεριλαμβανομένων των διεξαγόμενων σχετικών διαπραγματεύσεων, και πρόταση μηχανισμού για την παρακολούθηση της εφαρμογής τους· το Συμβούλιο πρέπει να καθορίσει νέα συνολική στρατηγική επανεισδοχής, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των σχέσεων με τις συγκεκριμένες χώρες, περιλαμβανομένης κοινής προσεγγίσεως όσον αφορά τις τρίτες χώρες που δεν συνεργάζονται στην επανεισδοχή των υπηκόων τους,

- στενότερη πρακτική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, λ.χ. μέσω τακτικής ναύλωσης κοινών πτήσεων επιστροφής, χρηματοδοτούμενων από τον Frontex, εξακρίβωσης της ιθαγένειας των υπηκόων τρίτων χωρών που είναι επιλέξιμοι για επιστροφή και χορήγησης ταξιδιωτικών εγγράφων από τρίτες χώρες,
- περισσότερο στοχοθετημένη κατάρτιση και υλική υποστήριξη,
- συντονισμένη προσέγγιση των κρατών μελών μέσω της δημιουργίας δικτύου αξιωματικών συνδέσμων στις χώρες καταγωγής και διέλευσης.

6.1.7 Ασυνόδευτοι ανήλικοι

Οι μη συνοδευόμενοι ανήλικοι που φθάνουν στα κράτη μέλη από τρίτες χώρες αποτελούν ιδιαίτερα ευάλωτη ομάδα που απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή και ειδικές απαντήσεις, ιδίως σε περίπτωση ανηλίκων που κινδυνεύουν. Είναι πρόκληση για τα κράτη μέλη και εγείρει θέματα κοινού ενδιαφέροντος. Οι τομείς που έχουν χαρακτηριστεί μεγάλης σημασίας είναι η ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών, η παράνομη διακίνηση ανηλίκων, η συνεργασία με τις χώρες καταγωγής, το θέμα της εκτίμησης της ηλικίας, ο εντοπισμός και η ανίχνευση της οικογένειας και η ανάγκη να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στους ανηλίκους στο πλαίσιο της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων. Μια συνολική ανταπόκριση σε επίπεδο ΕΕ θα πρέπει να συνδυάζει μέτρα πρόληψης, προστασίας και υποστηριζόμενης επιστροφής και ταυτοχρόνως να λαμβάνει υπόψη το συμφέρον του παιδιού.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο χαιρετίζει συνεπώς την πρωτοβουλία της Επιτροπής :

- να αναπτύξει σχέδιο δράσης για τους ασυνόδευτους ανηλίκους, προς έγκριση από το Συμβούλιο, που θα εδραιώνει και θα συμπληρώνει τις σχετικές νομοθετικές και χρηματοδοτικές πράξεις και θα συνδυάζει μέτρα με στόχο την πρόληψη, την προστασία και την υποστηριζόμενη επιστροφή· το σχέδιο δράσης θα πρέπει να υπογραμμίζει την ανάγκη συνεργασίας με τις χώρες καταγωγής, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας για τη διευκόλυνση της επιστροφής των ανηλίκων καθώς και της πρόληψης νέων αναχωρήσεων. Το σχέδιο δράσης πρέπει επίσης να εξετάζει πρακτικά μέτρα που θα διευκολύνουν την επιστροφή μεγαλύτερου αριθμού ασυνόδευτων ανηλίκων που δεν χρήζουν διεθνούς προστασίας και να αναγνωρίζει ότι το συμφέρον πολλών από αυτούς μπορεί να είναι η επανένωση με τις οικογένειές τους και η ανάπτυξή τους σε οικείο κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον.

6.2 Άσυλο : ένας κοινός χώρος προστασίας και αλληλεγγύης

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξακολουθεί να επιδιώκει τη δημιουργία ενός κοινού χώρου προστασίας και αλληλεγγύης, βάσει κοινής διαδικασίας ασύλου και ομοιόμορφου καθεστώτος για τα πρόσωπα στα οποία χορηγείται διεθνής προστασία. Ενώ το Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου (ΚΕΣΑ) πρέπει να βασίζεται σε υψηλές προδιαγραφές ασφαλείας, πρέπει ταυτόχρονα να συνεχίσει να δίδεται η δέουσα σημασία σε δίκαιες και αποτελεσματικές διαδικασίες ικανές να προλαμβάνουν τις καταχρήσεις. Είναι σημαντικό να προσφέρεται στα πρόσωπα, ανεξάρτητα από το κράτος μέλος στο οποίο υποβάλλουν αίτηση ασύλου, ισότιμο επίπεδο μεταχείρισης όσον αφορά τις συνθήκες υποδοχής και κοινή αντιμετώπιση όσον αφορά τις διαδικαστικές ρυθμίσεις και τον προσδιορισμό του παρεχόμενου καθεστώτος. Στόχος πρέπει να είναι οι παρεμφερείς υποθέσεις να αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο και να καταλήγουν στο ίδιο αποτέλεσμα.

6.2.1 Ένας κοινός χώρος προστασίας

Εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των εθνικών διατάξεων και της εφαρμογής τους. Προκειμένου να επιτευχθεί υψηλότερος βαθμός εναρμόνισης, η δημιουργία ενός κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου (ΚΕΣΑ) θα πρέπει να παραμείνει βασικός πολιτικός στόχος για την ΕΕ. Οι κοινοί κανόνες, καθώς και η καλύτερη και συνεκτικότερη εφαρμογή τους, θα πρέπει να προλαμβάνουν ή να μειώνουν τις δευτερογενείς μετακινήσεις εντός της ΕΕ και να αυξάνουν την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών.

Η ανάπτυξη Κοινής Πολιτικής Ασύλου θα πρέπει να βασίζεται στην πλήρη και συνολική εφαρμογή της Σύμβασης της Γενεύης για το καθεστώς των προσφύγων και άλλων συναφών διεθνών συνθηκών. Η πολιτική αυτή είναι αναγκαία προκειμένου να διατηρηθεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του συστήματος ασύλου και να προαχθεί η αλληλεγγύη στο πλαίσιο της ΕΕ. Με την επιφύλαξη έκθεσης της Επιτροπής για τις νομικές και πρακτικές συνέπειες, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να ζητήσει την προσχώρησή της στη Σύμβαση της Γενεύης και στο πρωτόκολλό της του 1967.

Η ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης για το άσυλο (ΕΥΥΑ) θα αποτελέσει σημαντικό εργαλείο για την ανάπτυξη και εφαρμογή ενός κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου (ΚΕΣΑ) και θα πρέπει να συμβάλλει σε όλες τις μορφές πρακτικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη πρέπει να παίζουν ενεργό ρόλο στις εργασίες της εν λόγω υπηρεσίας. Η ΕΕΥΑ θα πρέπει να αναπτύξει περαιτέρω κοινή εκπαιδευτική πλατφόρμα για τους υπαλλήλους των κρατών μελών που είναι επιφορτισμένοι με θέματα ασύλου, χρησιμοποιώντας ιδίως ως βάση το ευρωπαϊκό εκπαιδευτικό πρόγραμμα για το άσυλο (ΕΕΠΑ). Η μεγαλύτερη σύγκλιση και η σταθερή ποιότητα με στόχο τη μείωση των ανισοτήτων όσον αφορά τις αποφάσεις για το άσυλο θα αποτελεί ένα ακόμη σημαντικό καθήκον.

Το σύστημα του Δουβλίνου παραμένει θεμέλιος λίθος του οικοδομήματος του ΚΕΣΑ, δεδομένου ότι παρέχει σαφώς αρμοδιότητα για την εξέταση των αιτήσεων ασύλου.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί συνεπώς :

- το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να εντείνουν τις προσπάθειες για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας ασύλου και ενιαίου καθεστώτος σύμφωνα με το άρθρο 78 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τα πρόσωπα στα οποία χορηγείται διεθνής προστασία ή επικουρική προστασία έως το 2012 το αργότερο,
- την Επιτροπή να εξετάσει, μόλις έχει πλήρως εφαρμοσθεί η δεύτερη φάση του ΚΕΣΑ και με βάση αξιολόγηση των συνεπειών της νομοθεσίας αυτής και της ΕΥΥΑ, τις δυνατότητες δημιουργίας ενός πλαισίου για τη μεταφορά της προστασίας των δικαιούχων διεθνούς προστασίας όταν ασκούν τα κτηθέντα δικαιώματα διαμονής δυνάμει της νομοθεσίας της ΕΕ,
- την Επιτροπή να διεξαγάγει μελέτη σκοπιμότητας όσον αφορά το σύστημα Eurodac ως βοηθητικού εργαλείου για το σύνολο του ΚΕΣΑ, τηρώντας συγχρόνως πλήρως τους κανόνες προστασίας των δεδομένων,
- την Επιτροπή να εξετάσει το ενδεχόμενο να προτείνει βάσει αξιολόγησης νέες νομοθετικές πράξεις, προκειμένου να επιτύχει τη δημιουργία του ΚΕΣΑ,
- την Επιτροπή να ολοκληρώσει την μελέτη της όσον αφορά τη σκοπιμότητα και τις νομικές και πρακτικές συνέπειες της θέσπισης κοινής διαδικασίας εξέτασης των αιτήσεων ασύλου.

6.2.2 Καταμερισμός ευθυνών και αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών

Πρέπει να προαχθεί πραγματική αλληλεγγύη με τα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες πιέσεις. Προς το σκοπό αυτό θα πρέπει να ακολουθηθεί ευρεία και ισορροπημένη προσέγγιση. Κατά συνέπεια οι μηχανισμοί εθελοντικού και συντονισμένου καταμερισμού των ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών θα πρέπει να αναλυθούν και ενδεχομένως να αναπτυχθούν περαιτέρω. Ειδικότερα, δεδομένου ότι καθοριστική για ένα αξιόπιστο και βιώσιμο ΚΕΣΑ είναι η δημιουργία από τα κράτη μέλη επαρκούς ικανότητας στο πλαίσιο των εθνικών συστημάτων ασύλου, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί τα κράτη μέλη να υποστηριχθούν αμοιβαία ώστε να υπάρχει επαρκής ικανότητα σε όλα τα εθνικά συστήματα ασύλου. Η ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης για το άσυλο θα πρέπει να διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στο συντονισμό αυτών των μέτρων δημιουργίας ικανότητας.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί συνεπώς την Επιτροπή να εξετάσει τις δυνατότητες :

- να αναπτυχθεί ο προαναφερόμενος μηχανισμός καταμερισμού των ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών και ταυτοχρόνως να εξασφαλισθεί ότι δεν θα γίνεται κατάχρηση των συστημάτων ασύλου και δεν θα καταστρατηγούνται οι αρχές του ΚΕΣΑ,
- να δημιουργηθούν μέσα και μηχανισμοί συντονισμού που θα επιτρέψουν στα κράτη μέλη να υποστηριχθούν αμοιβαία όσον αφορά τη δημιουργία ικανότητας, βασιζόμενα στις ίδιες προσπάθειες των κρατών μελών να αυξήσουν την ικανότητά τους όσον αφορά το εθνικό τους σύστημα ασύλου,
- να χρησιμοποιήσει αποτελεσματικότερα τα υφιστάμενα χρηματοδοτικά συστήματα της ΕΕ με στόχο την ενίσχυση της εσωτερικής αλληλεγγύης,
- να αξιολογήσει και να αναπτύξει η ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης για το άσυλο διαδικασίες που θα διευκολύνουν την απόσπαση υπαλλήλων προκειμένου να παρέχουν συνδρομή στα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες πιέσεις αιτούντων άσυλο.

6.2.3 Η εξωτερική διάσταση του ασύλου

Η ΕΕ πρέπει να ενεργεί στο πλαίσιο εταιρικών σχέσεων και να συνεργάζεται με τρίτες χώρες που φιλοξενούν μεγάλους προσφυγικούς πληθυσμούς. Μια κοινή προσέγγιση της ΕΕ μπορεί να είναι πλέον στρατηγική και συνεπώς να συμβάλλει αποτελεσματικότερα στην αντιμετώπιση παρατεινόμενων προσφυγικών κρίσεων. Οποιαδήποτε εξέλιξη στον τομέα αυτό πρέπει να πραγματοποιείται σε στενή συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες (UNHCR) και, κατά περίπτωση, με άλλους αρμόδιους φορείς. Η ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης για το άσυλο θα πρέπει να συμμετέχει πλήρως στην εξωτερική διάσταση του ΚΕΣΑ. Κατά τις επαφές της με τρίτες χώρες, η ΕΕ έχει την ευθύνη να τις πείσει για τη σημασία της προσχώρησης και της εφαρμογής της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 για τους Πρόσφυγες και του Πρωτοκόλλου της.

Η προαγωγή της αλληλεγγύης στο πλαίσιο της ΕΕ είναι ζωτικής σημασίας, αλλά δεν αρκεί για την επίτευξη αξιόπιστης και βιώσιμης κοινής πολιτικής ασύλου. Είναι συνεπώς σημαντικό να αναπτυχθούν περαιτέρω μέσα με τα οποία θα εκφράζεται η αλληλεγγύη με τρίτες χώρες, ώστε να προαχθεί και να διευκολυνθεί η δημιουργία ικανότητας για την αντιμετώπιση των μεταναστευτικών ροών και των παρατεινόμενων προσφυγικών κρίσεων σε αυτές τις χώρες.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί :

- το Συμβούλιο και την Επιτροπή να ενισχύσουν τη δημιουργία υποδομής σε τρίτες χώρες, ιδίως της υποδομής για την παροχή αποτελεσματικής προστασίας, και να αναπτύξουν και να επεκτείνουν περαιτέρω την ιδέα Προγραμμάτων Περιφερειακής Προστασίας, με βάση τις προσεχείς αξιολογήσεις. Αυτές οι προσπάθειες θα πρέπει να ενσωματωθούν στη Παγκόσμια Προσέγγιση της Μετανάστευσης και θα πρέπει να βρίσκουν έκφραση στις εθνικές στρατηγικές για τη μείωση της φτώχειας και να μην έχουν ως στόχο μόνον τους πρόσφυγες και τους εκτοπισθέντες στο εσωτερικό της χώρας αλλά και τους τοπικούς πληθυσμούς.
- το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή να ενθαρρύνουν την εθελοντική συμμετοχή των κρατών μελών στο κοινό πρόγραμμα επανεγκατάστασης της ΕΕ και να αυξήσουν το συνολικό αριθμό των προσφύγων που επανεγκαθίστανται, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαίτερη κατάσταση κάθε κράτους μέλους,
- την Επιτροπή να υποβάλλει ετήσιες εκθέσεις στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τις προσπάθειες επανεγκατάστασης που καταβάλλονται στο πλαίσιο της ΕΕ, να διενεργήσει εντός του 2012 ενδιάμεση αξιολόγηση της σημειωθείσας προόδου και να αξιολογήσει εντός του 2014 το κοινό πρόγραμμα επανεγκατάστασης της ΕΕ, ώστε να εντοπισθούν οι απαιτούμενες βελτιώσεις,
- το Συμβούλιο και την Επιτροπή να αναζητήσουν τρόπους για την ενίσχυση της στήριξης της ΕΕ προς την UNCHR,

- την Επιτροπή να διερευνήσει, σε αυτή τη συνάρτηση και εφόσον κρίνεται σκόπιμο, νέες προσεγγίσεις όσον αφορά την πρόσβαση σε διαδικασίες ασύλου που θα απευθύνονται ιδίως στις κύριες χώρες διέλευσης, όπως προγράμματα προστασίας για ειδικές ομάδες ή ορισμένες διαδικασίες για την εξέταση αιτήσεων ασύλου, στα οποία θα μπορούσαν να συμμετέχουν τα κράτη μέλη σε εθελοντική βάση.

7. Η Ευρώπη σε μια παγκοσμιοποιημένη υφήλιο - η εξωτερική διάσταση της ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει τη σημασία της εξωτερικής διάστασης της πολιτικής της ΕΕ στο χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης και υπογραμμίζει την ανάγκη περαιτέρω ενσωμάτωσης των εν λόγω πολιτικών στις γενικές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η εξωτερική διάσταση είναι ουσιώδης για την επιτυχία των στόχων του παρόντος προγράμματος και θα πρέπει ιδίως να συνάδει πλήρως με όλες τις άλλες πτυχές της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να συνεχίσει να εξασφαλίζει την αποτελεσματική εφαρμογή και να διεξάγει αξιολογήσεις σε αυτόν τον τομέα. Όλη η δράση θα πρέπει να βασίζεται στη διαφάνεια και την υποχρέωση λογοδοσίας, ιδίως όσον αφορά τα χρηματοδοτικά μέσα.

Όπως επαναλαμβάνεται στην έκθεση του 2008 για την ευρωπαϊκή πολιτική ασφάλειας, η εσωτερική και η εξωτερική ασφάλεια είναι αλληλένδετες. Η αντιμετώπιση των απειλών, ακόμα και αν απέχουν πολύ από την Ευρώπη, έχει ζωτική σημασία για την προστασία της Ευρώπης και των πολιτών της.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο και την Επιτροπή διασφαλίσουν τη συνοχή και τη συμπληρωματικότητα μεταξύ του πολιτικού και του επιχειρησιακού σκέλους των δράσεων στον τομέα της δικαιοσύνης, ελευθερίας και ασφάλειας. Οι προτεραιότητες στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων θα επηρεάζουν και θα καθοδηγούν τις προτεραιότητες των εργασιών στους σχετικούς οργανισμούς της ΕΕ (Ευρωπόλ, Eurojust, Frontex, CEPOL, παρατηρητήριο της Λισσαβόνας για τα ναρκωτικά και ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης για το άσυλο).

Οι αξιωματικοί σύνδεσμοι των κρατών μελών της ΕΕ θα πρέπει να ενθαρρυνθούν να ενισχύσουν περαιτέρω τη συνεργασία τους καθώς και την ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει ότι η δράση της ΕΕ και των κρατών μελών πρέπει να έχει συμπληρωματικό χαρακτήρα. Προς το σκοπό αυτό απαιτείται αυξημένη δέσμευση τόσο της Ένωσης όσο και των κρατών μελών.

7.1 Ενισχυμένη εξωτερική διάσταση

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχει αποφασίσει ότι η δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις εξωτερικές σχέσεις στο χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης θα συνεχίσει να καθοδηγείται στο μέλλον από τις εξής αρχές :

- Η Ένωση έχει ενιαία πολιτική εξωτερικών σχέσεων,
- Η Ένωση και τα κράτη μέλη πρέπει να συμπράττουν με τις τρίτες χώρες,
- Η Ένωση και τα κράτη μέλη θα αναπτύσσουν ενεργά και θα προάγουν ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα,
- Η Ένωση και τα κράτη μέλη θα συνεργάζονται στενά με τους γείτονές τους,
- Τα κράτη μέλη θα αυξήσουν περαιτέρω την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ τους και στο πλαίσιο της Ένωσης σχετικά με πολυμερείς και διμερείς δραστηριότητες,
- Η Ένωση και τα κράτη μέλη πρέπει να ενεργούν με αλληλεγγύη, συνοχή και συμπληρωματικότητα,
- Η Ένωση θα χρησιμοποιεί πλήρως όλο το φάσμα μέσων που διαθέτει,
- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συντονίζονται με την Ένωση με στόχο την όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερη χρήση των πόρων,
- Η Ένωση θα αναλαμβάνει δράσεις ενημέρωσης, ελέγχου και αξιολόγησης, μεταξύ άλλων σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,
- Η Ένωση θα ακολουθεί προδραστική προσέγγιση στις εξωτερικές της σχέσεις.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κρίνει ότι οι πολιτικές ΕΑΔ θα πρέπει να ενσωματωθούν στις γενικές πολιτικές της Ένωσης. Η έγκριση της Συνθήκης της Λισσαβόνας προσφέρει νέες δυνατότητες στην Ευρωπαϊκή Ένωση ώστε να ενεργεί αποτελεσματικότερα στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων. Ο νέος Ύπατος Εκπρόσωπος που είναι συγχρόνως και Αντιπρόεδρος της Επιτροπής, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης και η Επιτροπή θα διασφαλίσουν καλύτερη συνοχή μεταξύ των παραδοσιακών μέσων εξωτερικής πολιτικής και εσωτερικών μέσων με σημαντική εξωτερική διάσταση, όπως ο χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Θα πρέπει να εξετασθεί η προστιθέμενη αξία που θα μπορούσε να επιτευχθεί με την ανάθεση ειδικής αρμοδιότητας ΕΑΔ στις αντιπροσωπίες της ΕΕ σε στρατηγικές χώρες εταίρους. Επιπλέον η νομική προσωπικότητα της Ένωσης πρέπει να της επιτρέψει να διαθέτει μεγαλύτερη ισχύ στο πλαίσιο των διεθνών οργανισμών.

Το Συμβούλιο αναγνωρίζει ότι η ΕΠΑΑ και πολλές εξωτερικές δράσεις ΕΑΔ έχουν κοινούς ή συμπληρωματικούς στόχους. Οι αποστολές ΕΠΑΑ συμβάλλουν σημαντικά και στην εσωτερική ασφάλεια της ΕΕ καθότι προσπαθούν να βοηθήσουν στην καταπολέμηση του σοβαρού διεθνικού εγκλήματος στις χώρες υποδοχής και να εμπνεύσουν σεβασμό για το κράτος δικαίου. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενθαρρύνει μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ ΕΑΔ και ΕΠΑΑ για την περαιτέρω επίτευξη των κοινών αυτών στόχων.

Η νέα βάση δυνάμει της Συνθήκης για τη σύναψη διεθνών συμφωνιών θα διασφαλίσει ότι η Ένωση θα μπορεί να διαπραγματεύεται αποτελεσματικότερα με τους βασικούς εταίρους της. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σκοπεύει να αξιοποιήσει όλα αυτά τα νέα μέσα κατά τον πληρέστερο δυνατό τρόπο.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει ότι η δράση της ΕΕ και των κρατών μελών πρέπει να έχει συμπληρωματικό χαρακτήρα. Αυτό θα απαιτήσει περαιτέρω δέσμευση της Ένωσης και των κρατών μελών. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί συνεπώς την Επιτροπή να υποβάλει έκθεση σχετικά με τους τρόπους διασφάλισης της συμπληρωματικότητας έως το Δεκέμβριο του 2011 το αργότερο.

7.2 Δικαιώματα του Ανθρώπου

Η Συνθήκη της Λισσαβόνας προσφέρει στην Ένωση νέα μέσα όσον αφορά την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, τόσο σε εσωτερικό όσο και σε εξωτερικό πλαίσιο. Θα πρέπει να προαχθούν οι αξίες της Ένωσης, απαιτούνται δε αυστηρή συμμόρφωση με το διεθνές δίκαιο και περαιτέρω ανάπτυξή του. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητεί τη θέσπιση σχεδίου δράσης για τα δικαιώματα του ανθρώπου για να προωθήσει τις αξίες του στο πλαίσιο της εξωτερικής διάστασης των πολιτικών ΔΕΑ. Το σχέδιο αυτό θα πρέπει να εξετασθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και πρέπει να λαμβάνει υπόψη του ότι οι εσωτερικές και οι εξωτερικές πτυχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι αλληλένδετες, για παράδειγμα όσον αφορά την αρχή της μη επαναπροώθησης ή της χρήσης της θανατικής ποινής από εταίρους με τους οποίους συνεργάζεται η Ένωση. Το σχέδιο θα πρέπει να περιέχει ειδικά βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα μέτρα και να ορίζει τον αρμόδιο για την εκτέλεση των δράσεων.

7.3 Συνέχιση των θεματικών προτεραιοτήτων με νέα εργαλεία

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κρίνει ότι εξακολουθούν να ισχύουν οι βασικές θεματικές προτεραιότητες που εντοπίστηκαν στο πλαίσιο της προηγούμενης στρατηγικής, δηλ. η καταπολέμηση της τρομοκρατίας, του οργανωμένου εγκλήματος, της διαφθοράς και των ναρκωτικών, η ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε ασφαλές περιβάλλον και η διαχείριση των μεταναστευτικών ροών. Η καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και της παράνομης μεταφοράς μεταναστών θα πρέπει να αναβαθμισθεί.

Η εξωτερική συνεργασία της ΕΕ θα πρέπει, με βάση τη στρατηγική για τη δικαιοσύνη, τις εσωτερικές υποθέσεις και τις εξωτερικές σχέσεις που εγκρίθηκε το 2005 και άλλο σχετικό κερτημένο, όπως η παγκόσμια προσέγγιση της μετανάστευσης, να επικεντρώνεται σε τομείς στους οποίους η δραστηριότητα της ΕΕ παρέχει προστιθέμενη αξία, ιδίως τους εξής :

- *Μετανάστευση και άσυλο*, με στόχο την αύξηση του διαλόγου και της συνεργασίας της ΕΕ με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης, προκειμένου να βελτιωθεί η ικανότητά τους για διεξαγωγή συνοριακών ελέγχων, καταπολέμηση της λαθρομετανάστευσης, καλύτερη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών και εξασφάλιση προστασίας καθώς και να αξιοποιηθεί ο θετικός αντίκτυπος της μετανάστευσης στην ανάπτυξη· η επιστροφή και η επανεισδοχή αποτελούν προτεραιότητες των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ,
- *Ασφάλεια*, μέσω συνεργασίας με τις τρίτες χώρες για την καταπολέμηση του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος, των ναρκωτικών, της εμπορίας ανθρώπων και της παράνομης μεταφοράς αλλοδαπών, μεταξύ άλλων με την επικέντρωση των αντιτρομοκρατικών δραστηριοτήτων της ΕΕ στην πρόληψη και με την προστασία των υποδομών ζωτικής σημασίας· η εσωτερική και η εξωτερική ασφάλεια είναι αλληλένδετες· η αντιμετώπιση των απειλών, ακόμα και μακριά από την Ευρώπη, έχει ζωτική σημασία για την προστασία της Ευρώπης και των πολιτών της,
- *Ανταλλαγή πληροφοριών* μεταξύ ΕΕ και τρίτων χωρών κατά τρόπο ασφαλή, αποτελεσματικό και σύμφωνο με τα πρότυπα της προστασίας δεδομένων,
- *Δικαιοσύνη*, για την προαγωγή του κράτους δικαίου και των δικαιωμάτων του ανθρώπου, τη χρηστή διακυβέρνηση, την καταπολέμηση της διαφθοράς, την προώθηση της ασφάλειας και της σταθερότητας και τη δημιουργία ενός ασφαλούς και στέρεου περιβάλλοντος για τις επιχειρήσεις, το εμπόριο και τις επενδύσεις,
- *Πολιτική προστασία και διαχείριση των καταστροφών*, ιδίως όσον αφορά την ανάπτυξη ικανοτήτων πρόληψης και αντιμετώπισης σημαντικών τεχνολογικών και φυσικών καταστροφών καθώς και την αντιμετώπιση απειλών από τρομοκράτες.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή :

- να εξετάσει κατά πόσον ad hoc συμφωνίες συνεργασίας με συγκεκριμένες τρίτες χώρες, που θα πρέπει να προσδιορισθούν από το Συμβούλιο, θα μπορούσαν να αποτελέσουν έναν τρόπο για να ενισχυθεί η καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και της παράνομης μεταφοράς μεταναστών και να υποβάλει σχετικές προτάσεις· ειδικότερα οι συμφωνίες αυτές θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν πλήρη άσκηση όλης της διαθέσιμης επιρροής της Ένωσης, περιλαμβανομένης της χρήσης υφιστάμενων χρηματοδοτικών προγραμμάτων, της συνεργασίας κατά την ανταλλαγή πληροφοριών, της δικαστικής συνεργασίας και των εργαλείων στον τομέα της μετανάστευσης.

Οι απειλές της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος παραμένουν ανησυχητικές. Επιβάλλεται συνεπώς η συνεργασία με τους βασικούς στρατηγικούς εταίρους μέσω ανταλλαγής πληροφοριών, ενώ ταυτοχρόνως θα συνεχισθεί η επιδίωξη πλέον μακροπρόθεσμων στόχων όπως μέτρα για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης και της στρατολόγησης καθώς και προστασία των υποδομών ζωτικής σημασίας. Οι επιχειρησιακές συμφωνίες που έχουν συνάψει η Eurojust και η Ευρωπόλ καθώς και οι εργασιακές διευθετήσεις με τον οργανισμό Frontex θα πρέπει να ενισχυθούν.

7.4 Συμφωνίες με τρίτες χώρες

Η Συνθήκη της Λισσαβόνας προβλέπει νέες και αποτελεσματικότερες διαδικασίες για τη σύναψη συμφωνιών με τρίτες χώρες. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνιστά να χρησιμοποιούνται συχνότερα οι συμφωνίες αυτές, ιδίως όσον αφορά τη δικαστική συνεργασία καθώς και στον τομέα του αστικού δικαίου, λαμβάνοντας συγχρόνως υπόψη τους πολυμερείς μηχανισμούς. Επισημαίνει πάντως ότι τα κράτη μέλη θα διατηρήσουν την εναλλακτική δυνατότητα να συνάπτουν διμερείς συμφωνίες σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης και ότι έχει επίσης δημιουργηθεί ένα νομικό πλαίσιο για ορισμένες διμερείς συμφωνίες στον τομέα του αστικού δικαίου.

Η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αποτελεί πρωταρχική δραστηριότητα της Ένωσης. Επιβάλλεται να θεσπισθεί συνεπές νομοθετικό πλαίσιο στο πλαίσιο της Ένωσης για τη διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτες χώρες με στόχο την επιβολή του νόμου. Θα μπορούσε να δημιουργηθεί μια πρότυπη συμφωνία- πλαίσιο που θα περιλαμβάνει βασικά στοιχεία για την προστασία των δεδομένων που χρησιμοποιούνται συχνά.

7.5 Γεωγραφικές προτεραιότητες και διεθνείς οργανισμοί

Η δράση της ΕΕ στις εξωτερικές σχέσεις θα πρέπει να επικεντρώνεται στους κύριους εταίρους της, ιδίως τους εξής :

- *Υποψήφιος χώρες και χώρες με προοπτική προσχώρησης στην ΕΕ*, για τις οποίες ο κύριος στόχος θα είναι η διευκόλυνσή τους κατά τη μεταφορά του ενωσιακού κεκτημένου,
- *Χώρες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας και άλλοι βασικοί εταίροι*, με τους οποίους η ΕΕ θα πρέπει να συνεργάζεται σε όλα τα θέματα του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης,
- *Κράτη ΕΟΧ/Σένγκεν*, που έχουν στενή σχέση με την ΕΕ· αυτό δικαιολογεί στενότερη συνεργασία, βάσει αμοιβαίας εμπιστοσύνης και αλληλεγγύης, για την ενίσχυση του θετικού αντίκτυπου της εσωτερικής αγοράς καθώς και την προαγωγή της εσωτερικής ασφάλειας της ΕΕ,
- *Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, Ρωσική Ομοσπονδία και άλλοι στρατηγικοί εταίροι*, με τους οποίους η ΕΕ θα πρέπει να συνεργάζεται σε όλα τα θέματα του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης,
- *Άλλες χώρες ή περιοχές προτεραιότητας*, λόγω της συμβολής τους στις στρατηγικές ή γεωγραφικές προτεραιότητες της ΕΕ,
- *Διεθνείς οργανισμοί όπως ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών και το Συμβούλιο της Ευρώπης* με τους οποίους η Ένωση πρέπει να συνεργάζεται και με τους οποίους η Ένωση πρέπει να συντονίζει τη θέση της.

Στα **Δυτικά Βαλκάνια** τίθενται σταδιακά σε ισχύ συμφωνίες σταθεροποίησης και σύνδεσης και έχει σημειωθεί αρκετή πρόοδος στον τομέα της πολιτικής θεωρήσεων, δεδομένου ότι έχουν τεθεί σε εφαρμογή συμφωνίες διευκόλυνσης της χορήγησης θεωρήσεων και συμφωνίες επανεισδοχής και έχει ολοκληρωθεί ήδη συνολικός διάλογος για την ελευθέρωση των θεωρήσεων με ορισμένες χώρες, ενώ με άλλες διεξάγεται ακόμη. Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες, μεταξύ άλλων και μέσω της χρήσης των χρηματοδοτικών μέσων, για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της διαφθοράς, τη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και τη δημιουργία διοικητικών ικανοτήτων στους τομείς της διαχείρισης των συνόρων και της επιβολής του νόμου και το δικαστικό τομέα, ώστε να γίνει πραγματικότητα η ευρωπαϊκή προοπτική.

Η ΕΕ και η **Τουρκία** συμφώνησαν να εντείνουν τη συνεργασία τους ώστε να αντιμετωπίσουν την κοινή πρόκληση της διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών και να καταπολεμήσουν ειδικότερα τη λαθρομετανάστευση. Η συνεργασία αυτή θα πρέπει να επικεντρωθεί στην κοινή ευθύνη, την αλληλεγγύη, τη συνεργασία με όλα τα κράτη μέλη και την κοινή κατανόηση, λαμβάνοντας υπόψη τη γεωγραφική θέση της Τουρκίας στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, τη διαπραγματευτική διαδικασία στην οποία συμμετέχει και την χρηματοδοτική στήριξη που λαμβάνει από την ΕΕ σε σχετικούς τομείς, όπως ο έλεγχος των συνόρων. Η ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων για τη σύναψη της συμφωνίας επανεισδοχής με την Τουρκία αποτελεί προτεραιότητα· έως τότε, πρέπει να συνεχίσουν να εφαρμόζονται δεόντως οι υφιστάμενες διμερείς συμφωνίες.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει ότι η **Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας** θα προσφέρει στην Ένωση ευκαιρίες να ενεργήσει κατά συντονισμένο και αποτελεσματικό τρόπο και να συμβάλει στην ενίσχυση της ικανότητας και της δημιουργίας θεσμών στις χώρες εταίρους, με στόχους την ανεξαρτησία και την αμεροληψία του δικαστικού τομέα, των αρχών επιβολής του νόμου και των προσπαθειών κατά της διαφθοράς καθώς και την αύξηση και διευκόλυνση της κινητικότητας των πολιτών τους. Όσον αφορά τις χώρες της ανατολικής εταιρικής σχέσης, η ΕΕ έχει προοπτική σύναψης συμφωνιών σύνδεσης (με σημαντική διάσταση ΕΑΔ) με τις χώρες αυτές καθώς και στήριξης της κινητικότητας των πολιτών τους και, ως μακροπρόθεσμη προοπτική, ελευθέρωσης των θεωρήσεων σε ένα ασφαλές περιβάλλον.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητεί να αναπτυχθεί πριν από το τέλος του 2010 σχέδιο για την προώθηση της συνεργασίας με τις χώρες της ανατολικής εταιρικής σχέσης, περιλαμβανομένων των πτυχών ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης της εν λόγω εταιρικής σχέσης καθώς και των κεφαλαίων για την ελευθερία, ασφάλεια και δικαιοσύνη των σχεδίων δράσης ΕΠΓ (ή των εγγράφων που τα έχουν διαδεχθεί) για κάθε σχετική χώρα. Το σχέδιο αυτό πρέπει επίσης να καθορίζει, ως μακροπρόθεσμο στόχο, στάδια για την πλήρη ελευθέρωση των θεωρήσεων που θα αφορούν συγκεκριμένες χώρες εταίρους κατά περίπτωση καθώς επίσης και να περιγράφει τους όρους για ασφαλή κινητικότητα και καλή διαχείριση της κινητικότητας αυτής, όπως αναφέρεται στη Κοινή Δήλωση της συνόδου κορυφής της Πράγας για την Ανατολική Εταιρική Σχέση. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα επανεξετάσει το σχέδιο έως το τέλος του 2012 και θα εκτιμήσει ιδίως τον αντίκτυπο του επιτόπου.

Η ΕΕ θα εντατικοποιήσει τις προσπάθειές της για στήριξη της σταθερότητας και της ασφάλειας στην περιοχή του **Εύξεινου Πόντου** στο σύνολό της και θα ενισχύσει περαιτέρω την πρωτοβουλία περιφερειακής συνεργασίας «**Συνέργεια του Εύξεινου Πόντου**». Οι δραστηριότητες πρέπει κυρίως να επικεντρωθούν στη διαχείριση των συνόρων, τη διαχείριση της μετανάστευσης, τη τελωνειακή συνεργασία και το κράτος δικαίου καθώς και στην καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος.

Όσον αφορά την **Ένωση για τη Μεσόγειο**, θα πρέπει να ενισχυθούν οι εργασίες που άρχισαν στο πλαίσιο της διαδικασίας της Βαρκελώνης και της ευρωμεσογειακής εταιρικής σχέσης, ιδίως όσον αφορά τη μετανάστευση (δια θαλάσσης), την επιτήρηση των συνόρων, την πρόληψη και καταστολή του λαθρεμπορίου ναρκωτικών, την πολιτική προστασία, την επιβολή του νόμου και τη δικαστική συνεργασία. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή, σε συνεργασία με τον Υπάτο Εκπρόσωπο, να υποβάλει σχετικό σχέδιο εντός του 2010 και ζητεί από την ΕΜΑ να προετοιμάσει το συντομότερο δυνατόν τις αποφάσεις που θα πρέπει να λάβει το Συμβούλιο. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα επανεξετάσει το σχέδιο έως το τέλος του 2012 και ιδίως θα εκτιμήσει τον αντίκτυπο του επιτόπου.

Όσον αφορά την κατάσταση στην περιοχή της Μεσογείου, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θεωρεί ότι είναι αναγκαία ισχυρότερη σύμπραξη με τις τρίτες χώρες διέλευσης και καταγωγής, με βάση αμοιβαίες υποχρεώσεις και επιχειρησιακή στήριξη, μεταξύ άλλων όσον αφορά τους συνοριακούς ελέγχους, την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, την επιστροφή και την επανεισδοχή μεταναστών. Η ανάληψη ταχείας δράσης για την αντιμετώπιση των προκλήσεων σε αυτήν την περιοχή αποτελεί προτεραιότητα.

Κατά την τελευταία δεκαετία έχει ενταθεί η συνεργασία με τις **ΗΠΑ**, μεταξύ άλλων σε θέματα σχετικά με το χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Σε κάθε Προεδρία διοργανώνονται τακτικές σύνοδοι της υπουργικής τρόικας και συνεδριάσεις σε επίπεδο ανώτερων υπαλλήλων. Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη «Δήλωση της Ουάσινγκτον» που εγκρίθηκε κατά τη σύνοδο της υπουργικής τρόικας τον Οκτώβριο του 2009, επιβάλλονται η συνέχιση και η εμβάθυνση του διαλόγου.

Θα πρέπει να συνεχισθεί η συνεργασία σε τομείς όπως η καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του διεθνικού εγκλήματος, η ασφάλεια των συνόρων, η πολιτική θεωρήσεων, η μετανάστευση και η δικαστική συνεργασία. Απαιτείται ταχεία διαπραγμάτευση και σύναψη της συμφωνίας για την προστασία των προσωπικών δεδομένων που ανταλλάσσονται με στόχο την επιβολή του δικαίου. Η ΕΕ και οι ΗΠΑ θα συνεργασθούν για να καταργηθούν πλήρως οι θεωρήσεις για τα ταξίδια μεταξύ της ΕΕ και των ΗΠΑ το συντομότερο δυνατόν και να αυξηθεί η ασφάλεια για τους ταξιδιώτες. Θα πρέπει να θεσπισθούν κοινές διαδικασίες για την εφαρμογή των συμφωνιών δικαστικής συνεργασίας και να διεξάγονται τακτικές διαβουλεύσεις.

Ο κοινός χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης και η νέα συμφωνία για την οποία διεξάγονται διαπραγματεύσεις θα αποτελέσουν το πλαίσιο για στενή και βελτιωμένη μελλοντική συνεργασία με τη **Ρωσική Ομοσπονδία**. Με βάση επίσης τα αποτελέσματα των εξαμηνιαίων μόνιμων συμβουλίων εταιρικής σχέσης σε θέματα ΕΑΔ, η ΕΕ και η Ρωσία πρέπει να συνεχίσουν να συνεργάζονται στο πλαίσιο του διαλόγου για τις θεωρήσεις και για τη νόμιμη μετανάστευση, αντιμετωπίζοντας συγχρόνως το θέμα της λαθρομετανάστευσης, ενισχύοντας τον κοινό αγώνα κατά του οργανωμένου εγκλήματος και την επιχειρησιακή συνεργασία και βελτιώνοντας και εντείνοντας τη δικαστική συνεργασία. Το συντομότερο δυνατόν πρέπει να συναφθεί συμφωνία με την Eurojust, η οποία θα πληροί υψηλά πρότυπα προστασίας των δεδομένων. Σε αυτή τη συνάρτηση θα πρέπει να συναφθεί συμφωνία-πλαίσιο για την ανταλλαγή πληροφοριών. Ο διάλογος για τις θεωρήσεις πρέπει να συνεχισθεί. Πρέπει να εφαρμοσθεί πλήρως η συμφωνία για τη διευκόλυνση των θεωρήσεων και την επανεισδοχή.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημειώνει ότι η κοινή στρατηγική και το σχέδιο δράσης **ΕΕ-Αφρικής** του 2007 ορίζουν το πεδίο εφαρμογής της συνεργασίας στους τομείς της καταπολέμησης της τρομοκρατίας, του διεθνικού εγκλήματος και του λαθρεμπορίου ναρκωτικών. Απαιτείται εμβάθυνση και εντατικοποίηση του διαλόγου με τους αφρικανούς εταίρους σχετικά με τη μετανάστευση, στο πλαίσιο τόσο της εταιρικής σχέσης ΕΕ-Αφρικής για την κινητικότητα, τη μετανάστευση και την απασχόληση (ΚΜΑ) όσο και της παγκόσμιας προσέγγισης για τη μετανάστευση που εφαρμόζει η ΕΕ καθώς και στη συνέχεια των διασκέψεων του Ραμπάτ, των Παρισίων και της Τρίπολης. Ο διάλογος πρέπει να επικεντρωθεί στις χώρες κατά μήκος των οδών που ακολουθεί η λαθρομετανάστευση προς την Ευρώπη προκειμένου να ενισχυθούν αυτές οι χώρες στις προσπάθειές τους να θεσπίσουν μεταναστευτικές πολιτικές και να αντιμετωπίσουν την λαθρομετανάστευση στη θάλασσα και στα σύνορα. Θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για την ενίσχυση της συνεργασίας και για τη ταχεία σύναψη συμφωνιών επανεισδοχής με την Αλγερία, το Μαρόκο και την Αίγυπτο και, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Οκτωβρίου του 2009, με τη Λιβύη.

Η **Δυτική Αφρική** εξελίχθηκε πρόσφατα σε σημαντικό κέντρο λαθρεμπορίου ναρκωτικών από τη Νότια Αμερική προς την Ευρώπη και θα χρειασθεί ιδιαίτερη προσοχή και συνδρομή προκειμένου να ανακοπούν το λαθρεμπόριο ναρκωτικών καθώς και άλλες μορφές διεθνικού εγκλήματος και τρομοκρατικής δράσης (στο εσωτερικό του Σαχέλ).

Ο διάλογος με την **Κίνα** και την **Ινδία** σχετικά με τις αντιτρομοκρατικές πτυχές θα πρέπει να διευρυνθεί και να περιλάβει και άλλους τομείς προτεραιότητας, όπως τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, η μετανάστευση, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης της λαθρομετανάστευσης, και η δικαστική συνεργασία.. Όταν τεθούν σε ισχύ συμφωνίες δικαστικής συνεργασίας, η Ένωση θα συνεχίσει να απαιτεί την κατάργηση της ποινής του θανάτου, δηλώνοντας ότι πρόκειται για θέμα που δεν επιδέχεται συμβιβασμούς. Ο διάλογος με την Ινδία για τη μετανάστευση πρέπει να εντατικοποιηθεί και να καλύψει όλες τις πτυχές της μετανάστευσης. Όσον αφορά την Κίνα, πρέπει να συνεχισθεί ο διάλογος σχετικά με τα δικαιώματα του ανθρώπου. Στο μέλλον θα χρειασθεί εμβάθυνση και διεύρυνση του διαλόγου με τη **Βραζιλία**. Η στρατηγική εταιρική σχέση και το κοινό σχέδιο δράσης θα πρέπει να εφαρμοσθούν αποτελεσματικότερα και θα πρέπει να εξετασθούν ειδικότερα μέτρα, όπως η σύναψη συμφωνιών δικαστικής συνεργασίας.

Με άλλες χώρες και περιφέρειες η ΕΕ θα συνεργασθεί σε περιφερειακή ή σε διμερή βάση, κατά περίπτωση. Ο διάλογος με τις χώρες της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής σχετικά με τη μετανάστευση, το λαθρεμπόριο ναρκωτικών, το ξέπλυμα χρημάτων και άλλα θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος θα πρέπει να συνεχισθεί εντός του περιφερειακού πλαισίου (**ΕΕ-ΛΑΚ**) και στο πλαίσιο της FATF. Θα συνεχισθούν οι εργασίες με τις **χώρες της Κεντρικής Ασίας** που ευρίσκονται κατά μήκος των οδών των ναρκωτικών προς την Ευρώπη.

Θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για την ενίσχυση της συνεργασίας με το **Αφγανιστάν** στο θέμα των ναρκωτικών, μεταξύ άλλων για την εφαρμογή του εγγράφου δράσης για το λαθρεμπόριο ναρκωτικών και με το Αφγανιστάν και το **Πακιστάν** για θέματα τρομοκρατίας και μετανάστευσης.

Όσον αφορά το **Αφγανιστάν και το Ιράκ**, το ενδιαφέρον πρέπει να συνεχίσει να επικεντρώνεται στη αντιμετώπιση της κατάστασης των προσφύγων μέσω συνολικής προσέγγισης. Πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για την αντιμετώπιση των ρευμάτων παράνομων μεταναστών και τη σύναψη συμφωνιών επανεισδοχής με αυτές τις δύο χώρες καθώς και με το **Μπανγκλαντές**.

7.6 Διεθνείς οργανώσεις και προώθηση των ευρωπαϊκών και διεθνών προτύπων

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επαναλαμβάνει τη δέσμευσή του για προώθηση πολυμερούς προσέγγισης, η οποία θα αντικαταστήσει τις διμερείς και περιφερειακές εταιρικές σχέσεις με τρίτες χώρες και περιοχές.

Τα Ηνωμένα Έθνη παραμένουν ο σημαντικότερος διεθνής οργανισμός για την Ένωση. Η Συνθήκη της Λισσαβόνας δημιουργεί τη βάση για τη συνεκτικότερη και αποτελεσματικότερη συμμετοχή της ΕΕ στις εργασίες του ΟΗΕ και άλλων διεθνών οργανισμών.

Η Ένωση θα πρέπει να συνεχίσει να προάγει ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα και την επικύρωση των διεθνών συμβάσεων, ιδίως όσων θεσπίζονται υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών και του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Το έργο του Συμβουλίου της Ευρώπης είναι ιδιαίτερα σημαντικό. Πρόκειται για το επίκεντρο των ευρωπαϊκών αξιών της δημοκρατίας, των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του κράτους δικαίου. Η Ένωση πρέπει να συνεχίσει να συνεργάζεται με το Συμβούλιο της Ευρώπης με βάση το μνημόνιο συμφωνίας του 2006 και να στηρίζει τις σημαντικές συμβάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης όπως η σύμβαση για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και τη σύμβαση για την προστασία των παιδιών.

Όσον αφορά τη συνεργασία για την επιβολή του νόμου, η Ιντερπόλ αποτελεί σημαντικό εταίρο της Ένωσης. η συνεργασία στον τομέα του αστικού δικαίου πραγματοποιείται ιδίως στο πλαίσιο της Διάσκεψης της Χάγης για το Διεθνές Ιδιωτικό Δίκαιο. Η Ένωση θα πρέπει να συνεχίσει να στηρίζει τη Διάσκεψη και να ενθαρρύνει τους εταίρους της να κυρώσουν τις συμβάσεις στις οποίες η ΕΕ είναι ή θα καταστεί συμβαλλόμενο μέρος ή των οποίων όλα τα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη.